

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Role místních poplatků v rozpočtech vybraných obcí

Role of Local Fees in Budget of Selected Municipalities

Student: Bc. Veronika Haplová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Bc. Jiří Bečica, Ph.D.

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Veronika Haplová**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 00 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Role místních poplatků v rozpočtech vybraných obcí**
Role of Local Fees in Budget of Selected Municipalities

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Rozpočty územně samosprávných celků
 3. Analýza hospodaření vybraných obcí
 4. Zhodnocení role místních poplatků v rozpočtech vybraných obcí a návrh doporučení
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

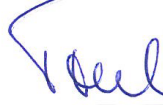
Seznam doporučené odborné literatury:

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
PELC, Vladimír. *Místní poplatky. Úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami*. 3. aktualizované vyd. Praha: Linde, 2008. 303 s. ISBN 978-80-7201-691-4.

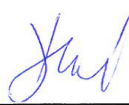
Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing.Bc. Jiří Bečica, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011
Datum odevzdání: 27.04.2012


doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry




prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně. Přílohu č. 18 danou mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 13. července 2012

.....

Bc. Veronika Haplová

OBSAH

1	ÚVOD	5
2	ROZPOČTY ÚZEMNĚ SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ	7
2.1	Územně samosprávný celek	7
2.2	Obec	7
2.3	Působnost obce	8
2.4	Orgány obce	9
2.5	Finanční systém územní samosprávy	13
2.5.1	Rozpočet obce a rozpočtový výhled	13
2.5.2	Rozpočtový proces	14
2.5.3	Rozpočtová skladba	15
2.5.4	Rozpočtové zásady	17
2.6	Příjmy obcí	17
2.6.1	Daňové příjmy	18
2.6.2	Nedaňové a kapitálové příjmy obcí	23
2.6.3	Dotace	23
2.7	Výdaje obcí	24
2.7.1	Běžné a kapitálové výdaje	24
3	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH OBCÍ	25
3.1	Hospodaření vybraných měst v letech 2007 - 2011	25
3.2	Celkové příjmy	26
3.2.1	Daňové příjmy	28
3.2.2	Nedaňové příjmy	31
3.2.3	Kapitálové příjmy	34
3.2.4	Přijaté transfery	37

3.3	Celkové výdaje	41
3.3.1	Běžné výdaje	42
3.3.2	Kapitálové výdaje.....	45
3.4	Financování	46
4	ZHODNOCENÍ ROLE MÍSTNÍCH POPLATKŮ V ROZPOČTECH VYBRANÝCH OBCÍ A NÁVRH DOPORUČENÍ	48
4.1	Místní poplatky vybírané městem Litovel v letech 2007 - 2011	48
4.2	Místní poplatky vybírané městem Šternberk v letech 2007 – 2011	55
4.3	Místní poplatky vybírané městem Uničov v letech 2007 – 2011	61
4.4	Zhodnocení role místních poplatků v rozpočtech vybraných obcí.....	64
4.5	Návrhy a doporučení k vybíraným místním poplatkům	68
4.6	Doporučení k nevyužitým místním poplatkům	72
5	ZÁVĚR	74
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	80
	SEZNAM ZKRATEK.....	86
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	
	PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

Základem správného fungování obcí je hospodárné vynakládání finančních prostředků a také zabezpečení dostatečných příjmů, které jsou použity pro zajištění veřejných statků a služeb pro obyvatele dané obce. Jednou z možností, jak tyto zdroje získat je stanovení místních poplatků. Místní poplatky jsou součástí daňových příjmů municipalit, které tvoří největší část finančních zdrojů plynoucích do rozpočtu obcí. Samotné místní poplatky nepředstavují velký příjem v rozpočtech obcí, v průměru nepřesahují 2 % z celkových příjmů obcí. Místní poplatky naplňují svou podstatou charakter místních daní a to tak, že jsou veřejnoprávní platební povinností ukládanou ve veřejném zájmu k financování lokálních veřejných statků bez přímého protiplnění poplatkovému subjektu

Právní úprava místních poplatků je předmětem čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, která říká, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona. Tímto zákonem je zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve kterém je stanoven výčet poplatků, které obce mohou stanovit. Jiné poplatky než uvedené v tomto zákoně obce vybírat nesmí. Místní poplatky jsou jediným daňovým příjmem, o jehož existenci rozhodují samy obce.

Obce zavádí místní poplatky v rámci své samostatné působnosti vydáním obecně závazných vyhlášek, v nichž jsou stanoveny konkrétní sazby poplatků, ohlašovací povinnosti, splatnost, úlevy a případná osvobození od poplatků. Řízení o místních poplatcích vykonávají obecní úřady. Při rozhodování o zavedení konkrétního MP zohledňuje obecní zastupitelstvo nejen jeho fiskální funkci, ale i jiné funkce, např. regulační a ochrannou. Fiskální funkce místních poplatků spočívá ve schopnosti zajistit určité příjmy do rozpočtu obce. Regulační funkce ovlivňuje nežádoucí jevy, jako je např. počet psů v obci, počet automatů aj. O převážně regulační funkci lze hovořit u poplatku ze psů, za užívání veřejného prostranství, u poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst a u poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj. Fiskální funkce převažuje u poplatků za lázeňský nebo rekreační pobyt, ze vstupného, z ubytovací kapacity a zejména u poplatků za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace, jejichž smyslem je pokrytí části prostředků, které v dané oblasti obec vynaložila.

Diplomová práce na téma Role místních poplatků v rozpočtech vybraných obcí se zabývá hospodařením a místními poplatky vybraných obcí, kterými jsou města Litovel, Šternberk

a Uničov. Důvodem pro výběr tohoto tématu je skutečnost, že tyto obce stále hledají možnosti jak navýšit své příjmy a výběr místních poplatků je jedna z nich. Města Litovel, Šternberk a Uničov byla zvolena na základě tří kritérií, a to počet obyvatel do 15 000, vykonávání rozšířené působnosti a poloha v olomouckém okrese.

Cílem diplomové práce je zhodnocení místních poplatků v rozpočtech vybraných měst v letech 2007 až 2011 a navrhnout případná doporučení vedení těchto měst. Dílčím cílem je posouzení hospodaření těchto měst v letech 2007 až 2011.

Hypotéza číslo jedna říká, že průměrný podíl místních poplatků na daňových příjmech dosahuje u hodnocených měst alespoň 5 % a průměrná účast místních poplatků na celkových příjmech dosahuje u těchto měst alespoň 2 %.

Hypotéza číslo dvě říká, že hodnocená města musí svoz a sběr komunálního odpadu dotovat ze svého.

Diplomová práce je rozdělena do tří částí. V první části budou vysvětleny pojmy obec, působnost obcí, orgány obcí a jejich pravomoci, rozpočet, příjmy, výdaje a jejich členění. Dále zde budou uvedena pravidla pro hospodaření obcí, sestavování rozpočtu a vymezení místních poplatků. Druhá část se bude věnovat hospodaření vybraných měst v letech 2007 až 2011, kde budou rozebrány jejich příjmy a výdaje. Třetí část práce se bude zabývat místními poplatky, které měla vybraná města v letech 2007 až 2011 stanovené svými obecně závaznými vyhláškami a také zde budou uvedeny případné návrhy a doporučení.

V práci je použita metoda analýzy závěrečných účtů jednotlivých měst v letech 2007 až 2011 a dostupných podkladů, metoda komparace v časových řadách, metoda dedukce a indukce.

Informace a podklady pro tuto diplomovou práci jsou čerpány z právních předpisů, odborné literatury, internetových zdrojů, z interních materiálů poskytnutých městy a konzultací s pracovníky hodnocených měst.

2 ROZPOČTY ÚZEMNĚ SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Územní samospráva je forma veřejného vládnutí a veřejné správy. Je to také realizace práva občanů na vlastní samosprávu, právo na spravování určitého území menšího než je stát na základě působnosti stanovené ústavou a příslušnými zákony při vytváření potřebných ekonomických podmínek. Samosprávou se tedy chápe samostatné obstarávání svých záležitostí v mezích práva, tzn., že tyto záležitosti spravuje někdo jiný než stát, a to jako nestátní subjekt. Stát předává část výkonu veřejné správy nestátnímu subjektu.¹

2.1 Územně samosprávný celek

Územně samosprávný celek je územní společenství občanů, kteří mají právo na samosprávu. Je tedy veřejnoprávní korporací (sdružením osob žijících na daném území), právnickou osobou, která je definována územní jednotkou. Ústava ČR vymezuje základní územní samosprávné celky, jimiž jsou obce, a vyšší územní samosprávné celky, což jsou kraje. Zákon o obcích a zákon o hlavním městě Praze pak podobné postavení zajišťuje i městským částem hlavního města Prahy a městským částem a obvodům územně členěných statutárních měst. Na všechny tyto územní korporace přenáší stát určité druhy přenesené působnosti, kterou vykonávají kromě své vlastní samostatné působnosti.

2.2 Obec

Podle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí obce. Je veřejnoprávní korporací a má vlastní majetek. Vystupuje v právních vztazích svým jménem a pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Obec je vymezena třemi základními znaky, a to územím, všemi občany ČR s trvalým nebo přechodným pobytem na území obce, právnickými osobami a podnikateli se sídlem nebo provozovnou na území obce, samosprávou veřejných záležitostí v hranicích obce tzn. působností.²

¹ PEKOVÁ Jitka; PILNÝ Jaroslav; JETMAR Marek. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI,a.s., 2005. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5, str 108.

² PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-45, str 79.

Obce v ČR můžeme rozdělit na:

- **obce**, které nejsou městy,
- **městyse**, obce stanovené předsedou Poslanecké sněmovny na její návrh,
- **města**, obce stanovené předsedou Poslanecké sněmovny na její návrh, které mají více jak 3 000 obyvatel,
- **statutární města**, v ČR to jsou Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek – Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná a Mladá Boleslav,
- **hlavní město Praha**, které se člení na městské obvody a postavení města se řídí zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.³

2.3 Působnost obce

Obecně působnost vyjadřuje okruh záležitostí, v nichž je nějakému konkrétnímu orgánu veřejné správy platným právním řádem umožněno mocensky rozhodovat. U působnosti obcí se rozlišuje působnost věcná, územní a někdy také působnost osobní. Věcná působnost je realizována formou samostatné a přenesené působnosti, územní působnost vymezuje správní obvod, v němž je věcná působnost vykonávána a osobní působnost vymezuje okruh osob, na které dopadá věcná působnost.⁴

Samostatná působnost

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon. Státní orgány a orgány krajů mohou do její samostatné působnosti zasahovat, jen pokud to vyžaduje

³ PEKOVÁ Jitka; PILNÝ Jaroslav; JETMAR Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI,a.s., 2005. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5, str 120.

⁴ VERDAL, Josef; VÁŇA, Lukáš; BŘEŇ, Jan; PŠENIČKA, Stanislav. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – Komentář (Zák. č. 128/2000 Sb.)*. 1. vyd. Praha: C. H. BECK, 2008. 875 s. ISBN 978-80-7179-597-1, str. 17-18.

ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem. Při výkonu samostatné působnosti se obec řídí při vydávání obecně závazných vyhlášek zákonem, v ostatních záležitostech jinými právními předpisy vydanými na základě zákona.

V rámci samostatné působnosti obec zajišťuje především různé druhy veřejných statků pro své občany, které mají především lokální charakter a slouží k uspokojování potřeb občanů, kteří žijí na území obce. Obec nemusí vykonávat samostatnou působnost pouze přímo, ale může k plnění svých úkolů v rámci samostatné působnosti zakládat a zřizovat, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, právnické osoby. V samostatné působnosti obec rozhoduje i o směrech dalšího sociálně-ekonomického rozvoje obce vytvářením podmínek pro podnikání, pro vytváření dalších pracovních míst v soukromém sektoru v obci.

Přenesená působnost

Vykonávají ji výkonné orgány obcí a jsou v této činnosti podřízeny a kontrolovány orgány státní správy a krajskými úřady. Obecní úřad vykonává v přenesené působnosti státní správu v rozsahu vymezeném zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích.

Rozsah přenesené působnosti je u obcí v ČR různý. Upravuje ji nejenom zákon o obcích, ale také celá řada dalších zvláštních zákonů. Přenesenou působnost vykonává obec ve správním obvodu obce v základním rozsahu svěřeném obci, v rozsahu pověřeného obecního úřadu nebo v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností. V některých případech mohou obce mezi sebou uzavřít veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě jedna obec vykonává některé činnosti v rámci přenesené působnosti i pro jiné obce.⁵

2.4 Orgány obce

Obec je spravována svými orgány, které lze rozdělit na orgány volené, výkonné, poradní a kontrolní. Kromě toho rozlišujeme, zda příslušný orgán plní funkci v samostatné či přenesené působnosti.

⁵ PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. 375 S. ISBN 80-7261-086-4, str 83.

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce (ZO) je kolektivní volený orgán, jehož členové jsou voleni ve všeobecných, rovných a přímých komunálních volbách tajným hlasováním na čtyřleté funkční období. Při stanovení počtu členů ZO se přihlíží k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce. Tabulka č. 2.1 zobrazuje počet obyvatel obce a možný počet členů zastupitelstva obce.

Tab. 2.1: Počet členů zastupitelstva obce

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva obce
do 500	5 – 15
nad 500 do 3 000	7 – 15
nad 3 000 do 10 000	11 – 25
nad 10 000 do 50 000	15 – 35
nad 50 000 do 150 000	25 – 45
nad 150 000	35 – 55

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, vlastní zpracování.

ZO se schází dle potřeby, nejméně však jedenkrát za tři měsíce. Jeho jednání jsou veřejná, svolává je a řídí starosta a řídí se schváleným jednacím řádem. ZO může rozhodovat ve všech samosprávných záležitostech kromě těch, které patří do rozhodovací pravomoci zastupitelstva kraje. Usnesení ZO musí být schvalována nadpoloviční většinou všech jeho členů. ZO z řad svých členů volí členy rady obce.

ZO sestavuje a schvaluje program rozvoje územního obvodu obce, rozpočet obce a závěrečný účet obce za uplynulé rozpočtové období, rozpočtová opatření, výši osobních a věcných nákladů obecního úřadu, poskytnutí půjčky, dotace, obecně závazné vyhlášky. Dále také rozhoduje o založení, zřízení nebo zániku neziskových organizací, založení či zrušení právnických osob, vkladech obce do obchodních společností, nabytí a převodu nemovitostí v majetku obce apod.⁶

Rada obce

Rada obce (RO) je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a za svou činnost odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti jí přísluší rozhodovat,

⁶ zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

jen stanoví-li tak zákon např. o vydávání nařízení obce. RO tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a radní volení z řad členů ZO. Počet členů RO je lichý, tvoří ji nejméně 5 a nejvýše 11 členů, nesmí však přesáhnout jednu třetinu členů zastupitelstva obce. RO se schází dle potřeby a její jednání jsou neveřejná. Je schopná se usnášet, hlasuje-li nadpoloviční většina všech jejích členů. Ze své schůze pořizuje zápis, v kterém se vždy uvede počet přítomných členů, schválený pořad schůze, průběh a výsledek hlasování, který musí být pořízen do 7 dnů od jejího konání. Tento zápis podepisuje starosta spolu s místostarostou. RO také vydává jednací řád, v němž jsou podrobnosti o jejím jednání.

RO zabezpečuje zejména hospodaření obce, provádí rozpočtová opatření, plní funkci zakladatele nebo zřizovatele organizačních složek a dalších organizací, které obec zřídila, vydává nařízení obce, zřizuje a ruší komise RO a jmenuje a odvolává z funkce jejich předsedy a členy, zřizuje výkonné orgány obecního úřadu, tj. odbory a oddělení aj.

Starosta a místostarosta

Starostu a místostarostu (místostarosty) volí ZO z řad svých členů a musí být občany ČR. Za výkon své funkce odpovídají ZO.

Starosta je představitelem obce a zastupuje ji navenek. Je povinen svolávat a řídit zasedání ZO, připravuje, svolává a řídí schůze RO, odpovídá za objednání a provedení auditu hospodaření obce, jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu (pouze se souhlasem ředitele krajského úřadu) aj. **Místostarosta** zastupuje starostu v jeho nepřítomnosti. Zastupitelstvo obce může zvolit i více místostarostů.⁷

Obecní úřad a tajemník obecního úřadu

Obecní úřad vykonává administrativně organizační činnosti související se samosprávnou i přenesenou působností obce. Tvoří jej starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu obce. V čele obecního úřadu je starosta, kterému pomáhají místostarostové a tajemník obecního úřadu. RO může zřídit pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu odbory, které jsou výkonnými orgány, v nichž jsou začleněni zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Počet zaměstnanců a náplň jejich činnosti závisí na velikosti obce, rozsahu samostatné

⁷ zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

a přenesené působnosti. Funkci obecního úřadu plní ve městech městský úřad, magistrát, úřady městských obvodů a městských částí. Obecní úřad v rámci samostatné působnosti plní úkoly zastupitelstva obce a rady obce, pomáhá komisím a výborům v jejich činnosti. V oblasti přenesené působnosti vykonává v mezích zákona státní správu.

Tajemník obecního úřadu je pracovníkem v zaměstnaneckém poměru. Funkce tajemníka obecního úřadu se zřizuje v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností. Zajišťuje úkoly v přenesené působnosti, řídí a kontroluje pracovníky obecního úřadu, plní funkci statutárního orgánu zaměstnavatele, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obecního úřadu, řídí a kontroluje jejich činnost a stanovuje jim platy podle mzdových předpisů. Ve statutárním městě se zřizuje funkce tajemníka magistrátu, v jeho městském obvodu nebo části může pak zřídit funkci tajemníka úřadu městského obvodu nebo městské části.

Poradní a kontrolní orgány obce

Mezi poradní a kontrolní orgány obce podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, patří výbory a komise.

Výbory jsou iniciativními a kontrolními orgány ZO. Počet výborů závisí na rozhodnutí ZO. Předsedou výboru může být jen člen ZO. Obec musí vždy zřídit **finanční výbor**, který kontroluje hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a **kontrolní výbor**, jenž kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce a dodržování právních předpisů. Tyto výbory musí být nejméně tříčlenné a jejich členy nemohou být starosta, místostarostové, tajemník ani další členové, kteří se zabývají hospodařením obce.

Obec, v jejímž územním obvodu se podle posledního sčítání lidu hlásí k jiné národnosti než české 10 % jejich občanů, musí zřídit **výbor pro národnostní menšiny**. ZO může v částech obce zřídit **osadní výbor**, který má minimálně tři členy.

Komise jsou iniciativní a poradní orgány rady obce. Předkládají své návrhy a náměty radě obce. Komise jsou odpovědné ze své činnosti radě obce. V případě, kdy jsou komise

pověřeny výkonem přenesené působnosti na svěřeném úseku činnosti, pak jsou odpovědní starostovi.⁸

2.5 Finanční systém územní samosprávy

Územní samospráva zabezpečuje řadu úkolů, nejdůležitější jsou však úkoly ekonomické povahy, tzn. zabezpečování různých druhů veřejných statků a služeb. Důležitým nástrojem pro zabezpečování těchto úkolů a financování potřeb v lokálním veřejném sektoru jsou rozpočty jednotlivých článků územní samosprávy, příp. další mimorozpočtové účelové fondy.

Finanční systém jednotlivých článků územní samosprávy tvoří územní rozpočet a mimorozpočtové fondy, a to jak na úrovni obcí, tak na úrovni krajů. Zatímco sestavování územního rozpočtu a hospodaření podle něj v průběhu rozpočtového období je ze zákona povinné, vytváření mimorozpočtových fondů a jejich využití v systému financování potřeb územní samosprávy je zpravidla v kompetenci územní samosprávy, zpravidla v kompetenci voleného orgánu – zastupitelstva obce či kraje.⁹

2.5.1 Rozpočet obce a rozpočtový výhled

Všechny obce musí každoročně sestavovat svůj rozpočet, podle kterého hospodaří. Rozpočty obcí jsou součástí soustavy veřejných rozpočtů, kam také patří státní rozpočet, rozpočty krajů, dobrovolných svazků obcí, rozpočty příspěvkových organizací zřizovaných územními samosprávnými celky, případné fondy krajů a obcí.

Rozpočet obce je možné charakterizovat jako decentralizovaný peněžní fond, který se tvoří, rozděluje a používá primárně na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence. Soustřeďují se v něm jak příjmy, které obec získává na základě přerozdělování v rozpočtové soustavě, tak příjmy generované její vlastní činností, a ty se rozdělují a používají na financování veřejných a smíšených statků, které zabezpečuje. Rozpočtový rok je shodný s kalendářním rokem.

Při sestavování rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu. Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem pro střednědobé finanční plánování a sestavuje se na základě

⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

⁹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. rozšířené vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4. str 236.

uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.¹⁰ Rozpočet se sestavuje obvykle jako vyrovnaný, může být schválen také jako přebytkový či schodkový. Rozpočet smí být schválen jako schodkový pouze tehdy, jestliže lze schodek uhradit finančními prostředky z minulých let, smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů.

Funkce územního rozpočtu

- **alokační**, která je na úrovni územní samosprávy rozhodující. Prostřednictvím finančních prostředků soustředěných v územním rozpočtu se financují různé potřeby v lokálním veřejném sektoru,
- **redistribuční**, jejíž využití na úrovni územní samosprávy je však omezené, zejména ve vztahu k sociálně slabším občanům, kdy na úrovni územní samosprávy se využívají zpravidla pouze sociální výpomoci,
- **stabilizační**, jejíž využití na úrovni samosprávy je rovněž omezené, nicméně ve vyspělých zemích územní samospráva svými aktivitami ovlivňuje růst ekonomického potenciálu daného území, např. budováním technické infrastruktury apod.¹¹

2.5.2 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces na úrovni obce, představuje činnost jak volených, tak výkonných orgánů obce, spojenou se sestavením návrhu rozpočtu, s jeho schválením a realizací během rozpočtového období, průběžnou a následnou kontrolou jeho plnění a sestavením a schválením závěrečné bilance hospodaření.¹²

Sestavení návrhu rozpočtu představuje nejsložitější etapu rozpočtového procesu. Návrh zpravidla sestavuje výkonný orgán obce, nejčastěji finanční odbor. Při jeho tvorbě se často

¹⁰ zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

¹¹ PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4. str 201.

¹² PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4. str 211.

vychází z vývoje příjmů a výdajů v minulých letech a v běžném roce se provede odhad plnění příjmů a výdajů v závěrečné části roku.

Připravený návrh rozpočtu je předložen k **projednání** finančnímu výboru, následně radě obce. Jejich případné pozměňovací návrhy se zapracují do návrhu rozpočtu a znovu se předloží k jejich projednání. Tento proces se může několikrát opakovat.

Konečná podoba rozpočtu je předložena **ke schválení zastupitelstvu obce**. Před projednáním zastupitelstvem obce musí být návrh rozpočtu zveřejněn minimálně 15 dnů vyvěšením na úřední desce a v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup, aby se k němu mohli vyjádřit občané, a to buď písemně, nebo přímo na jednání zastupitelstva. Nedojde-li ke schválení rozpočtu obce do začátku rozpočtového období, tj. 1. 1., hospodaří obec až do schválení rozpočtu podle rozpočtového provizoria.

Za **plnění rozpočtu** jsou odpovědné výkonné orgány obcí, které průběžně kontrolují plnění rozpočtu a předkládají zastupitelstvu obce zprávu, která analyzuje i příčiny neplnění rozpočtu.

Po skončení rozpočtového období výkonné orgány sestavují **závěrečný účet**, který podává přehled o skutečném vývoji plnění rozpočtu obce v uplynulém rozpočtovém období. Závěrečný účet schvaluje zastupitelstvo obce. Obce jsou povinny dát si přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok. U obcí toto přezkoumání provádí krajský úřad. Před projednáním závěrečného účtu obce, je nutné ho zveřejnit po dobu minimálně 15 dnů na úřední desce.

2.5.3 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba stanovuje způsob třídění peněžních operací probíhajících ve veřejných rozpočtech a mimorozpočtových fondech. Jednotlivé příjmy a výdaje člení jednotným, přehledným a systematickým způsobem. Toto třídění umožňuje zabezpečit jednotnost a přehlednost rozpočtu a mimorozpočtových fondů, analyzovat příjmy a výdaje, agregovat a sumarizovat příjmy a výdaje za celou rozpočtovou soustavu a zajistit potřebné informace k jejich využití v rozpočtové politice. Rozpočtová skladba je upravena vyhláškou Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

Rozpočtová skladba využívá čtyři základní druhy třídění příjmů a výdajů, a to odpovědnostní, druhové, odvětvové a konsolidační.

Odpovědnostní třídění je pro obce nepovinné a u mimorozpočtových fondů se nevyužívá vůbec. Používá se pouze u SR. Podle tohoto hlediska se člení rozpočet do kapitol. Třídění do kapitol vyjadřuje okruh působnosti a odpovědnosti subjektu u realizujících se peněžních operací.

Druhové třídění je základním systémem třídění, umožňuje propojení na účetnictví a je důležité z hlediska rozpočtové politiky. Týká se všech peněžních operací, které třídí na jednotlivé položky podle zákonných kritérií, a to na příjmy, výdaje a financování. Příjmy se dělí na dvě základní podskupiny, a to vlastní (běžné a kapitálové) a přijaté dotace. Výdaje se také člení na běžné a kapitálové.

- Třída 1. Daňové příjmy,
- Třída 2. Nedaňové příjmy,
- Třída 3. Kapitálové příjmy,
- Třída 4. Přijaté dotace,
- Třída 5. Běžné výdaje.
- Třída 6. Kapitálové výdaje,
- Třída 8. Financování.

Zvláštní postavení má třída 8. Financování. Financujícími operacemi, které dělí tato třída, se rozumí přijetí finančních prostředků návratné povahy související s likviditou. Tato třída obsahuje stavové údaje. Součástí této třídy jsou položky vyjadřující změny stavu finančních prostředků na bankovních účtech. Jde o výpočtové ukazatele potřebné pro účetní výkaz o plnění příjmů a výdajů. Má přímou návaznost na zjištění salda územního rozpočtu.

Odvětvové třídění vychází z účelů, na které se vynakládají finanční prostředky z rozpočtu v souvislosti se zajišťováním potřeb. Využívá třídění na šest skupin, a to:

1. Zemědělství a lesní hospodářství,
2. Průmyslová a další odvětví,
3. Služby pro obyvatelstvo,
4. Sociální věci a politika zaměstnanosti,
5. Bezpečnost státu a právní ochrana,
6. Všeobecná veřejná správa a služby.

Při **konsolidačním třídění** jsou prvkem rozpočtové skladby záznamové jednotky. Konsolidace umožňuje vyloučit duplicitu na základě interních transferů mezi fondy a korekci příjmů na straně jedné a korekci výdajů na straně druhé.¹³

2.5.4 Rozpočtové zásady

V rozpočtovém hospodaření se nejčastěji uplatňují **zásady každoročního sestavování a schvalování rozpočtu, zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu**. Reálnost návrhu rozpočtu je jedním ze základních předpokladů pro jeho splnění. Respektováním této zásady se zabrání zkreslování údajů v rozpočtu. Důležitá je schopnost správně odhadnout příjmy a výdaje, stupeň poznání a kvalitní analýza hospodářských procesů a kvalitu hospodářských prognóz. Další zásadou je **zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu**. Tato zásada má za úkol pomáhat kontrolovat, analyzovat a srovnávat příjmy a výdaje v rámci rozpočtu obce. Pomáhá ji zajišťovat rozpočtová skladba. **Zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu** je z dalších zásad rozpočtového procesu. Respektování této zásady je důležitým předpokladem „zdravého“ hospodaření obce. Poslední zásadu tvoří **zásada publicity rozpočtu**. Důležitá je informovanost občanů obce o průběžném i následném plnění rozpočtu obce, a to na úřední desce, v časopise, který vydává obec nebo na jednání na veřejných schůzích.¹⁴

2.6 Příjmy obcí

Příjmy obcí jsou různorodé a lze je postihnout z mnoha hledisek. Slouží ke krytí veřejných výdajů a představují vztahy tvorby veřejného rozpočtu. Závazně je člení rozpočtová skladba, podle druhového hlediska do čtyř tříd, a to na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery. Příjmy obce plánuje výkonný orgán, schvaluje je volený orgán (ZO). Výkonný orgán (zpravidla finanční odbor) je odpovědný za zajištění plnění příjmů, avšak jen u těch, které může územní samospráva svým rozhodnutím ovlivnit. Příjmy územních samospráv by měly být dostatečně výnosné, aby se zvýšila míra ekonomické soběstačnosti obcí, závislé na aktivitě obce, např. příjmy z podnikání obcí, rovnoměrně rozloženy, předem plánovatelné a administrativně nenáročné.¹⁵

¹³ PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4. str 233.

¹⁴ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance úvod do problematiky*. 4. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Aspi, a. s., 2008. 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4. str 119.

¹⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy – aspekty veřejných financí*. 1. vyd. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a. s., 1995. 268 s. ISBN 80-7187-024-2, str 89.

2.6.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy územních rozpočtů jsou v ČR určeny zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů a zákonem o místních poplatcích. Struktura daňových příjmů obcí ČR je ovlivněna dvěma základními faktory, a to výnosy jednotlivých daní a daňovým určením zakotveným v legislativě. Daňové příjmy obcí jsou tvořeny jednak sdílenými typy daní, kde o výnos se dělí obce s ostatními články rozpočtové soustavy, a které představují významnější část, tak svěřenými daněmi (daňový výnos připadá ze zákona pouze obcím). Mezi daňové příjmy také patří příjmy z poplatků.

Místní poplatky

Místní poplatky jsou upraveny zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů a mají fakultativní charakter. Tyto poplatky obce spravují a vybírají samy a při jejich vyměřování musí být respektován zákon o místních poplatcích. Obce, které je chtějí zavést, tak musí učinit vyhláškou obce, kde se stanoví bližší pravidla pro výběr poplatků, zejména jejich druhy, sazby apod. Do konce roku 2011 mohly obce na svém území zavést devět druhů místních poplatků. Zákonem č. 458/2011 Sb., o změně zákonů souvisejících se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů však došlo s účinností od 1. 1. 2012 ke zrušení místního poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podle jiného právního předpisu.

Poplatek ze psů

Poplatníkem místního poplatku ze psů je držitel psa, kterým může být FO nebo PO s trvalým pobytem nebo sídlem na území České republiky. Poplatek se platí do rozpočtu té obce, kde má poplatník trvalý pobyt či sídlo.

Předmětem poplatkové povinnosti je pes starší 3 měsíců, výše poplatkové povinnosti je odvislá od počtu psů, které má držitel v držení. Držitel nemusí být totožný s vlastníkem psa.

Osvobozen od tohoto poplatku je držitel psa, kterým je osoba nevidomá, bezmocná a osoba s těžkým zdravotním postižením, které byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod, osoba provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob, osoba provozující útulek zřízený obcí pro ztracené a opuštěné psy.

Sazba poplatku činí až 1500,- Kč za kalendářní rok a jednoho psa. Sazba poplatku ze psa, jehož držitelem je poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, činí až 200,- Kč za kalendářní rok. U druhého a každého dalšího psa může obec horní hranici sazby zvýšit až o 50 %.¹⁶

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Poplatníkem je FO, která přechodně a za úplatu pobývá v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace. Poplatník neplatí tento poplatek přímo obci, nýbrž prostřednictvím ubytovatele, který poskytl přechodné ubytování. Ubytovatel se tak stává plátcem poplatku a odvádí poplatek správci poplatku. Plátce vede evidenční knihu, do které zapisuje potřebné údaje, zápisy jsou vedeny přehledně, srozumitelně a postupně časově.

Od poplatku jsou osvobozeny osoby nevidomé, bezmocné a osoby s těžkým zdravotním postižením, kterým byl přiznán III. stupeň mimořádných výloh, a osoby nezletilé, starší 70 let, vojáci v základní službě či civilní službě. Poplatku nepodléhají pobyty, které jsou poskytnuty bezplatně.

Předmětem poplatku je přechodný pobyt návštěvníka za účelem léčení nebo rekreace, a to za úplatu. Je-li pobyt poskytnut bezplatně anebo je např. účelem pobytu pracovní důvod, není toto předmětem poplatku. Poplatek není vázán na ubytovací zařízení, to znamená, že může jít i o rodinný dům, chatu, byt apod.

Maximální sazba je stanovena na 15,- Kč za osobu a za každý i započatý den pobytu, není-li tento dnem příchodu. Obec může stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou.¹⁷

Poplatek za užívání veřejného prostranství

Tento poplatek se vybírá za zvláštní užívání veřejné prostranství¹⁸, kterým se rozumí provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování

¹⁶ § 2, zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

¹⁷ § 3, zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

prodeje a služeb. Také pro umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí. Dále pro umístění skládek a vyhrazení trvalého parkovacího místa. Z akcí pořádaných na veřejném prostranství, jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely se poplatek neplatí. Poplatku za užívání veřejného prostranství spočívajícího ve vyhrazení trvalého parkovacího místa nepodléhají osoby zdravotně postižené.

Poplatek platí fyzické i právnické osoby, které užívají veřejné prostranství pro provádění výkopových prací, zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, zařízení cirkusů a další.

Sazba poplatku činí až 10 Kč za každý i započatý m² užívaného veřejné prostranství za každý i započatý den. Za použití veřejné prostranství k umístění prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí může obec zvýšit sazbu až na její desetinásobek.¹⁹

Poplatek ze vstupného

Poplatek se vybírá ze vstupného na kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní akce, sníženého o daň z přidané hodnoty, je-li v ceně vstupného obsažena. Vstupným se rozumí peněžitá částka, kterou účastník akce zaplatí za to, že se jí může zúčastnit. Z akcí, jejichž celý výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely se poplatek neplatí.

Poplatek ze vstupného platí fyzické i právnické osoby, které akci pořádají. Sazba poplatku činí až 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného. Obec může po dohodě s poplatníkem poplatek stanovit paušální částku.²⁰

Poplatek z ubytovací kapacity

Tento poplatek lze chápat jako určitou formu příspěvku poplatníků na zvýšené náklady obce spojené se zřizováním a udržováním obslužných zařízení a infrastruktury obce využívaných i návštěvníky, kteří se v obci přechodně a za úplatu ubytují.

¹⁸ Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.

¹⁹ § 4, zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

²⁰ § 6, zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Poplatek platí ubytovatel, kterým je fyzická nebo právnická osoba, která ubytování přechodně poskytla.

Poplatku nepodléhá ubytovací kapacita v zařízeních sloužících pro ubytování pracovníků fyzických a právnických osob, které tato zařízení vlastní, dále v zařízeních sloužících pro přechodné ubytování studentů a žáků, také ve zdravotnických nebo lázeňských zařízeních a v zařízeních sloužících sociálním a charitativním účelům.

Sazba činí až 6 Kč za každé využití lůžko a den. Obec může po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek roční paušální částkou.²¹

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

Tento poplatek se vybírá za vydání povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst, do kterých je jinak vjezd zakázán příslušnou dopravní značkou.

Poplatek platí fyzická i právnická osoba, které bylo vydáno povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst. Poplatek neplatí fyzické osoby mající trvalý pobyt nebo vlastníci nemovitosti ve vybraném místě a jejich rodinní příslušníci. Také to jsou osoby, které ve vybraném místě užívají nemovitost ke své hospodářské činnosti, nebo osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP a jejich průvodci.

Sazba poplatku činí až 20 Kč za den. Obec může po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek také paušální částkou.²²

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Předpokladem zavedení a následného vybírání tohoto poplatku je skutečnost, že obec ve své samostatné působnosti stanoví obecně závaznou vyhláškou ve smyslu ustanovení § 17 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vznikajících na jejím katastrálním území. Pokud obec nepřijme systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění,

²¹ § 7, zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

²² § 10, zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

využívání a odstraňování komunálních odpadů, nemůže ani uplatnit poplatkový systém ve smyslu zákona o místních poplatcích.

Poplatníkem je každá fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt, a to bez ohledu na její věk. Potom je to fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci, ve které není hlášena k trvalému pobytu žádná fyzická osoba. Má-li ke stavbě vlastnické právo více osob, jsou povinny platit poplatek společně a nerozdílně, a to ve výši odpovídající poplatku za jednu fyzickou osobu. Dále platí zahraniční fyzické osoby, které mají trvalý pobyt na území České republiky.

Sazba poplatku je tvořena ze dvou částek, a to z částky, jejíž horní zákonnou hranicí je až 250 Kč za povinnou osobu a kalendářní rok a z částky stanovené na základě skutečných nákladů obce předchozího roku vynaložené na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu a její výše může činit až 250 Kč za povinnou osobu a kalendářní rok.²³

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Účel tohoto poplatku je především fiskální, tj. získání části finančních prostředků, které obec vynaložila na vybudování stavby vodovodu a kanalizace. Součástí vodovodního a kanalizačního řádu není vodovodní a kanalizační přípojka. Jedná se o samostatnou stavbu, kterou pořizuje na své náklady odběratel, není-li dohodnuto jinak.

Poplatníkem je vlastník stavebního pozemku zhodnoceného možností připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace. Je-li více subjektů, kteří mají ke stavebnímu pozemku vlastnické právo, jsou povinny platit poplatek společně a nerozdílně.

Cena stavebního pozemku v obci se stanoví podle zvláštního právního předpisu vyhlášky č. 279/1997 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku v kalendářním roce, ve kterém nabylo právní moci kolaudačního rozhodnutí pro stavbu vodovodu nebo kanalizace obcí vybudované. Výše sazby na 1 m² zhodnoceného stavebního pozemku stanoví obec v obecně závazné vyhlášce.²⁴

²³ § 10b, zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

²⁴ § 10c zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

2.6.2 Nedaňové a kapitálové příjmy obcí

Nedaňové příjmy tvoří další skupinu příjmů obce. Jejich výši a strukturu může obec ovlivnit svými aktivitami a rozhodnutími. Mezi tyto příjmy patří příjmy z vlastní činnosti, které zahrnují příjmy ze služeb poskytovaných obcemi, výnosy z pronájmu majetku, které odrážejí velikost majetku obce a způsob jeho využívání, příjmy z úroků odrážející schopnost obce využívat volné finanční prostředky k jejich zhodnocování, příjmy z prodeje nekapitálového majetku, příjmy z vydobytých nerostů, které mají charakter daně a jsou závislé na rozsahu území pro dobývání a těžbu nerostů a ostatní nedaňové příjmy jako jsou např. dary.

Kapitálové příjmy jsou jednorázovými příjmy, které obvykle nemívají pravidelný charakter. Patří sem především příjmy od vlastních neziskových organizací, příjmy z vlastního podnikání, příjmy z pronájmu nebo prodeje majetku ve vlastnictví obce, příjmy z obchodování s cennými papíry, uživatelské poplatky.²⁵

2.6.3 Dotace

Obce nejsou finančně soběstačné a potřebují dodatečné finanční prostředky z rozpočtové soustavy. Dotace poskytují do rozpočtu obce dodatečné zdroje. Rozhodující objem dotací plyne ze státního rozpočtu. Obce mohou také získávat i účelové dotace ze státních fondů, kdy se nejčastěji jedná o účelové dotace ze SF životního prostředí. Dotace také mohou získat ze strukturálních fondů podle podmínek stanovených EU.

Dotace obcím lze rozdělit na dvě skupiny a to na dotace nárokové a nenárokové. První skupinou jsou **nárokové dotace**, které jsou svázané s určitou veřejnou službou, jenž daná obec vykonává. Patří sem dotace na výkon státní správy, na školství, na sociální dávky, na domovy důchodců, na ústavy sociální péče, na dopravní obslužnost, na vybraná zdravotnická zařízení a na jednotky sborů dobrovolných hasičů. Druhou skupinu dotací obcí tvoří **nenárokové dotace**. Tyto dotace obce získávají na základě žádostí z rozpočtových kapitol některých ministerstev, ze státních fondů. Záleží na příslušném ministerstvu či státním fondu, zda žádosti obce vyhoví či nikoliv.²⁶

²⁵ HALÁSEK, Dušan; PILNÝ, Jaroslav; TOMÁNEK, Petr. *Určování bonity obcí*. Ostrava: VŠB-TUO, 2002. 130 s. ISBN 80-248-0159-03. str 18.

²⁶ HALÁSEK, Dušan; PILNÝ, Jaroslav; TOMÁNEK, Petr. *Určování bonity obcí*. Ostrava: VŠB-TUO, 2002. 130 s. ISBN 80-248-0159-03. str 18- 19.

2.7 Výdaje obcí

Z rozpočtu obcí jsou nejčastěji hrazeny závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony, výdaje na vlastní činnost v samostatné působnosti obce, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek, výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem, závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost, úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů, výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům, výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu podnikání prospěšného pro obec, jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely, apod.²⁷

2.7.1 Běžné a kapitálové výdaje

Z **běžných výdajů** jsou financovány běžné, pravidelně se opakující potřeby v lokálním a regionálním veřejném sektoru v příslušném roce – rozpočtovém období. Proto se někdy hovoří o neinvestičních nebo provozních výdajích. Jsou součástí běžné části rozpočtu. Z běžných výdajů se financují provozní záležitosti obce (např. platy zaměstnanců, odměny členů zastupitelstva, nákupy energií, zboží, služeb, atd.).

Kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobých, běžně se neopakujících potřeb, a to investičních, které přesahují jedno rozpočtové období, jsou zpravidla jednorázové. Kapitálové výdaje financované z kapitálové části rozpočtu souvisí nejen s výdaji vynakládanými na pořízení nových investic, ale i se splácením jistiny půjček, které si v minulosti obce půjčily na financování minulých investic (úroky se hradí z běžné části rozpočtu). Kapitálové výdaje jsou určeny k financování dlouhodobých investičních potřeb (např. výdaje na obecní infrastrukturu – místní komunikace, vodovod, plynovod, kanalizace, atd.). Mezi kapitálové výdaje lze řadit i nákup cenných papírů apod.²⁸

²⁷ BŘEŇ, Jan. *Rozpočet* [online]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6528699>

²⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy – aspekty veřejných financí*. 1. vyd. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a. s., 1995. 268 s. ISBN 80-7187-024-2, str 280

3 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH OBCÍ

V této kapitole budou stručně představena města Litovel, Šternberk a Uničov. Po jejich krátkém představení bude provedena analýza jejich hospodaření v letech 2007 až 2011, ve které budou nastíněny jejich příjmy a výdaje členěné podle druhového třídění rozpočtové skladby.

Město Litovel

Město Litovel leží v Olomouckém kraji, 18 km severozápadně od města Olomouc. V rámci reformy veřejné správy se stalo obcí s pověřeným úřadem III. stupně. V současné době je k Litovli integrováno 11 místních částí, a to Březová, Chořelice, Chudobín, Myslechovice, Nasobůrky, Nová Ves, Rozvadovice, Savín, Tři Dvory, Unčovice a Víška. Katastrální výměra města činí 4 639,14 ha a k 31. 12. 2011 měla Litovel i s místními částmi 9 878 obyvatel. Z uvedeného počtu připadá na samotnou Litovel 7 015 obyvatel.

Město Šternberk

Město Šternberk je moravské město se stejnojmenným hradem, ležící na úpatí Nizkého Jeseníku, 16 km severně od Olomouce. Je obcí s rozšířenou působností a k 31. 12. 2011 zde žilo 13 834 obyvatel a jeho katastrální výměra činila 4 880,34 ha. K městu Šternberk je připojeno sedm obcí, a to Dalov, Chabičov, Krakořice, Těšíkov, Dolní Žleb, Světlov a Lhota.

Město Uničov

Město Uničov, jako obec s rozšířenou působností, je přirozeným centrem severního cípu olomouckého okresu a je součástí Olomouckého kraje. Jeho rozloha činí 4 827 ha a počet obyvatel samotného Uničova k 31. 12. 2011 byl 11 760. Neoddělitelnou součástí města je osm přidružených obcí, a to Horní Sukolom, Dolní Sukolom, Brníčko, Nová Dědina, Benkov, Střelice, Renoty a Dětřichov.

3.1 Hospodaření vybraných měst v letech 2007 - 2011

Hospodaření obcí a měst se řídí zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, dále zákonem č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,

ve znění pozdějších předpisů a další legislativou. Ve sledovaném období vykazala vybraná města jak deficitní, tak i přebytkové hospodaření. Hodnoty sald jednotlivých měst zachycuje tabulka č. 3.1.

Tab. č. 3.1: Salda rozpočtů vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011
Město Litovel					
Celkové příjmy	273 932,6	257 595,0	235 269,0	253 818,3	320 385,1
Celkové výdaje	240 662,6	237 329,1	241 052,1	242 931,5	370 224,9
Saldo	33 270,0	20 265,9	-5 783,1	10 886,8	-49 839,8
Město Šternberk					
Celkové příjmy	366 841,6	392 113,5	343 269,3	348 658,6	281 735,4
Celkové výdaje	303 374,5	419 348,0	362 298,1	344 701,8	306 487,3
Saldo	63 467,1	-27 234,5	-19 028,8	3 956,8	-24 751,9
Město Uničov					
Celkové příjmy	261 313,0	251 286,8	291 509,7	287 276,2	253 341,6
Celkové výdaje	245 087,2	244 968,0	316 878,2	259 871,3	259 612,9
Saldo	16 225,8	6 318,8	-25 368,5	27 404,9	-6 271,3

Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Saldo rozpočtu města Litovel vykazovalo mimo roky 2009 a 2011 přebytek. V posledním roce sledovaného období mělo město Litovel nejhorší výsledek hospodaření. Deficit v tomto roce dosahoval minus 49 839,8 tis. Kč. Ve městě Uničov byl vývoj salda rozpočtu totožný. Deficitního hospodaření také dosáhl v letech 2009 a 2011. Největšího schodku dosáhlo v roce 2009, a to minus 25 368,5 tis. Kč. Město Šternberk vykazovalo pouze v letech 2007 a 2010 kladný výsledek hospodaření. Největšího schodku dosáhlo v roce 2008, ve výši minus 27 234,5 tis. Kč.

3.2 Celkové příjmy

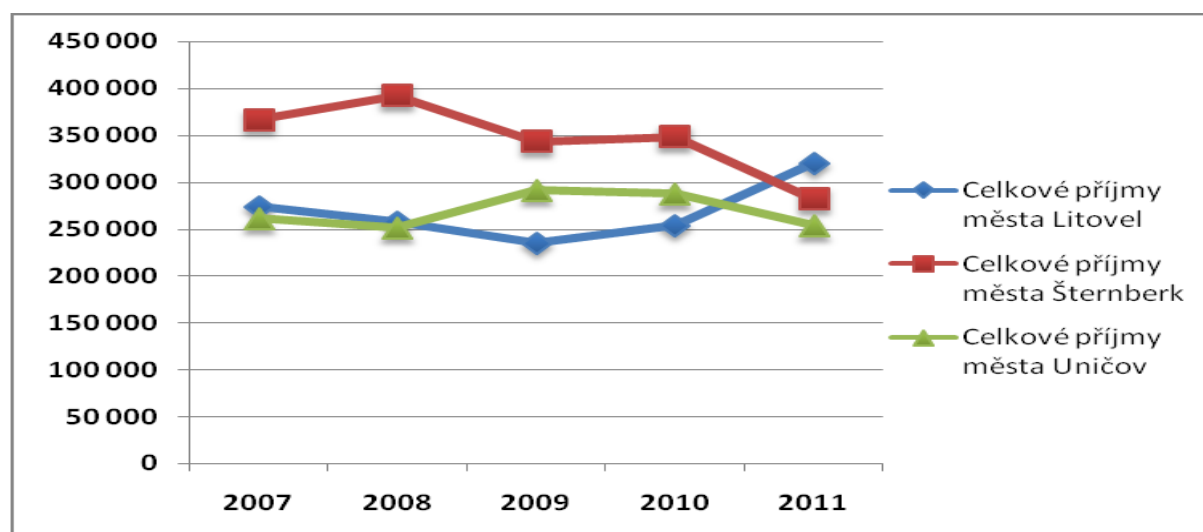
Příjmy plynoucí do rozpočtu obcí jsou rozdílné. Z ekonomického hlediska je významné rozlišování příjmů na ty, které může obec ovlivnit svým rozhodnutím a svou činností, a které nemůže ovlivnit, o těchto příjmech rozhoduje stát. Závazně je členění rozpočtová skladba do jednotlivých tříd, a to na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace. Celkové příjmy analyzovaných měst zachycuje tabulka č. 3.2.

Tab. č. 3.2: Celkové příjmy vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011
Celkové příjmy města Litovel	273 932,6	257 595,0	235 269,0	253 818,3	320 385,1
Meziroční nárůst/pokles v %	-	-6,0	-8,7	7,9	26,2
Celkové příjmy města Šternberk	366 841,6	392 113,5	343 269,3	348 658,6	281 735,4
Meziroční nárůst/pokles v %	-	6,9	-12,5	1,6	-19,2
Celkové příjmy města Uničov	261 313,0	251 286,8	291 509,7	287 276,2	253 341,6
Meziroční nárůst/pokles v %	-	-3,8	16,0	-1,5	-11,8

Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Objem celkových příjmů, se kterými město Litovel v průběhu sledovaného období hospodařilo, se pohyboval od 235 269 tis. Kč do 320 385,1 tis. Kč. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2011, kdy jejich meziroční nárůst činil 26,2 %. Důvodem nárůstu bylo to, že se městu výrazně zvýšil objem přijatých transferů. Ve městě Šternberk celkové příjmy dosahovaly částek od 281 735,4 tis. Kč do 392 113,5 tis. Kč. Nejvyšší objem měly v roce 2008, kdy jejich meziroční nárůst dosahoval 6,9 %. Příčinou tohoto zvýšení byl vzrůst daňových příjmů a přijatých dotací. Naopak nejnižší hodnotu měly v posledním roce sledovaného období, kdy jejich meziroční pokles byl mínus 19,2 %. V tomto roce došlo ke snížení všech příjmů, mimo daňových.

Graf č. 3.1: Vývoj celkových příjmů vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

V posledním z analyzovaných měst, a to ve městě Uničov, se výše celkových příjmů pohybovala v rozmezí od 251 286,8 tis. Kč do 291 509,7 tis. Kč. Nejnižší hodnoty dosáhly v roce 2011, kdy se meziročně snížily o mínus 11,8 %. Příčinou bylo, stejně jako ve městě

Šternberk, snížení všech druhů příjmů, mimo daňových. Nejvyšší hodnoty dosáhly naopak v roce 2009, kdy se meziročně zvýšily o 16 %. V tomto roce se významně zvýšily všechny příjmy, nejvýrazněji však přijaté transfery. Vývoj celkových příjmů analyzovaných měst zachycuje graf č. 3.1.

3.2.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy představují nejobtímnější složku obecních příjmů. Tvoří cca 50 % celkových příjmů, přičemž největší podíl tvoří sdílené daně. Velikost daňových příjmů vybraných měst zobrazuje tabulka č. 3.3.

Tab. č. 3.3: Daňové příjmy vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

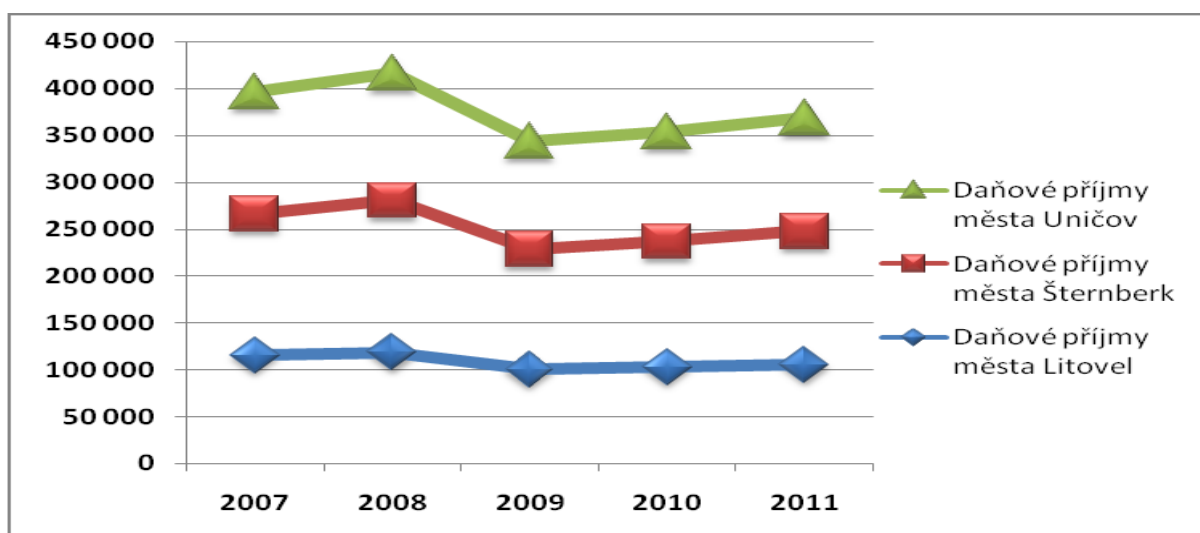
	2007	2008	2009	2010	2011
Daňové příjmy města Litovel	115 434,7	118 612,0	100 274,5	102 753,4	105 141,5
Podíl na celkových příjmech v %	42	46	43	40	51
Daňové příjmy města Šternberk	150 669,5	161 896,8	128 077,3	133 871,2	142 476,7
Podíl na celkových příjmech v %	41	41	38	38	51
Daňové příjmy města Uničov	129 878,0	135 570,8	115 183,6	117 078,6	121 057,7
Podíl na celkových příjmech v %	50	54	40	41	48

Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Ve městě Litovel se velikost daňových příjmů pohybovala v rozpětí od 100 274,5 tis. Kč do 118 612 tis. Kč a jejich průměrný podíl na celkových příjmech činil 44 %. Město Šternberk mělo z hodnocených měst nejvyšší daňové příjmy. Jejich velikost dosahovala v letech 2007 až 2011 hodnot mezi 128 077,3 tis. Kč do 161 896,8 tis. Kč a jejich podíl na celkových příjmech byl cca 42 %. Ve městě Uničov se objem daňových příjmů pohyboval ve výši od 115 183,6 tis. Kč do 135 570,8 tis. Kč a jejich podíl na celkových příjmech dosahoval 47 %.

Vývoj daňových příjmů analyzovaných měst je ve sledovaném období totožný (viz graf č. 3.2). V prvních dvou letech sledovaného období měly rostoucí charakter. V roce 2009 došlo k jejich výraznému poklesu, který byl způsoben ekonomickou recesí. Tato ekonomická recese se projevila stagnací u sdílených daňových výnosů. Tento výpadek sdílených daňových výnosů města kompenzovala zvýšením daně z nemovitosti. Ve městě Litovel výnos z této daně vzrostl proti roku 2008 o 4 276,8 tis. Kč na částku 11 133,9 tis. Kč. Ve městě Šternberk se zvýšil výnos z daně z nemovitosti o 10 347,1 tis. Kč na částku 15 274,8 tis. Kč a ve městě Uničov vzrostla daň z nemovitosti o 4 436,7 tis. Kč na 14 146,5 tis. Kč.

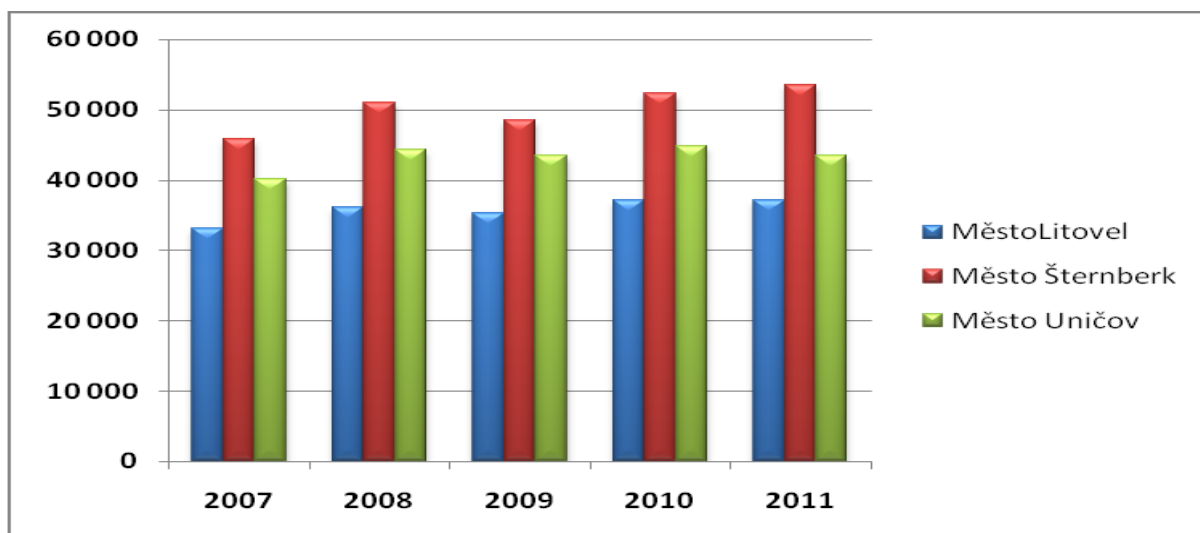
Graf č. 3.2: Vývoj daňových příjmů vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Největší účast na daňových příjmech měla v analyzovaných městech daň z přidané hodnoty (dále jen DPH). Ve městě Litovel se příjem z DPH pohyboval od 33 118,9 tis. Kč do 37 113,9 tis. Kč a tvořil cca 33 % daňových příjmů. Ve městě Uničov dosahoval příjem plynoucí z DPH hodnot v rozmezí od 40 061 tis. Kč do 53 452,7 tis. Kč a v posledním z analyzovaných měst se výše tohoto příjmu pohybovala od 40 061 tis. Kč do 44 822,6 tis. Kč. Průměrný podíl DPH na daňových příjmech byl ve městech Uničov a Šternberk shodný, a to 35 %. Vývoj tohoto daňového příjmu zachycuje graf č. 3.3, který vychází z tabulky uvedené v příloze č. 1.

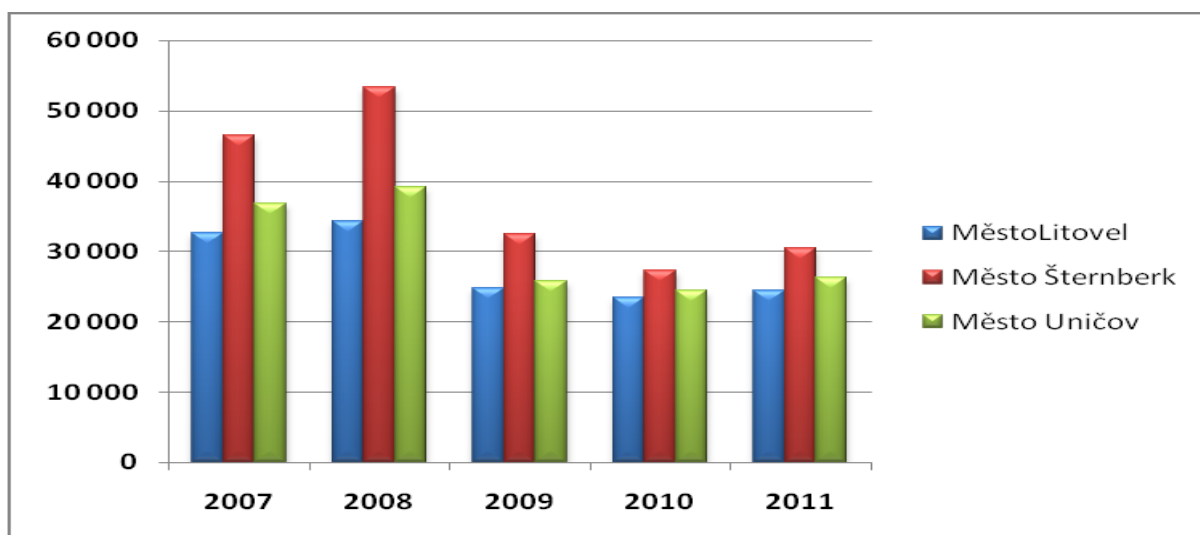
Graf č. 3.3: Příjmy vybraných měst ze sdílených daňových výnosů – DPH v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Dalším důležitým zdrojem, který ovlivnil celkovou výši daňových příjmů, byly daně z příjmů PO. Do této skupiny daní patří daň z příjmů PO a daň z příjmů PO za obce. Jejich velikost v jednotlivých letech zobrazuje tabulka uvedená v příloze č. 2. Daně z příjmů PO se ve městě Litovel podílely cca 26 % na daňových příjmech a do rozpočtu města přispívaly částkou od 23 418,6 tis. Kč do 32 601,2 tis. Kč. Ve městě Šternberk tvořily tyto daně zhruba 30 % daňových příjmů a jejich velikost byla od 27 320,4 tis. Kč do 53 400,6 tis. Kč. Ve městě Uničov daně z příjmů PO tvořily průměrně 24 % daňových příjmů a jejich objem dosahoval hodnot od 24 396,8 tis. Kč do 39 070,4 tis. Kč.

Graf č. 3.4: Velikost příjmů z daní z příjmů PO vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



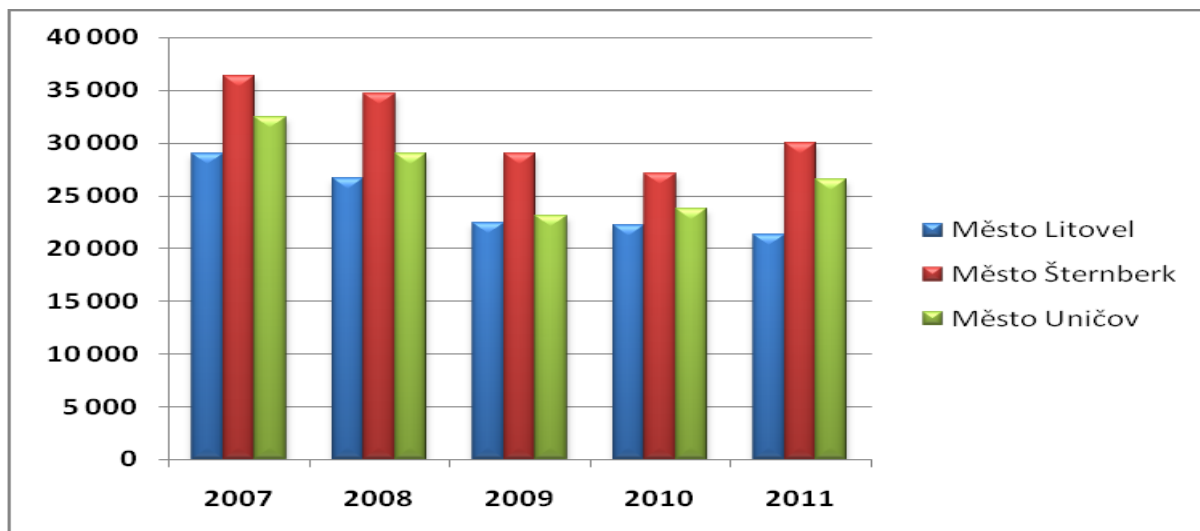
Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování

V grafu č. 3. 4 si můžeme všimnout, že v roce 2009 došlo u všech analyzovaných měst k jejich výraznému propadu. Příčinou bylo výrazné snížení daně z příjmů PO a snížení daně z příjmů PO za obce. Ve městě Litovel daň z příjmů PO proti předchozímu roku klesla o více jak 7 800 tis. Kč na částku 17 677,7 tis. Kč. Klesla i daň z příjmů PO za obce, ale ne tak výrazně. Ve městě Šternberk se snížila daň z příjmů PO z 35 785,8 tis. Kč na 24 938,1 tis. Kč a daň z příjmů za obce se také snížila, a to na částku 7 506,2 tis. Kč. Příjem z těchto dvou daní poklesl o více jak 10 000 tis. Kč. Ve městě Uničov se snížila daň z příjmů PO o více jak 9 000 tis. Kč na částku 21 582,9 tis. Kč. Také se zmenšila daň z příjmů PO za obce, a to skoro o polovinu.

Významnou součástí daňových příjmů analyzovaných měst jsou i daně z příjmů FO. Do této skupiny patří daň z příjmů FO ze závislé činnosti a funkčních požitků, daň z příjmů

FO ze SVČ a daň z příjmů FO z kapitálových výnosů. Dohromady tyto daně tvořily třetí největší položku daňových příjmů.

Graf č. 3.5: Velikost příjmů z daní z příjmů FO vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování

Velikost těchto daní měla ve městě Litovel klesající charakter. Jejich výše se pohybovala od 21 302,9 tis. Kč do 29 038,2 tis. Kč. Ve městě Šternberk se velikost tohoto daňového příjmu pohybovala od 27 097,8 tis. Kč do 39 387,4 tis. Kč. V posledním ze sledovaných měst, ve městě Uničov, se příjem z daní z příjmů FO pohyboval v rozmezí od 32 418 tis. Kč do 23 100, 1 tis. Kč. Průměrný podíl daní z příjmů FO na daňových příjmech činí ve všech analyzovaných městech 22 %. Jak je vidět z grafu č. 3.5, který vychází z tabulky uvedené v příloze č. 3, tak u všech tří měst došlo v roce 2009 k výraznému propadu těchto daní. K největšímu propadu došlo u daně z příjmů FO ze SVČ, kdy u všech tří měst klesla o více jak 3 000 tis. Kč.

Dalšími daňovými příjmy v rozpočtech vybraných měst jsou správní poplatky, daň z nemovitosti a místní poplatky. Místním poplatkům, kterými se zabývá tato práce, se věnuje čtvrtá kapitola.

3.2.2 Nedaňové příjmy

Mezi další skupinu příjmů municipalit patří nedaňové příjmy. Tyto příjmy obce získávají z vlastní hospodářské činnosti a jsou víceméně nepravidelné. Patří sem příjmy z vlastní

činnosti, příjmy z pronájmu majetku, příjmy z úroků, příjmy z prodeje nekapitálového majetku, atd. Nedaňové příjmy vybraných municipalit zobrazuje tabulka č. 3.4.

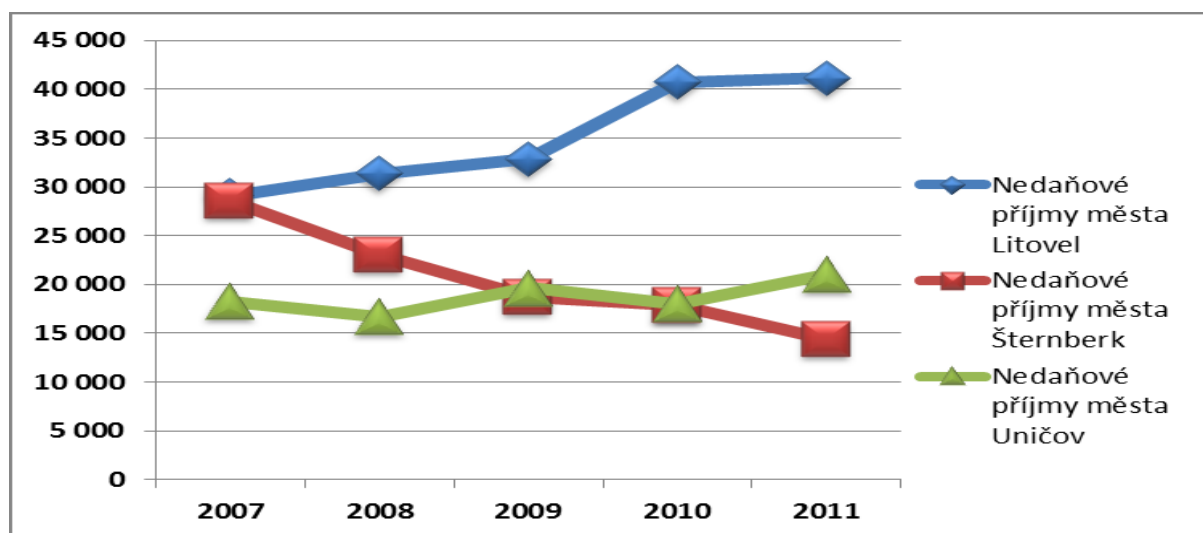
Tab. č. 3.4: Nedaňové příjmy vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011
Nedaňové příjmy města Litovel	29 073,2	31 361,0	32 885,2	40 736,7	41 134,6
Podíl na celkových příjmech v %	11	12	14	16	13
Nedaňové příjmy města Šternberk	28 520,6	23 013,4	18 689,0	17 819,5	14 350,0
Podíl na celkových příjmech v %	8	6	5	5	5
Nedaňové příjmy města Uničov	18 255,3	16 715,8	19 650,3	18 021,2	21 000,8
Podíl na celkových příjmech v %	7	7	7	6	8

Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Vývoj nedaňových příjmů sledovaných měst zachycuje graf č. 3.6. Ve městě Litovel měly nedaňové příjmy rostoucí tendenci a maxima dosáhly v roce 2011, kdy jejich hodnota činila 41 134,6 tis. Kč. Značnou část nedaňových příjmů tohoto města tvořily příjmy z pronájmu majetku. Ve městě Šternberk docházelo v průběhu hodnocených let k poklesu nedaňových příjmů. Jejich výše se pohybovala od 14 350 tis. Kč do 28 520,6 tis. Kč a průměrný podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech činil 6 %. Největší část těchto příjmů tvořily příjmy z vlastní činnosti. Absolutní hodnota nedaňových příjmů v letech 2007 až 2011 ve městě Uničov měla kolísavý charakter. Do rozpočtu města přispívaly částkou od 16 715,8 tis. Kč do 21 000,8 tis. Kč a jejich účast na celkových příjmech byla okolo 7 %. Největší část těchto příjmů tvořily, stejně jako ve městě Litovel, příjmy z pronájmu majetku.

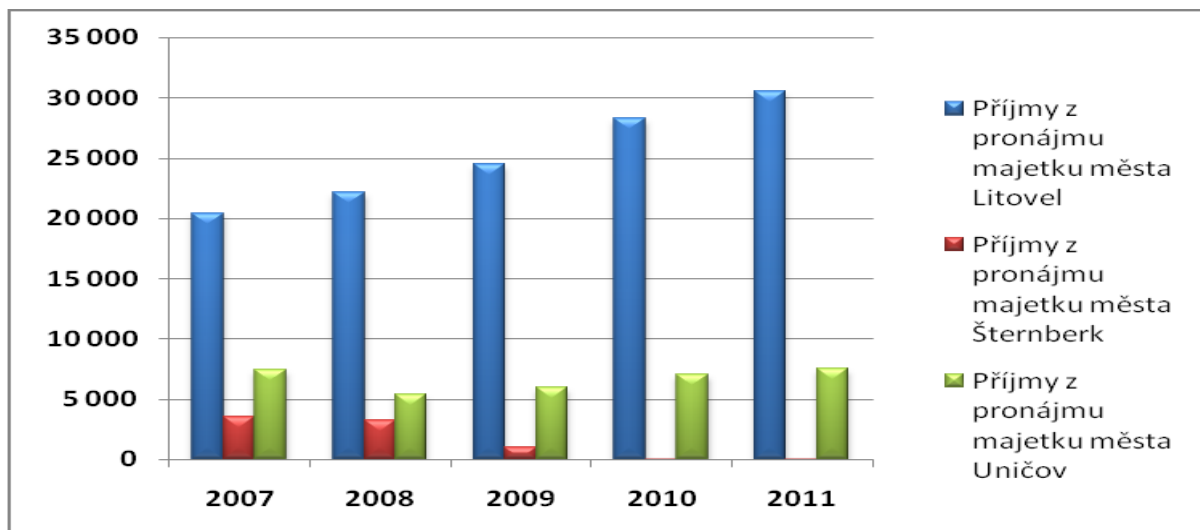
Graf č. 3. 6: Vývoj nedaňových příjmů vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Jedny z největších nedaňových příjmů, které plynuly vybraným municipalitám, byly příjmy z pronájmu majetku, které zahrnují příjmy z pronájmu pozemků, nemovitostí a movitých věcí. V každém z hodnocených měst měly jinou velikost, kterou zachycuje tabulka uvedená v příloze č. 4 a graf č. 3. 7.

Graf č. 3. 7: Příjmy z pronájmu majetku vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

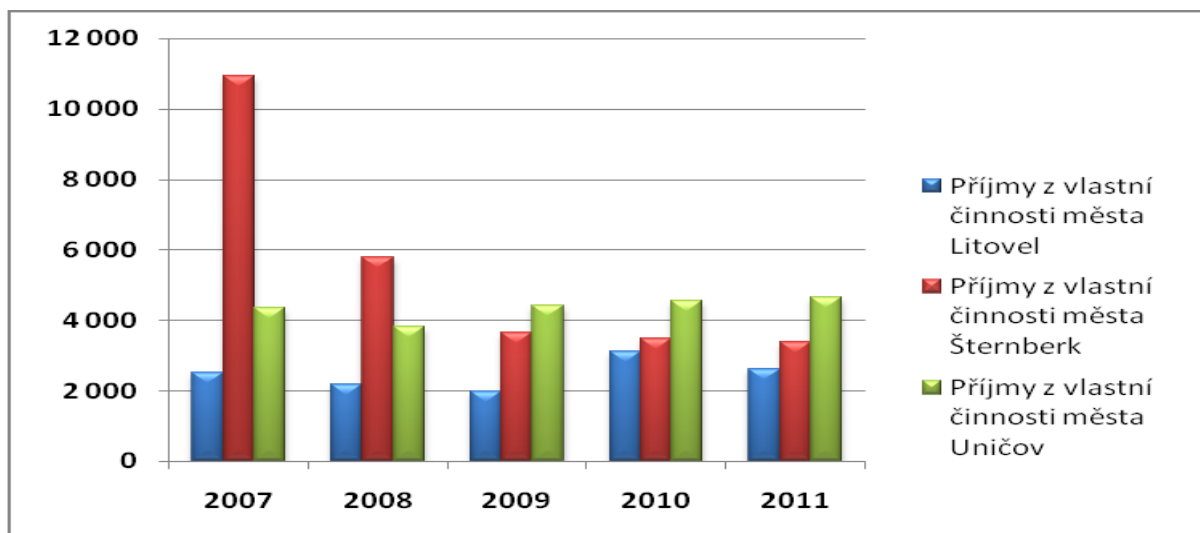


Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Tyto příjmy tvořily ve městě Litovel cca 72 % nedaňových příjmů a jejich výše se pohybovala v rozmezí od 20 444,9 tis. Kč do 30 158,4 tis. Kč. Největší část na příjmech z pronájmu majetku zaujímaly příjmy z pronájmu nemovitostí, které město získalo z pronájmu bytových a nebytových prostor. Ve městě Šternberk suma příjmů získaná z pronájmu majetku byla ve výši od 17,8 tis. Kč do 3 588,6 tis. Kč. Průměrný podíl těchto příjmů na nedaňových příjmech se pohyboval okolo 7 %. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2007, kdy město získalo příjmy za pronájem tepelného zařízení od firmy MAR-TECH s.r.o. ve výši 3.279 tis. Kč a z nájmu vodohospodářského zařízení od VHS Sitka Šternberk v částce 278 tis. Kč. V posledních dvou letech sledovaného období byly tyto příjmy zanedbatelné, kdy město získalo jen příjmy z pronájmu hrobových míst. V těchto dvou letech nepřekročil jejich podíl na nedaňových příjmech hranici 1%. Ve městě Uničov se účast příjmů z pronájmu majetku na nedaňových příjmech pohybovala kolem 36 % a jejich výše se pohybovala od 5 428,8 tis. Kč do 7 548,8 tis. Kč. Největší část na příjmech z pronájmu majetku zaujímaly příjmy z pronájmu pozemků.

Dalším významným nedaňovým příjmem jsou příjmy z vlastní činnosti, kam náleží příjmy z poskytování služeb a výrobků, z prodeje zboží nakoupeného za účelem prodeje aj. Jejich vývoj zachycuje graf č. 3.8.

Graf č. 3.8: Příjmy z vlastní činnosti vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Příjmy z vlastní činnosti plynoucí městu Litovel nebyly tak významné jako příjmy z pronájmu majetku. (viz příloha č. 5) Do rozpočtu města Litovel přispívaly částkou od 1 997 tis. Kč do 3 121,5 tis. Kč a jejich průměrný podíl na celkových výdajích byl cca 7 %. Maxima dosáhly v roce 2010, kdy proti předchozímu roku vzrostly o 1 124,5 tis. Kč. Ve městě Šternberk tvořily příjmy z vlastní činnosti zhruba 27 % celkových příjmů a jejich hodnota byla ve výši od 3 369,8 tis. Kč do 10 950,9 tis. Kč. Maxima dosáhly v roce 2007, kdy tvořily 37 % nedaňových příjmů. Takto vysoká částka byla způsobena vysokými příjmy z poskytování služeb a výrobků, kdy město Šternberk v tomto roce inkasovalo vysoké příjmy za služby zúčtovatelné obyvatelům bydlícím v bytech města – voda, výtahy aj. Tyto příjmy tvořily ve městě Uničov druhý největší nedaňový příjem. Do městského rozpočtu přispívaly částkou od 3 818,9 tis. Kč do 4 670,4 tis. Kč a v průměru tvořily 23 % nedaňových příjmů.

3.2.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy obce jsou svým charakterem jednorázové a neopakovatelné, jejich výši však může obec ovlivnit. Slouží zpravidla k financování dlouhodobých investičních potřeb. Tyto příjmy získávají z prodeje dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku, patří

sem i příspěvky investičního charakteru. Velikost kapitálových příjmů zachycuje tabulka č. 3.5.

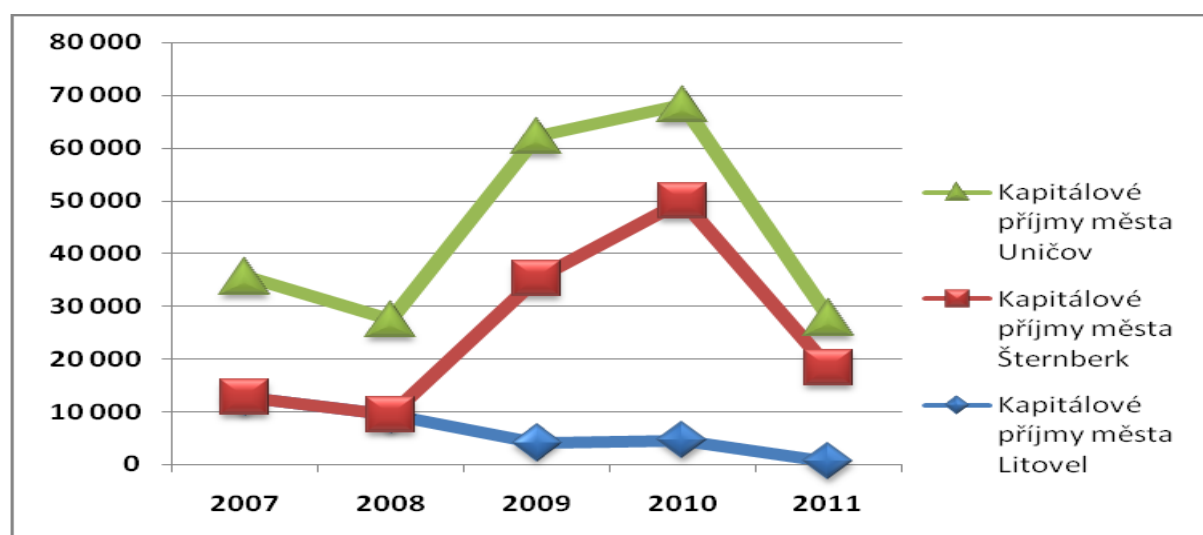
Tab. č. 3.5: Kapitálové příjmy vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitálové příjmy města Litovel	12 690,7	9 414,1	4 082,7	4 533,5	581,0
Podíl na celkových příjmech v %	5	4	2	2	0
Kapitálové příjmy města Šternberk	0,0	0,0	31 252,4	45 433,5	17 688,4
Podíl na celkových příjmech v %	-	-	9	13	6
Kapitálové příjmy města Uničov	22 888,3	18 001,4	26 833,6	18 219,2	9 522,8
Podíl na celkových příjmech v %	9	7	9	6	4

Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Kapitálové příjmy města Litovel jsou v porovnání s celkovým objemem příjmů malé, a v posledním roce sledovaného období zanedbatelné. Jejich podíl na celkových příjmech nepřekročil ani v jednom roce sledovaného období hranici 5 % a v posledním roce tvořily méně než 1 % celkových příjmů. Město Šternberk v prvních dvou letech sledovaného období nemělo žádné kapitálové příjmy. Až v roce 2009, kdy jejich výše činila 31 252,4 tis. Kč a jejich podíl na celkových příjmech se v posledních třech letech sledovaného období pohyboval od 6 do 13 %. Ve městě Uničov velikost těchto příjmů dosahovala částky od 18 001,4 tis. Kč do 26 833,6 tis. Kč a na celkových příjmech se podílely v průměru 7 %. Nejmenší hodnoty dosáhly v roce 2011. Trend jejich vývoje znázorňuje graf č. 3.9.

Graf č. 3.9: Vývoj kapitálových příjmů vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

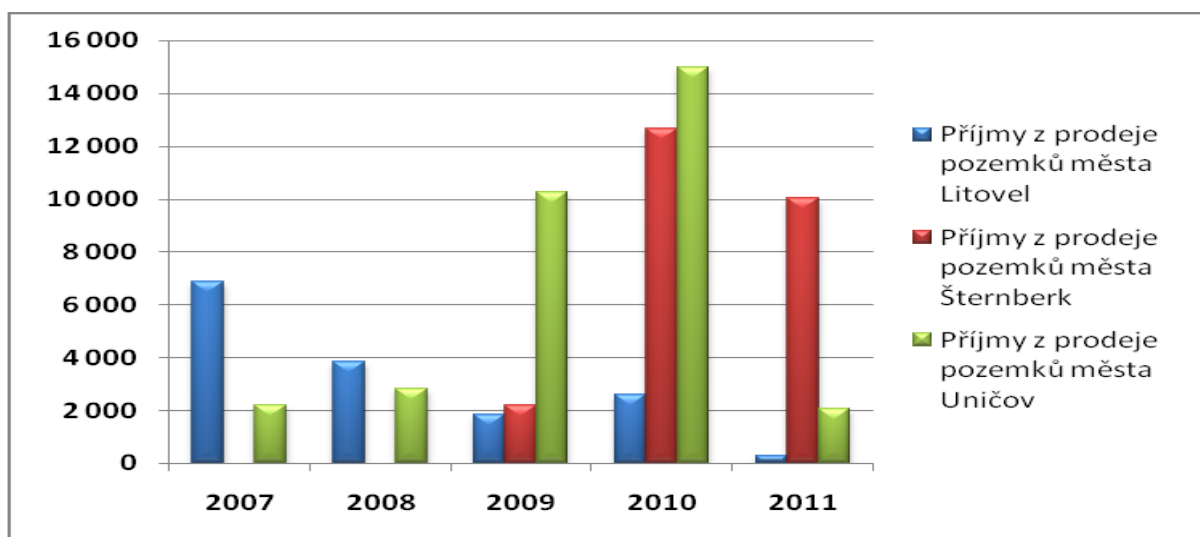


Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Největší část kapitálových příjmů hodnocených měst tvořily v letech 2007 – 2011 příjmy z prodeje pozemků a příjmy z prodeje nemovitostí. Velikost těchto příjmů je znázorněna v grafech č. 3.10 a č. 3.11, které vycházejí z příloh č. 6 a 7.

Příjmy z prodeje pozemků představovaly ve městě Litovel skoro nebo více než jednu polovinu kapitálových příjmů. Maxima dosáhly v roce 2007, a to kdy město prodalo pozemky v celkové hodnotě 6 873,2 tis. Kč. Nejmenší hodnoty dosáhly v roce 2011, a to pouze 302 tis. Kč. Jak již bylo řečeno, město Šternberk nerealizovalo v letech 2007 a 2008 žádné kapitálové příjmy, až od roku 2009. Nejvyšší hodnoty dosáhly v následujícím roce, a to 12 676,4 tis. Kč. V tomto roce město prodalo pozemky firmám Topgal, Tesco Stores a dalším subjektům v celkové výši 7 348 tis. Kč. Ve městě Uničov tvořily příjmy z prodeje pozemků významný zdroj příjmů. Maxima dosáhly v roce 2010, kdy hodnota tohoto příjmu dosáhla částky 14 996,2 tis. Kč. Takto vysoká suma vznikla hlavně prodejem pozemku v průmyslové zóně firmě Ingersoll-Rand CZ s.r.o. za 11 483,7 tis. Kč.

Graf č. 3. 10: Příjmy z prodeje pozemků vybraných měst v letech 2007- 2011 (v tis. Kč)

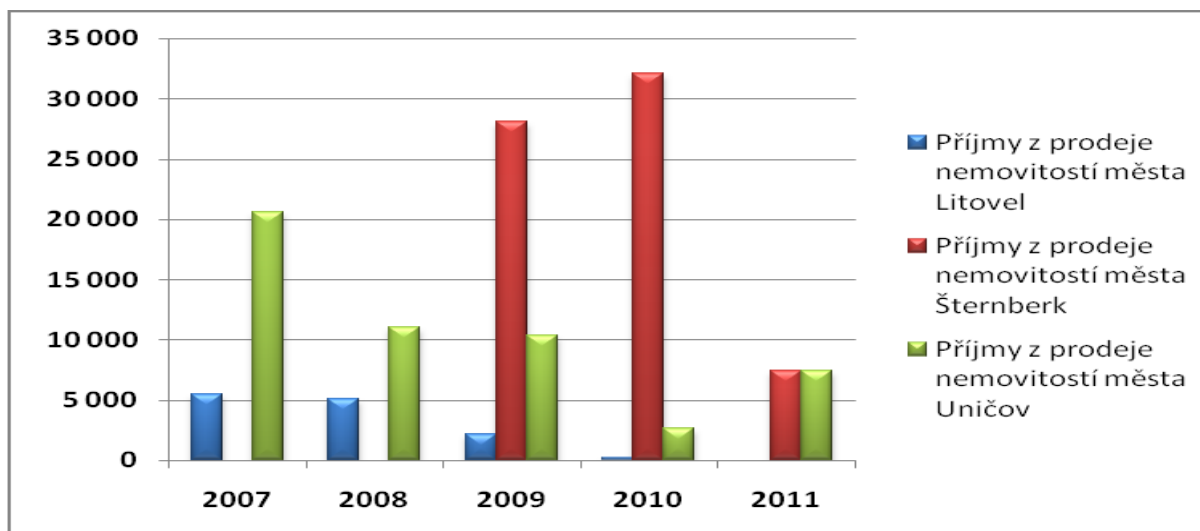


Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Příjmy z prodeje nemovitostí tvořily ve městě Litovel 0 až 54 % kapitálových příjmů. V roce 2010 došlo k jejich výraznému propadu, a to o 1 910 tis. Kč na částku 240 tis. Kč. V posledním roce analyzovaného období nezískalo město Litovel žádné příjmy z prodeje nemovitostí. Ve městě Šternberk dosáhly tyto příjmy nejvyšší hodnoty v roce 2010, kdy příjmy z prodeje nemovitostí dosáhly 32 078,6 tis. Kč. V tomto roce město prodalo 14 domů např. v ulicích Olomoucká, Komenského, Paloukova aj. Ve městě Uničov se příjmy z prodeje nemovitostí podílely na kapitálových příjmech od 15 % do 90 %. Maxima dosáhly

v prvním roce sledovaného období, a to 20 543,3 tis. Kč. V tomto roce se realizovaly prodeje bytů v rámci privatizace bytového fondu.

Graf č. 3.11: Příjmy z prodeje nemovitostí vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

3.2.4 Přijaté transfery

Přijaté dotace tvoří spolu s daňovými příjmy nejvýznamnější část rozpočtových zdrojů. Transfery mohou obce a města získat ze státního rozpočtu, z kraje, ze státních fondů nebo fondů Evropské unie. Podle povahy a účelu užití je lze rozdělit na investiční (kapitálové) a neinvestiční (běžné).

Tab. č. 3.6: Přijaté transfery vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

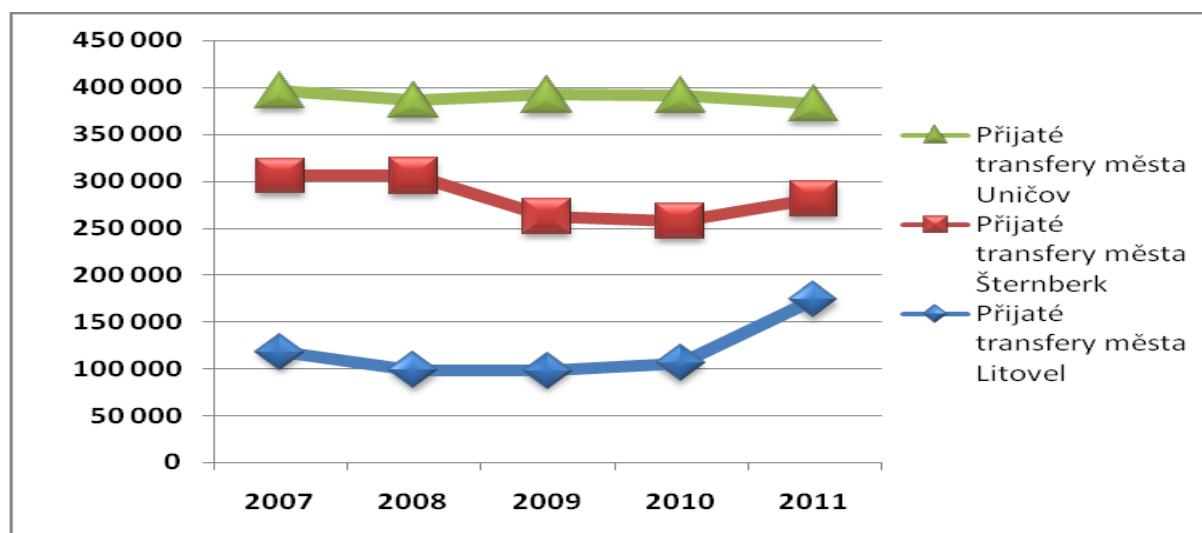
	2007	2008	2009	2010	2011
Přijaté transfery města Litovel	117 883,9	98 207,8	98 026,8	105 794,7	173 528,0
Podíl na celkových příjmech v %	43	38	42	42	54
Přijaté transfery města Šternberk	187 651,5	207 203,2	164 250,5	151 534,3	107 220,4
Podíl na celkových příjmech v %	51	53	48	43	38
Přijaté transfery města Uničov	90 291,5	80 998,9	129 591,8	133 957,2	101 760,3
Podíl na celkových příjmech v %	35	32	45	47	40

Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Z tabulky č. 3.6 lze pozorovat, že přijaté transfery tvořily v rozpočtech vybraných měst důležitou složku celkových příjmů a jejich vývoj měl v každém z těchto měst jiný charakter

(viz graf č. 3.12). Ve městě Litovel se výše přijatých dotací pohybovala od 98 026,8 tis. Kč do 173 528 tis. Kč a jejich podíl na celkových příjmech dosahoval hodnot mezi 38 až 54 %. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2011, kdy se proti předcházejícímu roku zvýšily o 67 733,3 tis. Kč. Důvodem tohoto navýšení bylo získání dotace od Státního fondu životního prostředí (SFŽP) a z Fondu soudržnosti (FS) na opravu kanalizace. Ve městě Šternberk představovaly přijaté transfery průměrně 47% celkových příjmů a jejich velikost byla ve výši od 107 220,4 tis. Kč do 207 203,2 tis. Kč. Nejvyšší částky dosáhly v roce 2008., kdy město dostalo dotaci na modernizaci ČOV Šternberk ve výši 37 124 tis. Kč od SFŽP a od FS a dotaci na opravu komunikace Dvorská – Barvířská ve výši 20 000 tis. Kč. V posledním z analyzovaných měst se přijaté transfery podílely průměrně 40 % na celkových příjmech a jejich hodnota se pohybovala v rozmezí od 80 998,9 tis. Kč do 133 957,2 tis. Kč. V roce 2010 byl objem přijatých dotací ze sledovaného období nejvyšší.

Graf č. 3. 12: Vývoj přijatých transferů vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

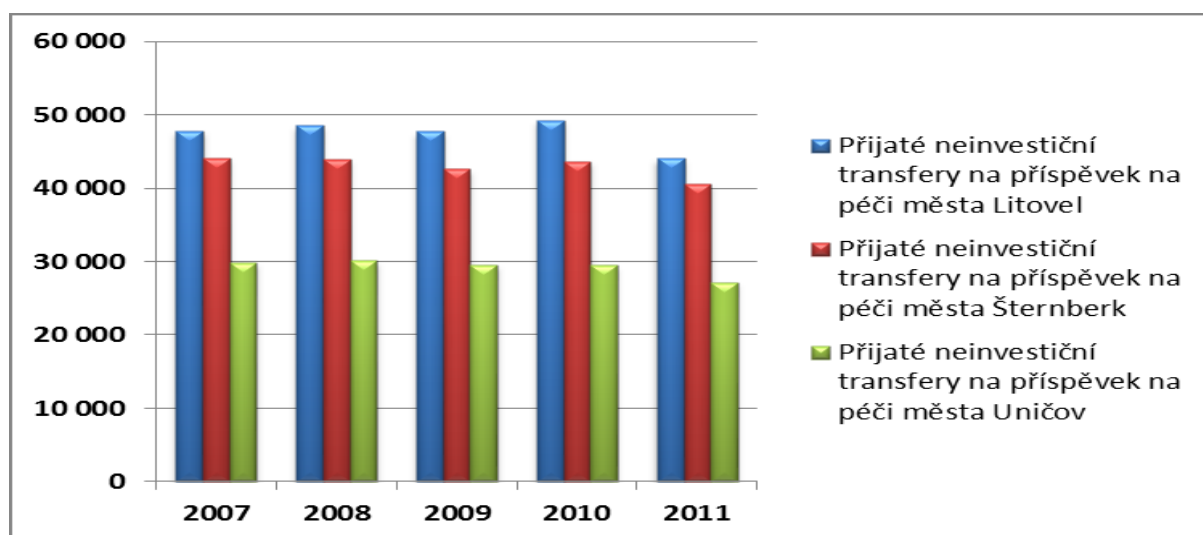


Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Většinu přijatých dotací u všech tří měst tvoří neinvestiční transfery, kam patří např. přijaté transfery na výplatu sociálních dávek, příspěvek na výkon státní správy, příspěvek na péči aj. Podíl neinvestičních a investičních dotací je určen plánovanými investičními akcemi města a schopností získat na tyto akce dotace ze státních, územních nebo evropských rozpočtů. Velikost neinvestičních transferů, které jednotlivé města získala v letech 2007 – 2011 je uvedena v příloze č. 8.

Nejobjemnějším neinvestičním transferem je příspěvek na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Tato dotace plyne osobám od Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Jeho velikost zachycuje graf č. 3.13, který vychází z tabulky uvedené v příloze č. 9. Velikost tohoto transferu se ve městě Litovel pohybovala v rozmezí od 44 054 tis. Kč do 49 239 tis. Kč a tvořil cca 51 % z celkových neinvestičních transferů. Ve městě Šternberk tvořily příspěvky na péči v průměru 41 % neinvestičních transferů. Jejich objem se pohyboval v rozsahu od 4 119 tis. Kč do 40 629 tis. Kč. V posledním analyzovaném městě příspěvek na péči tvořil 40 % neinvestičních transferů a jeho výše se pohybovala od 27 132 tis. Kč do 30 153 tis. Kč.

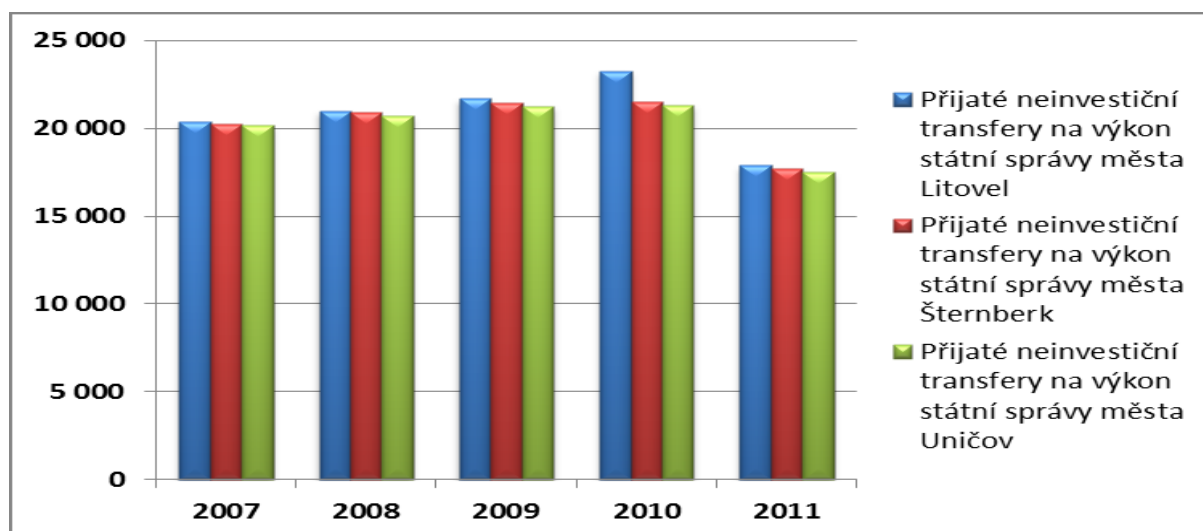
Graf č. 3.13: Výše přijatých neinvestičních transferů na příspěvek na péči vybraných měst v letech 2007 - 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Druhým nejobemnějším neinvestičním transferem byl příspěvek na výkon státní správy. Jeho vývoj je znázorněn v grafu č. 3.14, který vychází z přílohy č. 10. Tuto dotaci města získávají od MF ČR. Tento příspěvek tvořil v analyzovaných městech zhruba čtvrtinu přijatých dotací. Jeho výše se ve sledovaných letech pohybovala ve všech třech městech skoro na stejné úrovni, a to od 17 tis. Kč do 24 tis. Kč. Dotace na výkon státní správy měla v analyzovaném období rostoucí charakter, ale v posledním roce došlo k jejímu poklesu. Tento pokles byl způsoben snížením celkové částky, která byla určena pro všechny obce na výkon státní správy, což se samozřejmě projevilo i u analyzovaných měst.

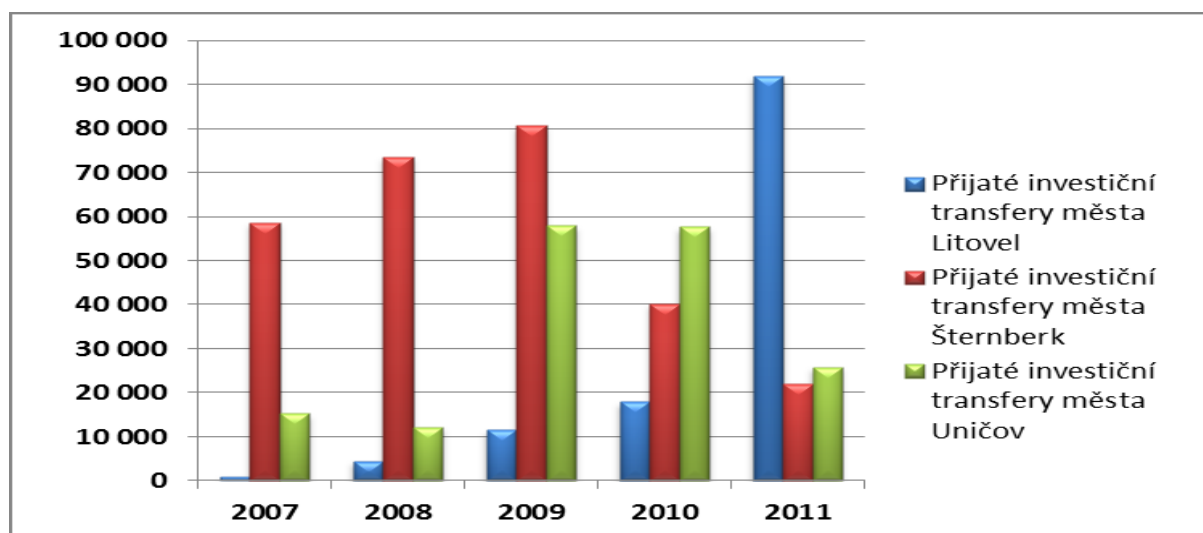
Graf č. 3.14: Přijaté neinvestiční transfery na výkon státní správy vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Hodnota přijatých investičních dotací ve městě Litovel přispívala do městského rozpočtu částkou od 907 tis. Kč do 91 789,9 tis. Kč a podíl těchto transferů na celkových dotacích byl v rozmezí 1 až 53%. Jak je vidět z grafu č. 3.15, maxima dosáhly tyto transfery v posledním roce hodnoceného období, kdy se meziročně zvýšily o více jak 73 000 tis. Kč. Takto vysoká částka byla zapříčiněna získáním investičních dotací na opravu ČOV a kanalizace ve městě Litovel a v místní části Tři Dvory od SFŽP a od FS.

Graf č. 3.15: Velikost přijatých investičních transferů vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Ve městě Šternberk se objem investičních transferů na celkových dotacích podílel 20 až 49 % a jejich velikost dosahovala hodnot od 21 999,3 tis. Kč do 80 577,9 tis. Kč. V roce 2009 měly investiční dotace největší objem a jejich účast na celkových dotacích tvořila skoro polovinu, a to 49 %. V tomto roce město získalo dotaci na modernizaci ČOV a na druhou část rekonstrukce bývalé šatlavy, kde je umístěna Expozice času od Regionální rady Regionu soudržnosti. Ve městě Uničov tvořil podíl investičních dotací na celkových transferech 17 až 45 % a jejich výše se pohybovala v rozmezí 12 112,3 tis. Kč do 57 994,6 tis. Kč. Stejně jako ve městě Šternberk dosáhly nejvyšší hodnoty v roce 2009. V tomto roce město Uničov získalo dotace na revitalizaci centrálního náměstí od Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava ve výši 41 712,9 tis. Kč. Výši přijatých investičních transferů hodnocených měst v letech 2007 – 2011 zobrazuje tabulka uvedená v příloze č. 11.

3.3 Celkové výdaje

Velikost výdajů municipalit podstatným způsobem ovlivňuje jejich rozvojové možnosti a rozsah jimi poskytovaných služeb. Výše výdajů se odvíjí od velikosti příjmů, rezerv vytvořených v minulosti a od eventuální schopnosti obce zvýšit si své příjmy cizími zdroji, a to půjčkou či úvěrem. Objem celkových výdajů analyzovaných měst znázorňuje tabulka č. 3.7.

Tab. č. 3.7: Celkové výdaje vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

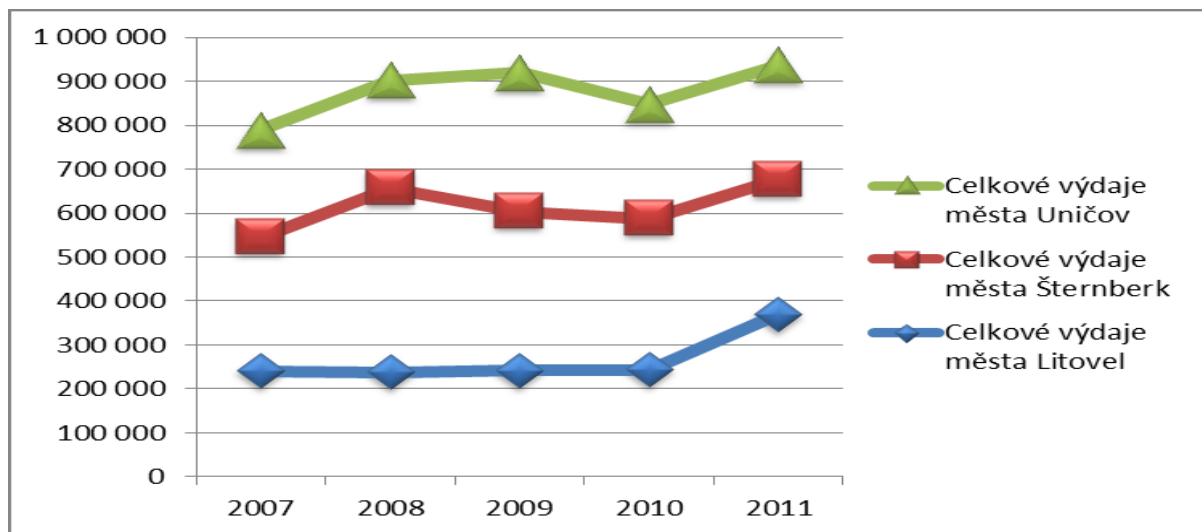
	2007	2008	2009	2010	2011
Celkové výdaje města Litovel	240 662,6	237 329,1	241 052,1	242 931,5	370 224,9
Meziroční nárůst/pokles v %	-	-1,4	1,6	0,8	52,4
Celkové výdaje města Šternberk	303 374,5	419 348,0	362 298,1	344 701,8	306 487,3
Meziroční nárůst/pokles v %	-	38,2	-13,6	-4,9	-11,1
Celkové výdaje města Uničov	245 087,2	244 968,0	316 878,2	259 870,7	259 612,8
Meziroční nárůst/pokles v %	-	-0,5	29,4	-18	-0,1

Zdroj: Závěrečné účty 2007 -2011, vlastní zpracování

Celkové výdaje města Litovel měly od roku 2009 rostoucí tendenci. Nejvyšší částky dosáhly v roce 2011, kdy z původních 242 931,5 tis. Kč vzrostly na 370 224,9 tis. Kč. Meziroční nárůst celkových výdajů byl 52,4 %. Tento nárůst výdajů byl způsoben vysokými kapitálovými výdaji na opravu kanalizace. Ve městě Šternberk je situace opačná. Od roku 2009 docházelo k jejich poklesu. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2008, kdy jejich výše činila 419 348 tis. Kč. Ve městě Uničov měly celkové výdaje kolísající charakter. Nejvyšší hodnoty

dosáhly v roce 2009, a to 316 878,2 tis. Kč. Graf č. 3.16 znázorňuje vývoj celkových výdajů hodnocených měst v letech 2007 až 2011.

Graf č. 3.16: Vývoj celkových výdajů vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 -2011, vlastní zpracování.

3.3.1 Běžné výdaje

Převážnou část celkových výdajů tvoří běžné výdaje. Ty jsou spojeny hlavně s provozem obce a patří sem náklady na materiál, energie, služby, platy atd. Velikost běžných výdajů jednotlivých měst je zachycena v tabulce č. 3.8.

Tab. č. 3.8: Běžné výdaje vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

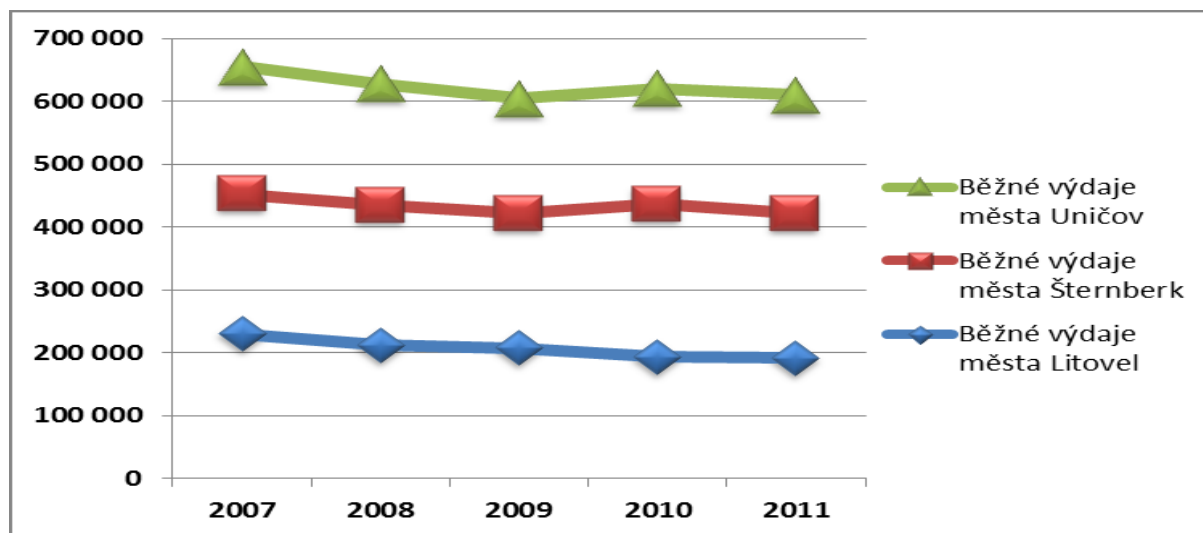
	2007	2008	2009	2010	2011
Běžné výdaje města Litovel	229 757,2	211 999,0	207 843,8	193 807,6	191 841,3
Podíl na celkových výdajích v %	96	89	86	80	52
Běžné výdaje města Šternberk	222 365,9	222 634,0	213 582,5	242 494,3	229 251,0
Podíl na celkových výdajích v %	73	53	59	70	75
Běžné výdaje města Uničov	202 968,4	193 586,8	183 005,2	184 253,1	188 926,4
Podíl na celkových výdajích v %	83	79	58	71	73

Zdroj: Závěrečné účty 2007 -2011, vlastní zpracování.

V průběhu sledovaného období došlo ve městě Litovel k poklesu běžných výdajů, a to z částky 229 757,2 tis. Kč v roce 2007 na částku 191 841,3 tis. Kč v roce 2011. Jejich průměrný podíl na celkových výdajích dosahoval 81%. V posledním roce analyzovaného období došlo k výraznému propadu podílu běžných výdajů na celkových

výdajích, i když se jejich objem v absolutní hodnotě nijak výrazně nezmenšil. Ve městě Šternberk měly běžné výdaje kolísavý vývoj. Jejich výše se pohybovala od 213 582,5 tis. Kč do 242 494,3 tis. Kč. Účast těchto výdajů na souhrnných výdajích dosahovala 66 %. Běžné výdaje města Uničov měly také kolísavý charakter a na celkových výdajích se účastnily od 183 005,2 tis. Kč do 202 968,4 tis. Kč a jejich podíl na celkových výdajích dosahoval v průměru 73 %.

Graf č. 3.17: Vývoj běžných výdajů vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

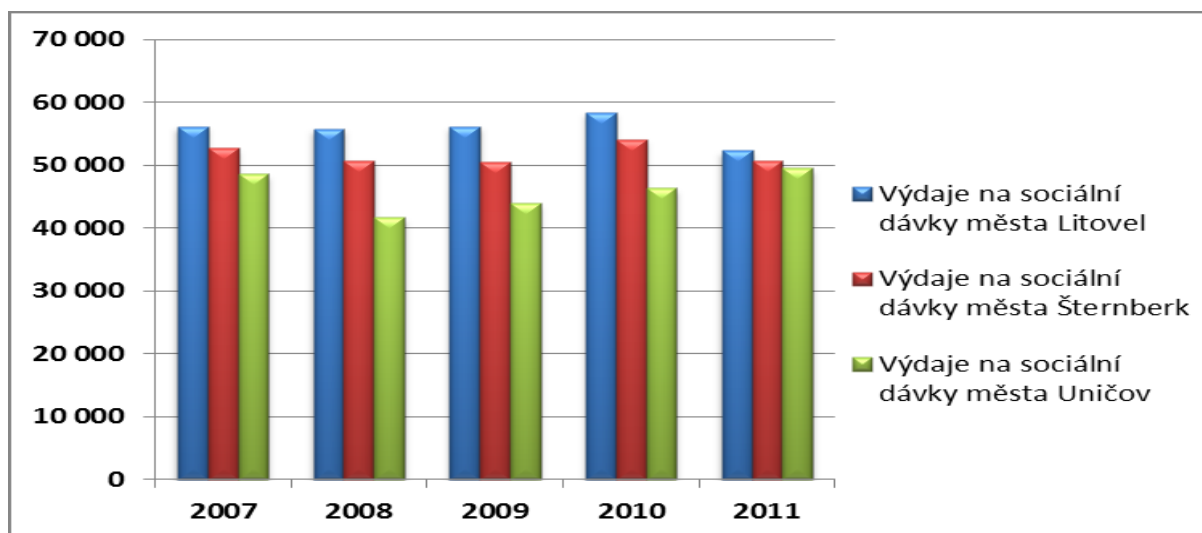


Zdroj: Závěrečné účty 2007 -2011, vlastní zpracování.

Největší část běžných výdajů byla každoročně vynaložena na výplatu sociálních dávek, kam patří příspěvek na péči, pomoc v hmotné nouzi a dávky zdravotné postiženým. Jejich velikost zobrazuje tabulka uvedená v příloze č. 12.

Výdaje na sociální dávky tvořily v analyzovaných městech asi čtvrtinu běžných výdajů. Ve městě Litovel, se velikost těchto výdajů pohybovala od 52 289,7 tis. Kč do 58 359,5 tis. Kč a jejich průměrný podíl na běžných výdajích činil 27 %. Ve městě Šternberk byly výdaje na sociální dávky vynaloženy ve výši od 50 447,9 tis. Kč do 54 116,9 tis. Kč a jejich podíl na běžných výdajích dosahoval okolo 23 %. Ve městě Uničov tvořily tyto výdaje na sociální dávky cca 24% běžných výdajů a jejich hodnota se pohybovala od 41 712,2 tis. Kč do 49 523,6 tis. Kč. Vývoj výdajů na sociální dávky zobrazuje graf č. 3.18.

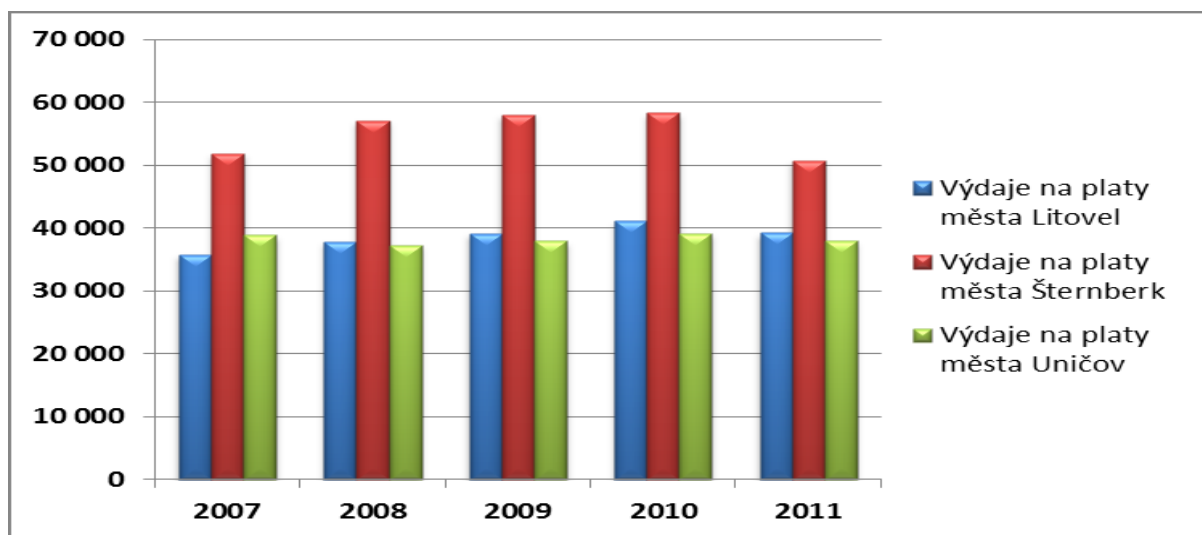
Graf č. 3.18: Výdaje na sociální dávky vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Dalšími významnými výdaji byly výdaje na platy, platby za provedenou práci a pojistné (dále jen výdaje na platy). Největší část těchto výdajů tvořily výdaje na platy zaměstnanců v pracovním poměru.

Graf č. 3.19: Výdaje na platy ve vybraných městech v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování

Výdaje na platy měly v letech 2007 až 2011 ve městech Litovel a Šternberk stejný vývoj. Do roku 2010 docházelo k jejich nárůstu a v poslední roce sledovaného období objem výdajů určených na platy kles. Ve městě Litovel se v tomto roce meziročně snížily o 1 892,9 tis. Kč

na částku 39 265,9 tis. Kč a ve městě Šternberk o 7 609,9 tis. Kč na 50 732,7 tis. Kč. Ve městě Uničov byl vývoj výdajů na platy kolísající. V roce 2011 došlo k jejich úbytku o 1 241,6 tis. Kč na částku 37 923,2 tis. Kč. Důvodem snížení výdajů na platy byl u všech hodnocených měst úbytek počtu zaměstnanců. Z přílohy č. 13 můžeme vidět, že ve městě Litovel se tyto výdaje podílely na celkových výdajích průměrně 19 % a jejich objem dosahoval částky od 35 802,2 tis. Kč do 41 158,8 tis. Kč. Ve městě Šternberk tvořily výdaje na platy okolo 24 % celkových výdajů a jejich objem se pohyboval od 50 737,7 tis. Kč do 58 342,3 tis. Kč. V posledním z hodnocených měst představovaly tyto výdaje cca 20 % běžných výdajů a jejich velikost byla ve výši od 37 279,1 tis. Kč do 39 164,8 tis. Kč.

3.3.2 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobých, běžně se neopakujících potřeb, zejména investičních. Do kapitálových výdajů se řadí výdaje na pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, na investiční příspěvky příspěvkovým organizacím, splátky úvěrů apod. Velikost kapitálových výdajů vybraných měst zachycuje tabulka č. 3.9.

Tab. č. 3. 9: Kapitálové výdaje vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

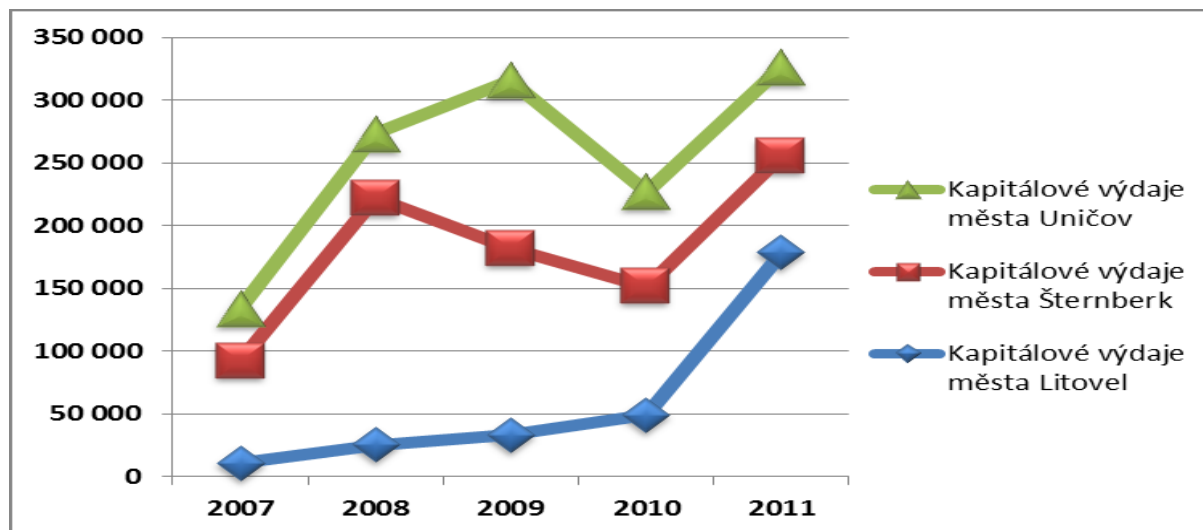
	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitálové výdaje města Litovel	10 905,4	25 330,1	33 208,3	49 123,9	178 388,6
Podíl na celkových výdajích v %	4	11	14	20	48
Kapitálové výdaje města Šternberk	81 008,6	196 714,1	148 715,6	102 207,4	77 236,3
Podíl na celkových výdajích v %	27	47	41	30	25
Kapitálové výdaje města Uničov	42 118,9	51 381,1	133 873,0	75 617,6	70 686,4
Podíl na celkových výdajích v %	17	21	42	29	27

Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Kapitálové výdaje města Litovel ve sledovaném období rostly. Maxima dosáhly v roce 2011, kdy dosáhly částky 178 388,6 tis. Kč a tvořily skoro polovinu celkových výdajů, a to 48 %. Tento nárůst byl způsoben velkými výdaji na rekonstrukci ČOV a kanalizace ve výši 134 669,9 tis. Kč a na rekonstrukci restaurace Záložna ve výši 17 572,1 tis. Kč. Ve městě Šternberk měly kapitálové výdaje od roku 2008 klesající charakter. V tomto roce dosáhly nejvyšší hodnoty, kdy město realizovalo opravu komunikací ve výši 67 681 tis. Kč, opravu kanalizace a ČOV ve výši 42 592 tis. Kč aj. Ve městě Uničov se výše kapitálových výdajů ve sledovaném období pohybovala od 42 118,9 tis. Kč do 133 873,0 tis. Kč. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2009. Takto vysoký objem kapitálových výdajů byl zapříčiněn rekonstrukcí

bývalé městské šatlavy, ve které je umístěna expozice Město v hradbách, ve výši 65 768 tis. Kč. Tato rekonstrukce trvala až do roku 2010. Dalším výrazným kapitálovým výdajem byly výdaje na výstavbu infrastruktury pro rodinné domy aj.

Graf č. 3. 20: Vývoj kapitálových výdajů vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování

3.4 Financování

Financování vytváří v každém čase obrácenou hodnotu salda. U přebytkového rozpočtu, kdy jsou příjmy větší než výdaje, se hodnota financování vyjadřuje se znaménkem mínus. V případě deficitního rozpočtu, kdy jsou příjmy menší než výdaje, je hodnota financování se znaménkem plus. Tabulka č. 3.10 ukazuje salda rozpočtů jednotlivých měst a velikost financování.

V letech, kdy výdaje převýšily příjmy, muselo financování dosáhnout kladných hodnot, aby mohly být tyto výdaje něčím kryty. Města Litovel a Uničov dosáhla záporných sald v letech 2009 a 2011. Město Šternberk dosáhlo záporného salda v roce 2008 a také v letech 2009 a 2011.

Příjmovou stranu financování tvořila ve městě Litovel ve všech letech analyzovaného období změna stavu finančních prostředků na bankovních účtech²⁹, kdy v letech 2007 a 2010 dosáhla záporných hodnot. V roce 2009 tvořilo příjmovou část financování úvěr ŠkoFIN na nákup

²⁹ Její hodnota odráží skutečný výsledek hospodaření v rozpočtovém roce. Kladné znaménko u této položky značí, že město hospodařilo se schodkem (muselo tedy zapojit do hospodaření finanční prostředky z minulých let).

Škody Octavie, v roce 2010 půjčka od SFŽP na kanalizace v místní části Tři Dvory a v roce 2011 kontokorentní úvěr a také půjčky od SFŽP na opravu kanalizace a ČOV, investiční úvěr od Komerční banky, a.s. a úvěr od RCI Financial Services na pořízení automobilu. Výdajovou stranu financování tvořily ve všech letech splátky dlouhodobě přijatých půjčených prostředků.

Tab. č. 3.10: Financování vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011
Město Litovel					
Celkové příjmy	273 932,6	257 595,0	235 269,0	253 818,3	320 385,1
Celkové výdaje	240 662,6	237 329,1	241 052,1	242 931,5	370 224,9
Saldo	33 270,0	20 265,9	-5 783,1	10 886,8	-49 839,8
Financování	-33 270,0	-20 265,9	5 783,1	-10 886,8	49 839,8
Město Šternberk					
Celkové příjmy	366 841,6	392 113,5	343 269,3	348 658,6	281 735,4
Celkové výdaje	303 374,5	419 348,0	362 298,1	344 701,8	306 487,3
Saldo	63 467,1	-27 234,5	-19 028,8	3 956,8	-24 751,9
Financování	-63 467,1	27 234,5	19 028,8	-3 956,8	24 751,9
Město Uničov					
Celkové příjmy	261 313,0	251 286,8	291 509,7	287 276,2	253 341,6
Celkové výdaje	245 087,2	244 968,0	316 878,2	259 871,3	259 612,9
Saldo	16 225,8	6 318,8	-25 368,5	27 404,9	-6 271,3
Financování	-16 225,8	-6 318,8	25 368,5	-27 404,9	6 271,3

Zdroj: Závěrečné účty 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Hlavními zdroji financování deficitu města Šternberk byla změna stavu finančních prostředků na bankovních účtech a navíc v roce 2010 krátkodobé a dlouhodobé přijaté půjčené prostředky od Volksbank CZ, a. s. , SFŽP ČR a Českomoravské záruční rozvojové banky, a. s. na opravu kanalizace. Výdajovou část financování tvořily splátky přijatých úvěrů a půjček.

K financování deficitů v analyzovaném období použilo město Uničov finanční prostředky z hospodaření z předcházejících let. Město v těchto letech nepřijalo žádný krátkodobý nebo dlouhodobý úvěr. Výdajovou stranu financování tvořily splátky přijatých úvěrů, které město získalo v předchozích letech na nákup a rekonstrukce budovy pověřeného obecního úřadu od Volksbank CZ, a. s., na střešní zástavbu na bytovém domě v ulici Budovatelů od Hypotéční banky, a. s.

4 ZHODNOCENÍ ROLE MÍSTNÍCH POPLATKŮ V ROZPOČTECH VYBRANÝCH OBCÍ A NÁVRH DOPORUČENÍ

V této kapitole bude provedena analýza místních poplatků, které vybíraly města Litovel, Šternberk a Uničov v letech 2007 až 2011. Následně bude provedeno jejich srovnání a budou navržena případná doporučení vybraným městům.

4.1 Místní poplatky vybírané městem Litovel v letech 2007 - 2011

Město Litovel v průběhu let 2007 až 2011 vybíralo šest druhů místních poplatků, a to poplatek ze psů, za užívání veřejného prostranství, z ubytovací kapacity, za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podle jiného právního předpisu, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Jejich přehled je zachycen v tabulce č. 4.1.

Tabulka č. 4. 1: Místní poplatky vybírané městem Litovel v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011
Poplatek ze psů	157,7	163,1	171,6	167,2	172,6
Podíl na místních poplatcích v %	2,6	2,6	3,2	3,3	2,9
Poplatek za užívání veřejného prostranství	289,1	358,6	257,0	100,1	100,2
Podíl na místních poplatcích v %	4,8	5,8	4,8	2	1,7
Poplatek z ubytovací kapacity	11,6	38,7	23,3	28,1	15,8
Podíl na místních poplatcích v %	0,2	0,6	0,4	0,6	0,3
Poplatek za povolení k vjezdu	26,3	27,0	32,9	33,7	37,4
Podíl na místních poplatcích v %	0,4	0,4	0,6	0,7	0,6
Poplatek za provozovaný VHP	893,9	1 031,2	380,0	252,0	1 021,5
Podíl na místních poplatcích v %	14,9	16,6	7,1	5,1	17,4
Poplatek za odstranění komunálního odpadu	4 636,2	4 586,6	4 498,7	4 412,0	4 536,2
Podíl na místních poplatcích v %	77,1	74	83,9	88,3	77,1
Celkem	6 014,8	6 205,2	5 363,5	4 993,1	5 883,7

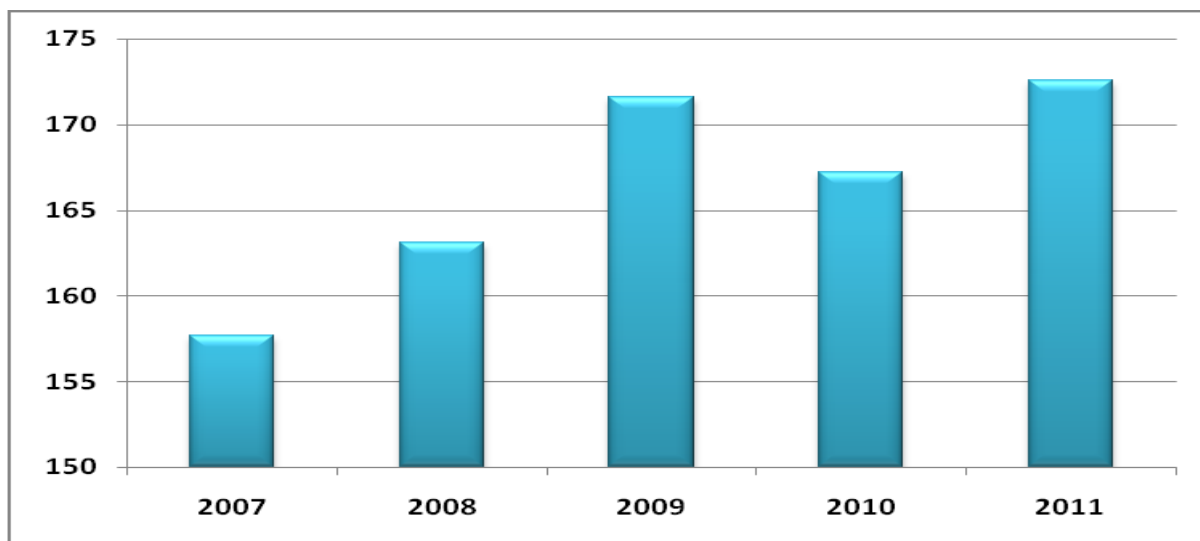
Zdroj: Závěrečné účty města Litovel, vlastní zpracování.

Vývoj celkového objemu místních poplatků města Litovel měl v letech 2007 až 2011 kolísavý charakter. Největšího objemu dosáhly místní poplatky v roce 2008, a to 6 205,2 tis. Kč. V tomto roce se meziročně zvýšily o 3,2 %, což představuje částku 190,4 tis. Kč. Naopak nejnižší hodnoty dosáhly v roce 2010, kdy přispěly místní poplatky do rozpočtu města částkou 4 993,1 tis. Kč. Proti předchozímu roku se snížily o 6,9 %, což představuje částku minus 370,4 tis. Kč. Důvodem poklesu bylo hlavně snížení příjmů z poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podle jiného právního předpisu (dále jen poplatek za provozovaný VHP) a také snížení příjmů z poplatku za užívání veřejného prostranství.

Poplatek ze psů

Místní poplatek ze psů tvořil v analyzovaném období relativně stabilní příjem, který se pohyboval v rozmezí od 157,7 tis. Kč do 172,6 tis. Kč. Jeho podíl na místních poplatcích dosahoval průměrné výše 2,9 %. Z grafu č. 4.1 můžeme vidět, že vývoj poplatku ze psů byl mimo rok 2010 rostoucí. Maxima dosáhl tento poplatek v roce 2011, kdy jeho výše činila 172,6 tis. Kč. Proti předcházejícímu roku se zvýšil o 3,2 %, tedy o 5,4 tis. Kč a proti výchozímu období narostl o 9,5 %, což představuje částku 14,9 tis. Kč.

Graf č. 4.1: Vývoj poplatku ze psů města Litovel v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty města Litovel 2007 – 2011, vlastní zpracování.

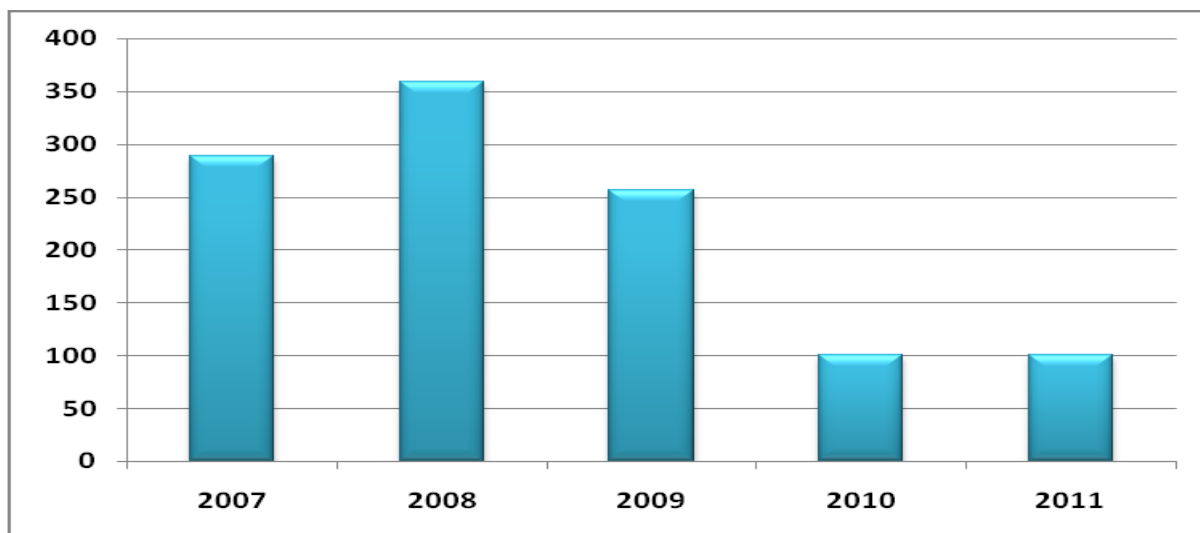
Příčinou jeho rostoucího vývoje bylo zvyšování počtu poplatníků, kdy v roce 2007 město evidovalo 936 poplatníků, následující rok se počet poplatníků zvýšil na 1 044 osob a v roce 2009 se jejich počet navýšil na 1 209 osob. V roce 2011 došlo také k nárůstu počtu poplatníků

na 1 225 osob, zároveň také došlo ke změnám sazby poplatku ze psů. První změna sazeb poplatku byla provedena OZV č. 5/2011, o místním poplatku ze psů, která vstoupila v platnost 9. 5. 2011 a druhá změna sazby poplatku ze psů byla realizována OZV č. 11/2011, o místním poplatku ze psů s účinností od 8. 7. 2011. V prvním případě došlo k navýšení sazeb u všech poplatníků, v druhém případě se jednalo o úpravy sazeb pro osoby, které jsou poživateli starobního, invalidního a vdovského důchodu, anebo poživateli sirotčího důchodu. Pokles v roce 2010 nastal z důvodu nižší úspěšnosti při výběru poplatku. Počet poplatníků v tomto roce klesl o 76 osob na 1 149 osob. Sazby poplatku ze psů v letech 2007 až 2011 zachycuje tabulka uvedená v příloze č. 14.

Poplatek za užívání veřejného prostranství

Poplatek za užívání veřejného prostranství byl třetím nejvýnosnějším místním poplatkem v rozpočtu města. Tento poplatek platí poplatníci za užívání veřejných prostranství, kterými jsou náměstí Přemysla Otakara, všechny ulice ve městě a jeho místních částí, parkovací plocha v ulici Příčná, hřiště v místní části u koupaliště, asfaltové plochy u sportovního stadionu, prostranství ulice Sušilova a městské parky.³⁰

Graf č. 4.2: Vývoj poplatku za užívání veřejného prostranství města Litovel v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty města Litovel 2007 – 2011, vlastní zpracování.

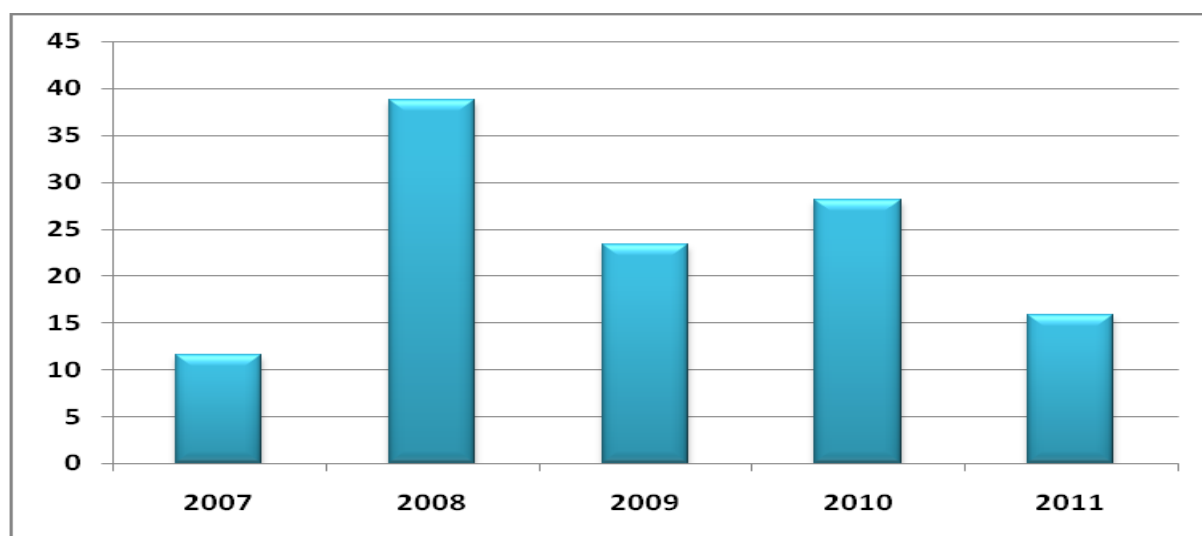
³⁰ OZV č. 2/2012, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství

Analýza vývoje poplatku za užívání veřejného prostranství ukazuje, že jej lze zařadit do skupiny kolísajících poplatků. Účast tohoto poplatku na místních poplatcích se ve sledovaném období pohybovala od 1,7 % do 5,8 %. Nejvyšší hodnoty dosáhl poplatek za užívání veřejného prostranství v roce 2008, kdy jeho výše činila 358,6 tis. Kč. Jeho meziroční nárůst dosahoval 69,5 tis. Kč. Z grafu č. 4. 2 si také můžeme všimnout, že v roce 2010 došlo k jeho výraznému snížení. V tomto roce se výrazně klesl počet poplatníků a do rozpočtu města přinášel tento poplatek příjmy 100,1 tis. Kč. V průběhu roku 2011 schválilo zastupitelstvo města OZV č. 6/2011, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství s účinností od 9. 5. 2011. Tato OZV změnila některé sazby poplatku za užívání veřejného prostranství. K nejvýraznějším úpravám došlo u sazeb, které město stanovilo paušální částkou. Sazby poplatku za užívání veřejného prostranství jsou uvedeny v příloze č. 17.

Poplatek z ubytovací kapacity

Poplatek z ubytovací kapacity tvořil v letech 2007 až 2011 zanedbatelný podíl na příjmech plynoucích městu Litovel z výběru místních poplatků. Jeho účast na místních poplatcích ani v jednom roce nepřekročila hranici 1 %.

Graf č. 4.3: Vývoj poplatku z ubytovací kapacity města Litovel v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty města Litovel 2007 – 2011, vlastní zpracování.

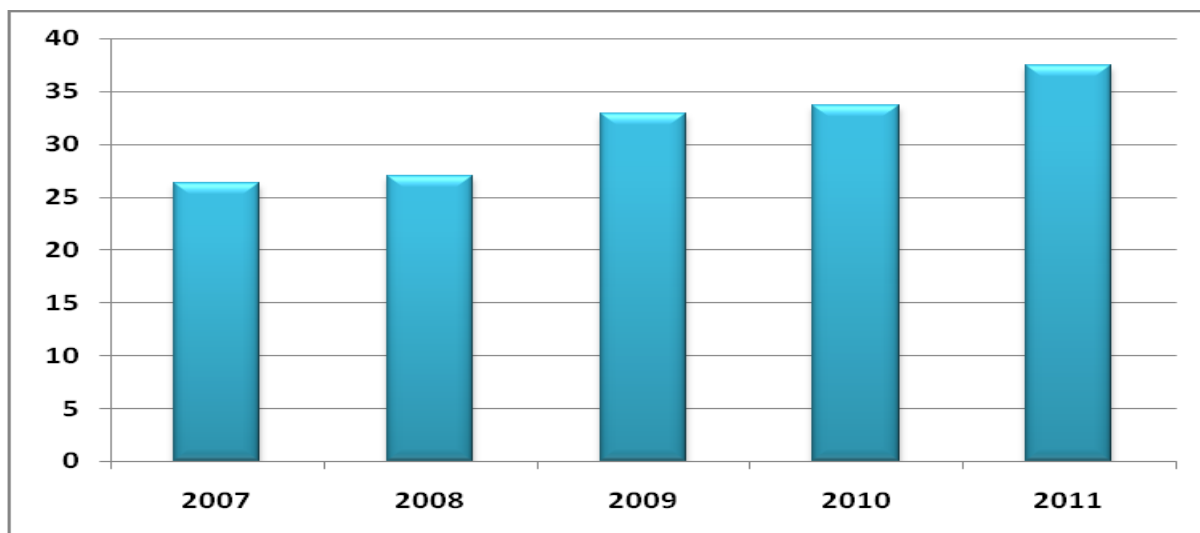
Vývoj poplatku z ubytovací kapacity měl v letech 2007 až 2011 kolísající trend, který je patrný z grafu č. 4.3. Kolísavost tohoto poplatku byla způsobena tím, že ve městě Litovel

se v průběhu sledovaného období měnil počet zařízení určených k přechodnému ubytování a také docházelo ke kolísání počtu využitých lůžek. Nejvyšší hodnoty dosáhl poplatek z ubytovací kapacity v roce 2008, kdy jeho výše činila 38,7 tis. Kč. V tomto se zvýšil počet ubytovacích zařízení ze šesti na deset ubytovacích zařízení a vzrostl také počet využitých lůžek. Sazba poplatku byla po celé analyzované období stejná, a to 2 Kč za každé využité lůžko a den.³¹

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

Tento poplatek vybírá město Litovel za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do Areálu přírodního koupaliště v Nové Vsi u Litovle, do kterého je v období od 1. 6. do 15. 9. příslušného kalendářního roku vjezd zakázán příslušnou dopravní značkou.³² Stejně jako u poplatku z ubytovací kapacity nepřekročila účast poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst (dále jen poplatek za povolení k vjezdu) na místních poplatcích hranici 1 %. Jeho podíl na místních poplatcích se pohyboval v rozmezí od 0,4 % do 0,6 %. Objem finančních prostředků, které město získalo výběrem tohoto poplatku, se pohyboval od 26,3 tis. Kč do 37,4 tis. Kč.

Graf č. 4.4: Vývoj poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst města Litovel v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty města Litovel 2007 – 2011, vlastní zpracování.

³¹ OZV č. 1/2003, o místních poplatcích

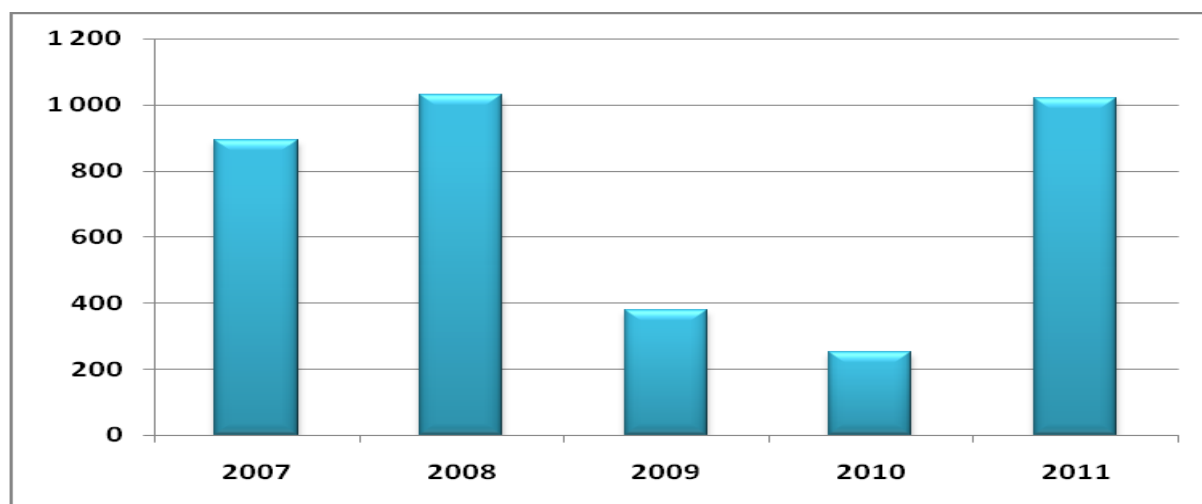
³² OZV č.10/2011, o místním poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města

Poplatek za povolení k vjezdu měl ve sledovaném období jako jediný z místních poplatků, které vybíralo město Litovel, rostoucí charakter.(viz graf č. 4.4.) Tento trend byl způsoben zvyšováním počtu poplatníků a také úpravou sazeb tohoto poplatku. V roce 2011 byla vydána OZV č. 10/2011, o místním poplatku za povolení k vjezdu motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města, která nabyla účinnosti od 1. 7. 2011. Tato OZV určila jednotnou sazbu poplatku za vozidlo a den na 20 Kč, ale také nově stanovila paušální částku za vozidlo a kalendářní týden na 120 Kč. V předchozích letech byla sazba poplatku stanovena pouze za vozidlo a den, a to v pracovních dnech na 10 Kč za auto a den. V sobotu, v neděli a ve dnech státem uznaných svátků činil poplatek za povolení k vjezdu 20 Kč za auto a den. OZV č. 10/2011 také nově zavedla možnost uhradit poplatek přímo na místě, a to prostřednictvím parkovacího automatu umístěného před vjezdem do areálu. Lístek z parkovacího automatu musí být viditelně umístěn za předním sklem automobilu, u motocyklu musí být předložen na vyzvání. Kontrolu provádí přímo na místě Městská policie.

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podle jiného právního předpisu

Po poplatku za odstranění komunálního odpadu byl poplatek za provozovaný VHP druhým nejvýnosnějším místním poplatkem města Litovel v letech 2007 až 2011. Objem finančních prostředků získaný z tohoto poplatku se pohyboval od 251,9 tis. Kč do 1 031,3 tis. Kč a jeho účast na místních poplatcích činila 5,1 % až 17,4 %.

Graf č. 4.5: Vývoj poplatku za provozovaný VHP města Litovel v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



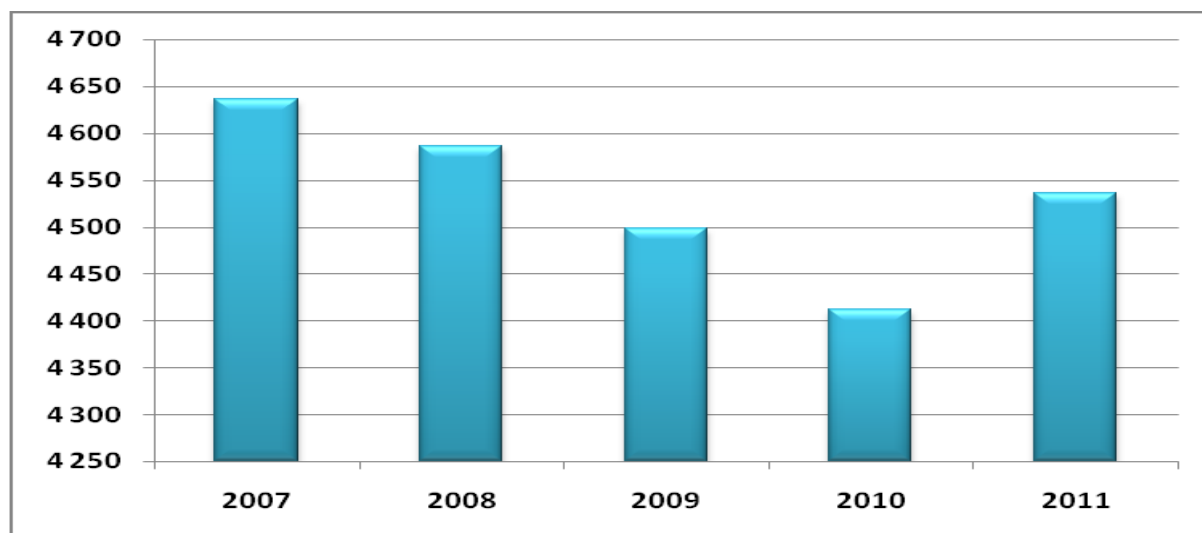
Zdroj: Závěrečné účty města Litovel 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Z grafu č. 4. 5 lze vidět, že v roce 2009 došlo u poplatku za provozovaný VHP k výraznému propadu vybraných prostředků za tento poplatek. Toto snížení bylo zapříčiněno vznikem OZV č. 4/2008, o regulaci provozu VHP s účinností od 20. 9. 2008, která vymezila veřejně přístupná místa v restauracích, hernách, barech, obchodech a prostorech, kde bylo zakázáno provozovat VHP. Zákaz se týkal 40 ulic ve městě Litovel a místních částí. V roce 2010 dosáhl poplatek za provozovaný VHP svého minima, a to 251,9 tis. Kč. V tomto roce bylo k 31. 12. na území města Litovel evidováno 19 VHP. V roce 2011 došlo k navýšení objemu finančních prostředků získaných výběrem tohoto poplatku, a to na částku 1 021,5 tis. Kč. Tento nárůst byl způsoben vydáním OZV č. 10/2010, o místním poplatku provozovaný VHP nebo jiné technické herní zařízení povolené MF, kterou schválilo zastupitelstvo města na svém zasedání dne 26. 8. 2010. Tato OZV byla vydána na základě novely zákona o místních poplatcích, která umožnila zpoplatnit kromě VHP i jiné technické herní zařízení povolené MF. Sazba poplatku byla po celou dobu stejná, a to za každý provozovaný VHP nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí 5 000 Kč na 3 měsíce.

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Poplatek za odstranění komunálního odpadu byl nejobjemnějším místním poplatkem plynoucím do rozpočtu města Litovel v letech 2007 až 2011. Jeho podíl na místních poplatcích se pohyboval v rozmezí od 77,1 % do 88,3 %.

Graf č. 4.6: Vývoj poplatku za odstranění komunálního odpadu města Litovel v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty města Litovel 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Vývoj poplatku za odstranění komunálního odpadu byl do roku 2010, jak ukazuje graf č. 4.6, klesající. Tuto skutečnost lze vysvětlit klesajícím počtem poplatníků a snižující se úspěšností při výběru tohoto poplatku. Zatímco v roce 2009 město evidovalo 9 608 poplatníků, v následujícím roce se počet poplatníků snížil na 9 311 osob. V roce 2011 došlo k nárůstu finančních prostředků, které plynuly městu Litovel výběrem tohoto poplatku. Vybraná částka z poplatku za odstranění komunálního odpadu se zvýšila o 124,2 tis. Kč na částku 4 536 tis. Kč. Tento nárůst byl způsoben nárůstem počtu poplatníků a také zvýšením sazby poplatku. Sazby poplatku za odstranění komunálního odpadu se měnily i v předchozích letech. V roce 2007 činila sazba poplatku za odstranění komunálního odpadu 468 Kč za osobu a rok, v dalších dvou letech byla výše poplatku stanovena na 480 Kč za osobu a rok. V letech 2010 a 2011 byla stejná sazba poplatku, a to 500 Kč na osobu a rok. V průběhu hodnoceného období převyšovaly skutečné náklady na sběr a svoz netříděného odpadu zákonem stanovenou částku 250 Kč na osobu a kalendářní rok, město Litovel tak muselo na sběr a svoz komunálního odpadu doplácet ze svého. Výše skutečných nákladů města Litovel na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu je uvedena v tabulce v příloze č. 21.

4.2 Místní poplatky vybírané městem Šternberk v letech 2007 – 2011

Město Šternberk vybíralo v letech 2007 až 2011 poplatek ze psů, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za provozovaný VHP a poplatek za odstranění komunálního odpadu.

Tab. č. 4.2: Místní poplatky vybírané městem Šternberk v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011
Poplatek ze psů	324,8	321,3	321,4	340,3	354,5
Podíl na místních poplatcích v %	3,7	3,6	3,8	4,7	4,0
Poplatek za užívání veřejného prostranství	117,3	128,5	192,4	139,0	235,2
Podíl na místních poplatcích v %	1,3	1,5	2,3	1,9	2,7
Poplatek z ubytovací kapacity	108,8	92,5	92,0	75,2	158,6
Podíl na místních poplatcích v %	1,2	1,1	1,1	1,0	1,8
Poplatek za provozovaný VHP	2304,5	2033,8	1725,6	125,0	2014,9
Podíl na místních poplatcích v %	25,9	23,0	20,2	1,7	22,8
Poplatek za odstranění komunálního odpadu	6025,8	6253,7	6216,1	6551,7	6090,4
Podíl na místních poplatcích v %	67,9	70,8	72,7	90,6	68,8
Celkem	8881,2	8829,8	8547,5	7231,2	8853,6

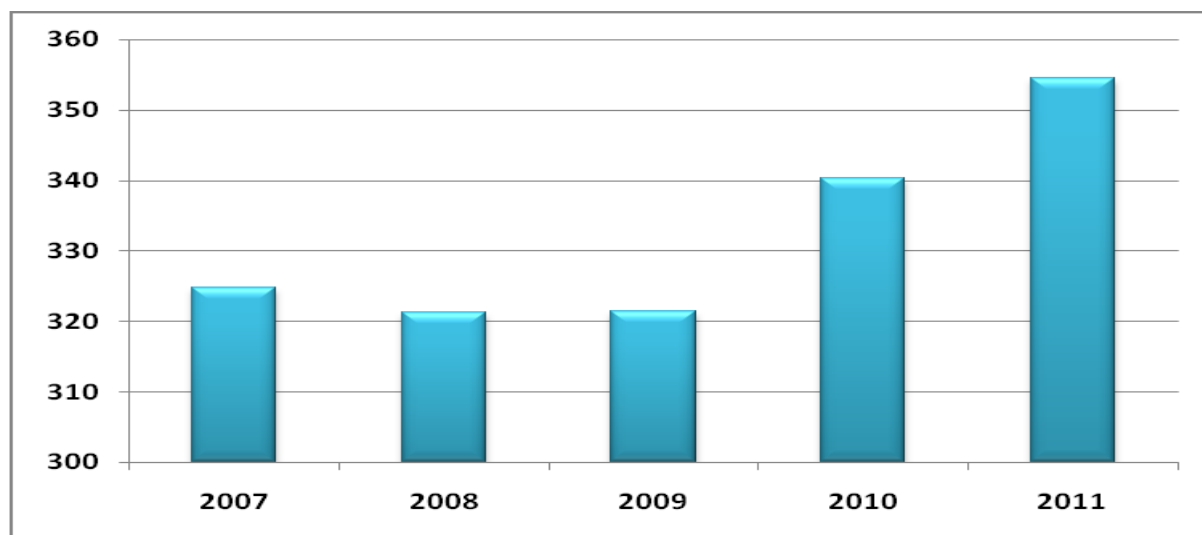
Zdroj: Závěrečné účty města Šternberk 2007 – 2011, vlastní zpracování.

Z tabulky č. 4.2 lze pozorovat, že celkový objem místních poplatků vybraný městem Šternberk se mimo rok 2010 pohyboval poměrně v úzkém rozmezí. Nejvyšší hodnoty dosáhly místní poplatky v prvním roce analyzovaného období, a to 8 881,2 tis. Kč. Naopak nejnižšího objemu dosáhly v roce 2010, kdy příjmy z místních poplatků činily 7 231,2 tis. Kč. Proti výchozímu období se snížily o 1 650 tis. Kč a proti předchozímu roku klesly o 1 316,3 tis. Kč. Největší účast na tomto poklesu měl místní poplatek za provozovaný VHP.

Poplatek ze psů

Poplatek ze psů měl od roku 2008 rostoucí tendenci (viz graf č. 4.7) a jeho výše se pohybovala od 321,3 tis. Kč do 354 tis. Kč. Maxima dosáhl tento poplatek v posledním roce sledovaného období, a to zmíněných 354 tis. Kč. Meziročně se příjmy získané z tohoto poplatku zvýšily o 14,2 tis. Kč.

Graf č. 4.7: Vývoj poplatku ze psů města Šternberk v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



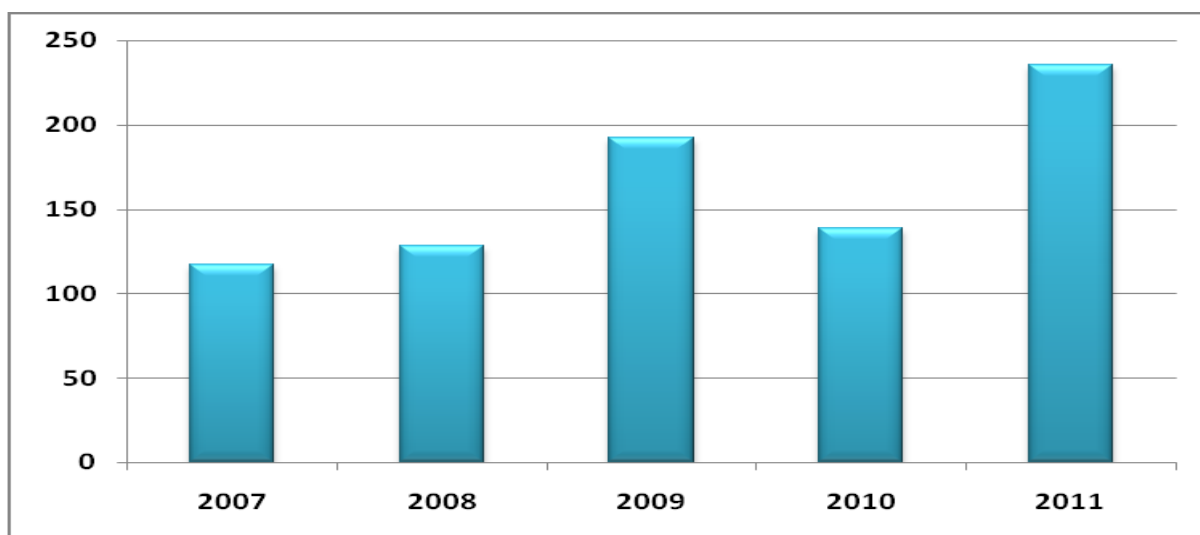
Zdroj: Závěrečné účty města Šternberk, vlastní zpracování.

Od roku 2009 docházelo u tohoto poplatku ke zvyšování počtu poplatníků. Tento nárůst byl vyvolán vydáním OZV č. 1/2009, o trvalém označování psů a evidenci jejich chovatelů s účinností od 25. 3. 2009, která stanovila povinnost nechat očipovat každého psa staršího tří měsíců chovaného na území města a přihlásit tohoto psa do evidence označených psů. V tomto roce se počet poplatníků proti předchozímu roku zvýšil o 134 osob na 1 205 poplatníků. Sazba poplatku byla po celé sledované období stejná. V příloze č. 15 jsou uvedeny sazby poplatku ze psů.

Poplatek za užívání veřejného prostranství

Tento poplatek se ve městě Šternberk a v jeho místních částech platí za užívání veřejných prostranství, která jsou graficky vyznačena v mapě OZV č. 2/2010, o místních poplatcích za užívání veřejných prostranství. Tato mapa je uvedena v příloze č.18. Vývoj tohoto poplatku, který zachycuje graf č. 4.8, lze označit za rostoucí. Podíl poplatku za užívání veřejného prostranství na místních poplatcích se pohyboval od 1,3 do 2,7 %.

Graf č. 4.8: Vývoj poplatku za užívání veřejného prostranství města Šternberk v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



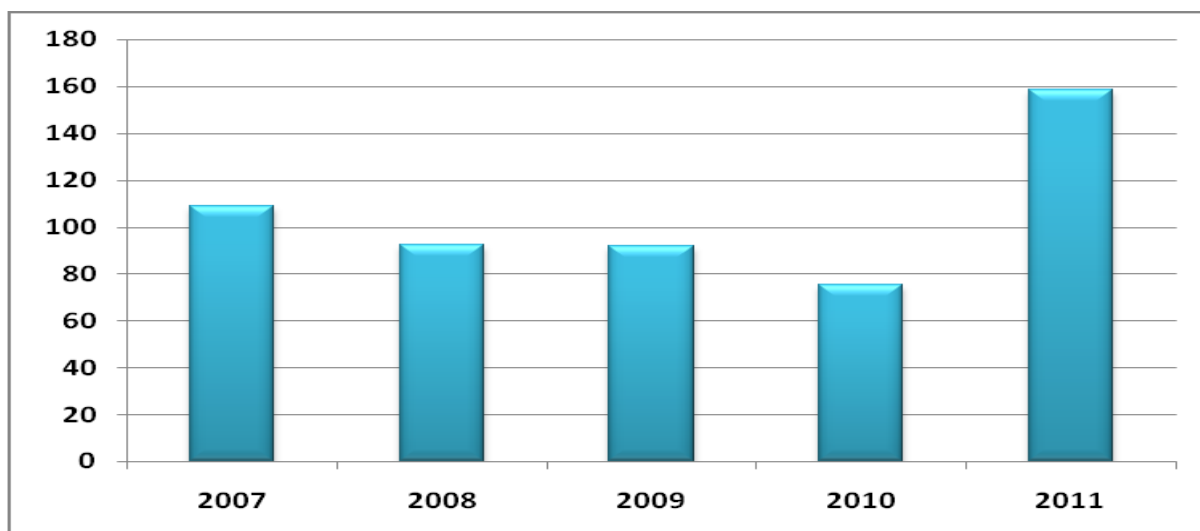
Zdroj: Závěrečné účty města Šternberk, vlastní zpracování.

Nejvyšší příjmy z poplatku za užívání veřejného prostranství realizovalo město Šternberk v roce 2011, kdy město z výběru tohoto poplatku inkasovalo částku 235,2 tis. Kč. Meziroční nárůst činil 96,2 tis. Kč, což představovalo zvýšení o 69,2 %. Příčinou navýšení příjmů z poplatku za užívání veřejného prostranství bylo nejen zvýšení počtu poplatníků, ale také změna sazeb, která se uskutečnila na základě OZV č. 12/2010, o místních poplatcích s účinností od 1. 1. 2011. Pokles v roce 2010 nastal z důvodu snížení počtu poplatníků, a to o více jak polovinu ze 104 poplatníků na 49 poplatníků. Sazby poplatku za užívání veřejného prostranství zachycuje tabulka v příloze č. 19.

Poplatek z ubytovací kapacity

Výše jmenovaný poplatek přispíval do rozpočtu města ve srovnání s ostatními místními poplatky relativně malou částkou, a to od 75,2 tis. Kč do 158,6 tis. Kč. Podíl poplatku z ubytovací kapacity na místních poplatcích v letech 2007 až 2011 nepřesáhl 2 %.

Graf č. 4.9: Vývoj poplatku z ubytovací kapacity města Šternberk v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty města Šternberk, vlastní zpracování.

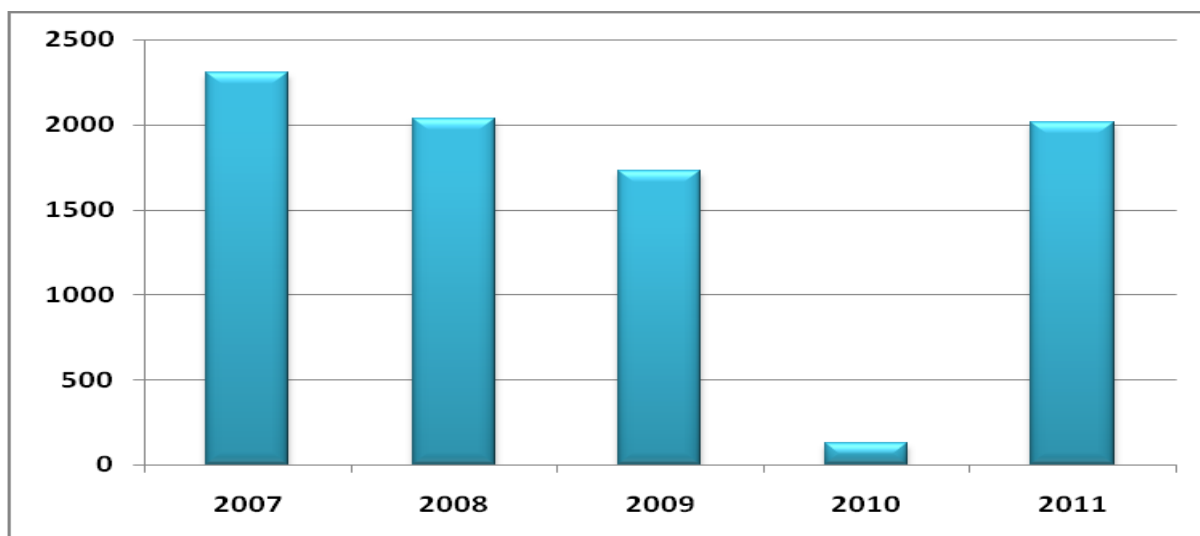
Z grafu č. 4.9 si lze všimnout, že vývoj poplatku z ubytovací kapacity byl do roku 2010 klesající. Tento vývoj byl dán snižováním počtu využitých lůžek v ubytovacích zařízeních a také zánikem ubytovacích zařízení v roce 2008, kdy v průběhu roku ukončila činnost dvě ubytovací zařízení. V posledním roce hodnoceného období došlo k nárůstu příjmů z poplatku z ubytovací kapacity, kdy město Šternberk inkasovalo o 83,4 tis. Kč vyšší obnos z tohoto poplatku než v roce 2010. Meziroční zvýšení poplatku dosahovalo hodnoty 110,9 %. Nárůst byl způsoben zejména tím, že ve městě vznikla dvě nová ubytovací zařízení, také se zvýšil počet využitých lůžek a došlo také ke změně sazby poplatku z ubytovací kapacity. Z původních 4 Kč vybíraných za každé využití lůžko a den se sazba poplatku zvýšila na 6 Kč za každé využití lůžko a den, tedy o 2 Kč.³³

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podle jiného právního předpisu

Poplatek za provozovaný VHP přinášel do městského rozpočtu ve srovnání s ostatními místními poplatky nemalou částku. Jeho výše se pohybovala v rozmezí od 125 tis. Kč do 2 304,5 tis. Kč. Podíl zmiňovaného poplatku na místních poplatcích dosahoval 1,7 % až 25,9 %.

³³OZV č. 2/2010, o místních poplatcích

Graf č. 4.10: Vývoj poplatku za provozovaný VHP města Šternberk v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



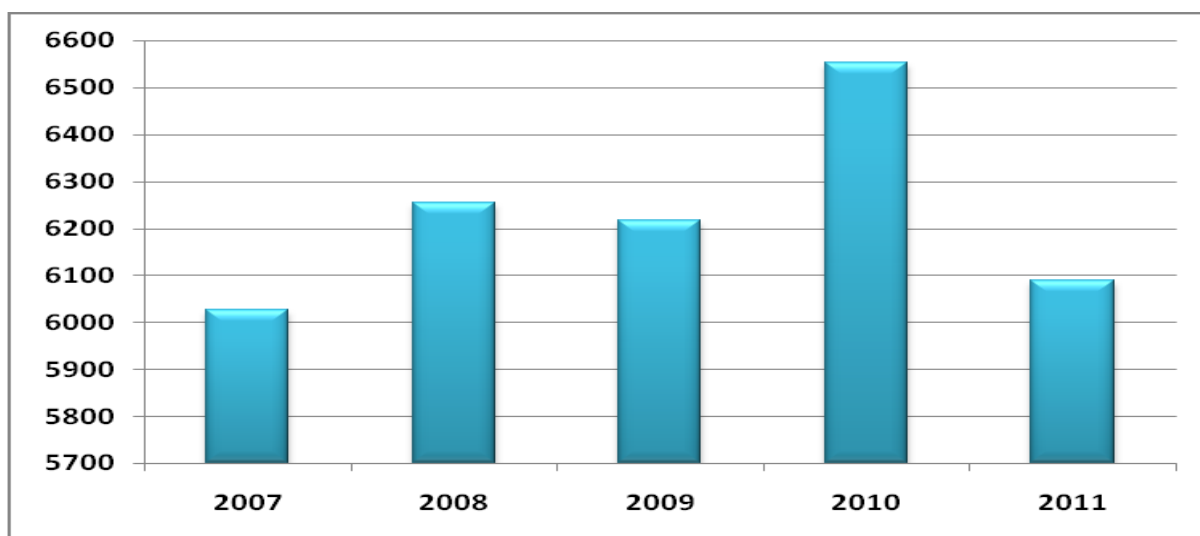
Zdroj: Závěrečné účty města Šternberk, vlastní zpracování.

Klesající tendence poplatku za provozovaný VHP, která je patrná z grafu č. 4. 10, byla vyvolána tím, že zastupitelstvo města Šternberk přijalo v roce 2008 OZV č. 4/2008, o regulaci provozu výherních hracích přístrojů s účinností od 4. 7. 2008. Tato OZV určila 51 veřejně přístupných míst, kde bylo zakázáno provozovat VHP a také se od tohoto roku nevydávala nová povolení pro provozování VHP. Nejnižší hodnoty dosáhl poplatek za provozovaný VHP v roce 2010, a to 125 tis. Kč a na místních poplatcích se v tomto roce podílel pouze 1,7 %. Meziroční pokles dosahoval hodnoty minus 92,8 %, což představovalo sumu 1 600,6 tis. Kč. V tomto roce bylo na území města k 31. 12. evidováno pouze 7 VHP. V roce 2011 došlo k výraznému zvýšení finančních prostředků získaných výběrem poplatku za provozovaný VHP, a to o 1 889,9 tis. Kč na částku 2 014,9 tis. Kč. Nárůst byl způsoben tím, že na základě novely zákona o místních poplatcích č. 183/2010 Sb., došlo k zpoplatnění i jiných technických herních zařízení povolených MF ČR podle jiného právního předpisu, a to prostřednictvím OZV č.1/2010, o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podle jiného právního předpisu. Tato vyhláška zpoplatnila každý videoloterijní terminál (dále jen VLT) na území města a jeho místních částí, které dosud obce zpoplatnit nemohly. Sazba poplatku činila 5 000 Kč na tři měsíce za každé herní zařízení.

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

I přes svůj nerovnoměrný vývoj (viz graf č. 4.11) přinášel poplatek za odstranění komunálního odpadu z vybíraných místních poplatků městem Šternberk v letech 2007 až 2011 nejvíce finančních prostředků. Jeho průměrný podíl na místních poplatcích byl 74,1 %.

Graf č. 4.11: Vývoj poplatku za odstranění komunálního odpadu města Šternberk v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty města Šternberk, vlastní zpracování.

Důvodem pro jeho nerovnoměrný vývoj byl proměnlivý počet poplatníků a proměnlivá úspěšnost jeho výběru v jednotlivých letech. V roce 2007 činil objem vybraných finančních prostředků za poplatek za odstranění komunálního odpadu 6 025,8 tis. Kč a sazba poplatku dosahovala 468 Kč za osobu a kalendářní rok. V roce 2008 došlo k navýšení objemu získaných prostředků z poplatku za odstranění komunálního odpadu na částku 6 253,7 tis. Kč a sazba poplatku se zvýšila na 475 Kč za osobu a kalendářní rok. V roce 2009 město Šternberk inkasovalo z výběru tohoto poplatku příjmy ve výši 6 216,1 tis. Kč a sazba poplatku byla 498 Kč za osobu a kalendářní rok. V roce 2010 dosáhl tento poplatek maxima, a to 6 551,7 tis. Kč. V tomto roce se zvýšil počet poplatníků z 14 985 na 15 063 osob a sazba poplatku činila 500 Kč za osobu na kalendářní rok. V posledním roce hodnoceného období přispěl tento poplatek do rozpočtu města 6 099,4 tis. Kč. Sazba poplatku byla stejná jako v předchozím roce. V průběhu hodnoceného období, stejně jako ve městě Litovel,

převyšovaly skutečné náklady na sběr a svoz netříděného odpadu částku, která je zákonem o místních poplatcích stanovena v maximální výši 250 Kč za osobu na kalendářní rok. Město tedy muselo dotovat sběr a svoz komunálního odpadu na svém území. Výše skutečných nákladů na sběr a svoz netříděného odpadu jsou uvedeny v příloze č. 21.

4.3 Místní poplatky vybírané městem Uničov v letech 2007 – 2011

Z hodnocených municipalit mělo město Uničov v letech 2007 až 2011 stanoveno nejméně místních poplatků, a to poplatek ze psů, za provozovaný VHP a za odstranění komunálního odpadu. Tabulka č. 4.3 zobrazuje výši jednotlivých poplatků a jejich podíly na místních poplatcích.

Tab. č. 4.3: Místní poplatky vybírané městem Uničov v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011
Poplatek ze psů	313,3	314,8	339,7	340,1	336,3
Podíl na místních poplatcích v %	5,5	5,2	5,6	6,1	5,4
Poplatek za provozovaný VHP	1 398,6	1 820,0	1 493,1	986,6	1 732,0
Podíl na místních poplatcích v %	24,4	30,1	24,5	17,8	27,6
Poplatek za odstranění komunálního odpadu	4 023,6	3 920,9	4 267,1	4 219,3	4 189,7
Podíl na místních poplatcích v %	70,1	64,7	69,9	76,1	67,0
Celkem	5 735,5	6 055,7	6 099,9	5 546,0	6 258,0

Zdroj: Závěrečné účty města Uničov, vlastní zpracování.

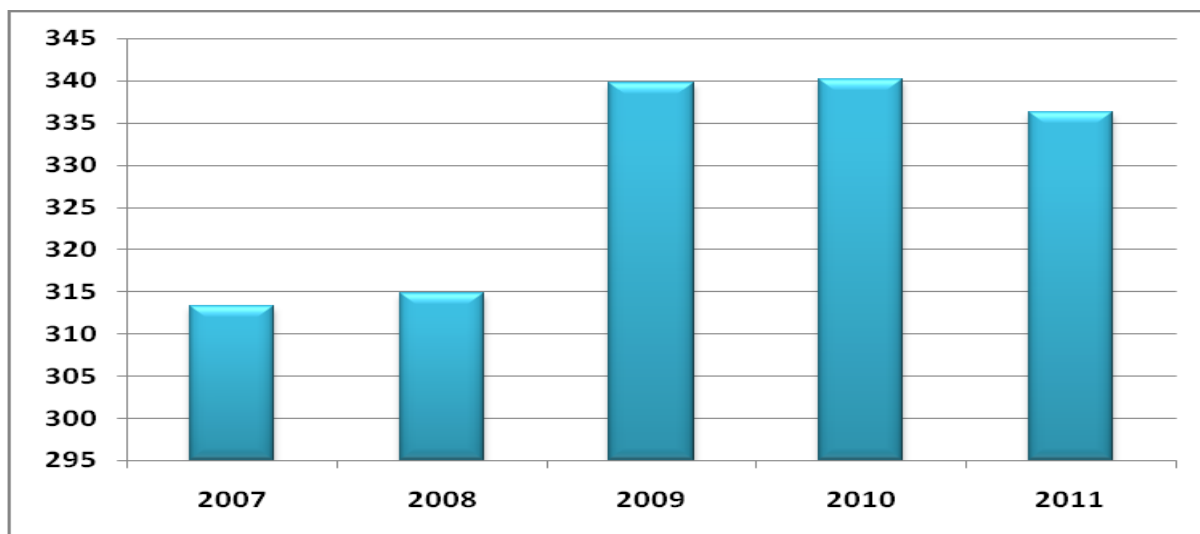
Příjmy, které plynuly městu Uničov z výběru místních poplatků lze mimo rok 2010 označit za rostoucí. Jejich výše se pohybovala od 5 546 tis. Kč do 6 258 tis. Kč. Pokles v roce 2010 byl způsoben snížením výnosů z poplatku za provozovaný VHP a z poplatku za odstranění komunálního odpadu. Nejvyšší hodnoty dosáhly místní poplatky v roce 2010, a to již zmíněných 6 258 tis. Kč.

Poplatek ze psů

Město Uničov získalo z výběru tohoto poplatku příjmy ve výši od 313,3 tis. Kč do 340,1 tis. Kč. Vývoj poplatku ze psů v letech 2007 až 2011 zachycuje graf č. 4.12. K největšímu nárůstu došlo u tohoto poplatku v roce 2009, kdy vzrostl jak objem finančních prostředků inkasovaných za tento poplatek, tak i počet poplatníků, a to o 65 osob na 981 poplatníků. Důvodem zvýšení počtu poplatníků bylo vydání OZV č. 6/2008, o trvalém

označování psů, která stanovila, že každý pes starší tří měsíců musí být trvale označen mikročipem a také zavedla evidenci takto označených psů.

Graf č. 4.12: Vývoj poplatku ze psů města Uničov v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty města Uničov, vlastní zpracování.

Maxima dosáhl poplatek ze psů v roce 2010, kdy meziroční nárůst činil 4 tis. Kč a počet poplatníků se zvýšil o 24 osob na 1 005 poplatníků. V dalším roce také došlo k nárůstu počtu poplatníků, ale objem vybraných prostředků za poplatek ze psů klesl.

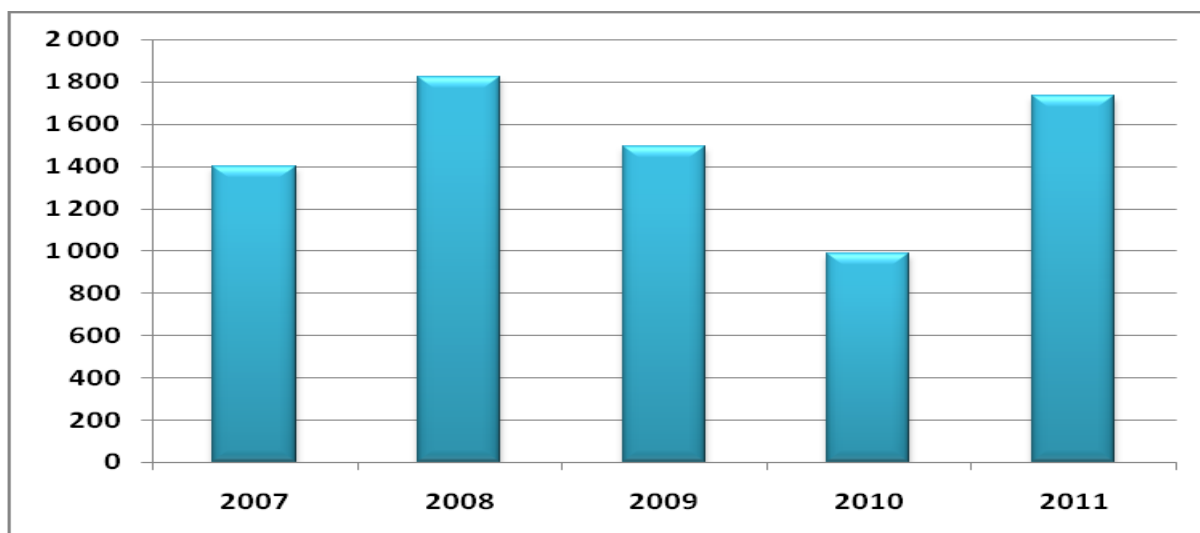
Od roku 2010 začalo docházet ke zvyšování počtu poplatníků, kteří jsou poživateli starobního důchodu, a naopak se snižoval počet poplatníků, kteří mají trvalé bydliště v bytovém domě na území města. Problémy vznikaly zejména u poplatníků, jež měli psa umístěného na zahradě a trvalé bydliště v bytovém domě na území města. Tito poplatníci se bránili hradit 1 000 Kč poplatek a mnozí z nich svého psa přehlásili na osobu, která je poživatelem starobního důchodu. Tito poplatníci mají stanovenou nižší sazbu poplatku, a to shodně za prvního psa 200 Kč na rok. Sazby poplatku ze psů zachycuje tabulka uvedená v příloze č. 16.

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podle jiného právního předpisu

Poplatek za provozovaný VHP měl ve městě Uničov v letech 2007 až 2011 kolísající charakter. (viz graf č. 4.13) Nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2008, kdy jeho výše činila 1 820 tis. Kč. Nejnižšího objemu naopak dosáhl v roce 2010. V tomto roce přispěl

do rozpočtu města částkou 986,6 tis. Kč. Účast poplatku za provozovaný VHP na místních poplatcích se pohybovala v rozmezí od 17,8 do 30,1 %.

Graf č. 4.13: Vývoj poplatku za provozovaný VHP města Uničov v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)



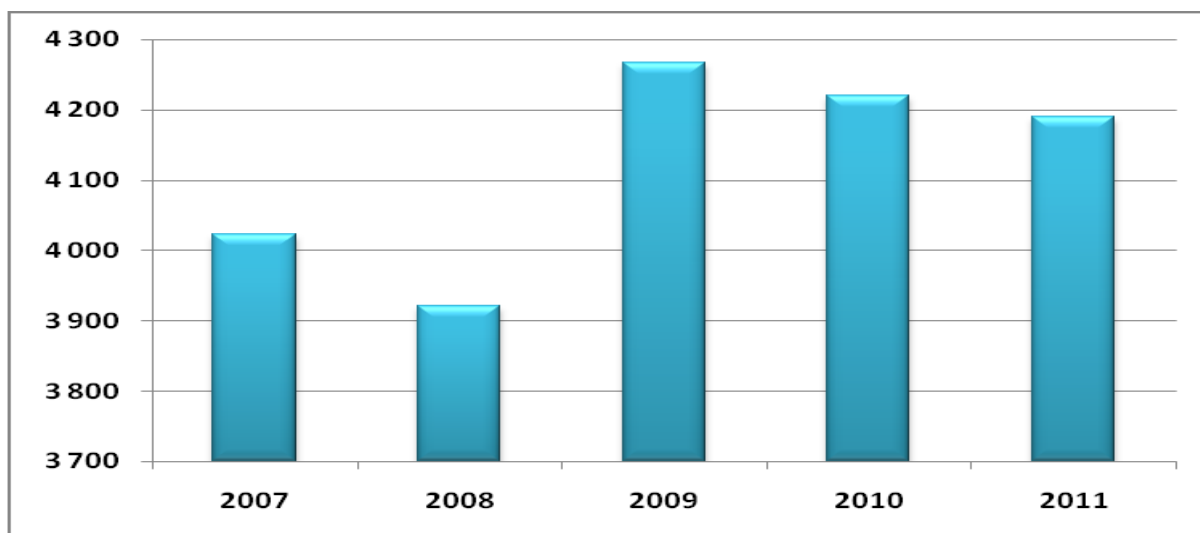
Zdroj: Závěrečné účty města Uničov, vlastní zpracování.

V roce 2008, kdy se zvýšil počet provozovaných VHP na území města a jeho místních částí na 74 VHP, schválilo zastupitelstvo města OZV č. 10/2008, o stanovení míst, ve kterých mohou být provozovány VHP. Tato vyhláška určila jedenáct míst, kde bylo možno provozovat hazard. Od roku 2009 docházelo k poklesu zájmu o VHP a začal růst zájem o VLT, které město nemohlo zpoplatnit. Ke zvýšení objemu poplatku za provozovaný VHP v posledním roce sledovaného období došlo na základě OZV č. 2/2010, o místním poplatku za provozování výherního automatu a videoloterijního terminálu s účinností od 6. 10. 2010, která zpoplatnila VLT na území města, za které dosud město nemohlo vybírat poplatek. Tato OZV vznikla stejně jako u předchozích měst na základě novely zákona o místních poplatcích. Sazba poplatku činila 5 000 Kč na tři měsíce za každé herní zařízení.

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu

Poplatek za odstranění komunálního odpadu tvořil největší část příjmů plynoucích městu Uničov z výběru místních poplatků. Objem získaných prostředků z poplatku za odstranění komunálního odpadu se pohyboval v rozmezí 3 920,9 tis. Kč až 4 267,1 tis. Kč a jeho podíl na místních poplatcích dosahoval 64,7 % až 76,1 %. Vývoj poplatku ukazuje graf č. 4.14.

Graf č. 4.14: Vývoj poplatku za odstranění komunálního odpadu města Uničov v letech 2007 - 2011 (v tis. Kč)



Zdroj: Závěrečné účty města Uničov, vlastní zpracování.

V roce 2009 došlo u poplatku za odstranění komunálního odpadu k vysokému nárůstu, kdy se meziročně zvýšil o 346,2 tis. Kč a proti výchozímu období o 286,8 tis. Kč. Příčinou takto vysokého nárůstu tohoto poplatku bylo zvýšení úspěšnosti při jeho výběru a také změna sazby poplatku z 348 Kč na 384 Kč za osobu a kalendářní rok. V dalších letech hodnoceného období však docházelo k pokusu finančních prostředků získaných za výběr tohoto poplatku, který byl zapříčiněn úbytkem počtu poplatníků. Sazba poplatku se v těchto letech neměnila, byla stejná jako v roce 2009. Nejmenší příjmy z poplatku za odstranění komunálního odpadu plynuly městu v roce 2008, kdy město získalo inkasovalo 3 920,9 tis. Kč. V tomto roce byla za celé sledované období nejnižší úspěšnost výběru poplatku. Po celé hodnocené období skutečné náklady na sběr a svoz netřízeného komunálního odpadu na osobu za kalendářní rok nepřekročily zákonem o místních poplatcích stanovenou maximální sazbu 250 Kč za osobu a rok. Sazby poplatku za odstranění komunálního odpadu v jednotlivých letech jsou uvedeny v příloze č. 21.

4.4 Zhodnocení role místních poplatků v rozpočtech vybraných obcí

Ani jedno z analyzovaných měst nevybíralo v letech 2007 až 2011 všech devět druhů místních poplatků, které jim umožňoval zákon o místních poplatcích. Nejvíce poplatků mělo stanoveno město Litovel, a to šest místních poplatků, za ním následovalo město Šternberk, které vybíralo o jeden místní poplatek méně. Město Uničov mělo určeno nejméně místních poplatků, a to pouze tři místní poplatky.

Tab. č. 4.4: Podíly místních poplatků vybraných měst na daňových a celkových příjmech v letech 2007 – 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Město Litovel					
Místní poplatky celkem v Kč	6 014,8	6 205,2	5 363,5	4 993,1	5 883,7
Podíl na daňových příjmech v %	5,2	5,2	5,4	4,9	5,6
Podíl na celkových příjmech v %	2,2	2,4	2,3	2,0	1,8
Město Šternberk					
Místní poplatky celkem v Kč	8 881,2	8 829,8	8 547,5	7 231,2	8 853,6
Podíl na daňových příjmech v %	5,9	5,5	6,6	5,4	6,2
Podíl na celkových příjmech v %	2,4	2,3	2,5	2,1	3,1
Město Uničov					
Místní poplatky celkem v Kč	5 735,5	6 055,7	6 099,9	5 546,0	6 258,0
Podíl na daňových příjmech v %	4,4	4,5	5,3	4,7	5,2
Podíl na celkových příjmech v %	2,2	2,4	2,1	1,9	2,5

Zdroj: Závěrečné účty města Uničov, vlastní zpracování.

Z tabulky č. 4.4 lze vidět, že z analyzovaných měst získalo největší příjmy z výběru místních poplatků město Šternberk. Objem vybraných prostředků se pohyboval od 7 231,2 tis. Kč do 8 881,2 tis. Kč. U dalších dvou měst nedosáhly příjmy z místních poplatků takové hodnoty jako ve městě Šternberk. Město Litovel získalo za stejné období příjmy v rozsahu od 4 993,1 tis. Kč do 6 205,2 tis. Kč a město Uničov inkasovalo částky od 5 546 tis. Kč do 6 258 tis. Kč. Tato skutečnost byla způsobena tím, že tato dvě města měla ve srovnání s městem Šternberk menší počet obyvatel a město Uničov mělo stanoveny pouze tři místní poplatky, město Šternberk o dva místní poplatky více. Podíváme-li se na účast místních poplatků na daňových příjmech, tak můžeme konstatovat, že v jednotlivých městech se tento podíl pohyboval skoro na stejné úrovni. Ve městě Litovel dosahoval podíl místních poplatků na daňových příjmech za roky 2007 až 2011 průměrné výše 5,3 %. Ve městě Šternberk byl tento podíl vyšší, a to 5,9 %. Ve městě Uničov byla průměrná účast místních poplatků na daňových příjmech za stejné období nižší, a to 4,8 %. Podíly místních poplatků na celkových příjmech se u tří hodnocených měst pohybovaly okolo 2 %. Výjimkou byl rok 2011, kdy tento podíl ve městě Šternberk překročil hranici 3 %.

Nejobjemnějším místním poplatkem v rozpočtech analyzovaných měst v letech 2007 až 2011 byl **poplatek za odstranění komunálního odpadu**. Ve městě Litovel tvořil tento poplatek průměrně 80,1 % místních poplatků. V ostatních dvou městech byl podíl poplatku

za odstranění komunálního odpadu na místních poplatcích menší, konkrétně ve městě Šternberk dosahoval tento podíl cca 74,1 % a ve městě Uničov se tato účast na místních poplatcích pohybovala okolo 69,5 %. Srovnáme-li vývoj tohoto poplatku v jednotlivých městech, tak můžeme konstatovat, že ve všech třech městech byl trend tohoto poplatku kolísající. Důvodem pro tento vývoj byl proměnlivý počet poplatníků a také v některých letech zvýšení sazby poplatku za odstranění komunálního odpadu. Ve městech Litovel a Šternberk přesáhly skutečné náklady na sběr a svoz netříděného odpadu zákonem stanovenou částku, kterou mohou obce vybírat a tak tato města musela na sběr a svoz odpadu doplácet ze svého. Naopak město Uničov ani v jednom roce sledovaného období nemuselo sběr a svoz netříděného komunálního odpadu dotovat. Tato skutečnost byla způsobena tím, že společnost EKO – UNIMED, s. r.o., která provádí svoz komunálního odpadu vlastní skládku, na kterou je odpad odvážen a od města Uničov je vzdálena cca 4,5 km. Nejvyšší celkové náklady na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu mělo město Šternberk, kde se výše těchto nákladů pohybovala v rozmezí od 4 263,5 tis. Kč do 6 191,1 tis. Kč. Svoz odpadu ve městě a jeho místních částech prováděla společnost Remit, s. r. o. Takto vysoké celkové náklady na svoz a sběr netříděného odpadu byly způsobeny vysokým počtem obyvatel, rozlohou obsluhovaného území a také tím, že tato společnost nevlastní žádnou skládku a tak musí svážet odpad stejně jako ve městě Uničov do Medlova, který je od Šternberka vzdálen cca 24 km a za ukládání odpadu na tuto skládku společnosti EKO – UNIMED, s. r.o. platit. Naproti tomu Litovel měla celkové náklady na svoz a sběr netříděného odpadu nižší, a to v rozmezí od 4 039,5 tis. Kč do 4 611,2 tis. Kč, ale po přepočítání na jednoho obyvatele je mělo ze sledovaných měst nejvyšší. Ve městě Litovel provádí svoz odpadu společnost A.S.A odpady Litovel, s. r. o. tato společnost také sváží odpad na skládku do Medlova a stejně jako Šternberk obsluhuje velké území, což má vliv na cenu služby.

Druhým nejvýznamnějším poplatkem v rozpočtech vybraných měst byl **poplatek za provozovaný VHP**. Tento poplatek přinášel městům nemalé finanční prostředky. Nejvíce finančních prostředků z tohoto poplatku inkasovalo město Šternberk, kde tento poplatek přispíval do rozpočtu města částkou od 125,1 tis. Kč do 2 304,4 tis. Kč a jeho průměrná účast na místních poplatcích byla kolem 20 %. Takto vysoká suma byla způsobena tím, že na území města Šternberk bylo z analyzovaných měst evidováno nejvíce VHP a VLT. Za městem Šternberk následovalo město Uničov, kde příjmy plynoucí z poplatku za provozovaný VHP byly v rozmezí od 986,6 tis. Kč do 1 820 tis. Kč. Průměrný podíl tohoto poplatku na místních

poplaticích byl 24,9 %. Město Litovel vybralo za provozované VHP částku od 251, 9 ti. Kč do 1 031,2 tis. Kč a průměrně se tento poplatek na místních poplatcích podílel 12,2 %. Všechna tři analyzovaná města měla stanovenou maximální sazbu tohoto poplatku, a to 5 000 Kč za tři měsíce a každý hrací přístroj či herní zařízení.

Místní poplatek ze psů tvořil v letech 2007 až 2011 v rozpočtech analyzovaných měst relativně stabilní příjem. Na místních poplatcích se ve městě Litovel podílel od 2,6 do 3,3 %. Ve městě Šternberk činila účast poplatku ze psů na místních poplatcích 3,6 až 4,7 % a ve městě Uničov 5,2 až 6,1 %. Všechna tři města měla ve sledovaném období stanovenou jinou sazbu poplatku za psa chovaného přímo na území města a za psa chovaného v místních částech. Tyto sazby byly u poplatku ze psů dále rozděleny, a to na psa chovaného v rodinném domě a na psa chovaného v bytě. Sazba poplatku byla u psa chovaného v bytě ať už přímo ve městě nebo v místních částech vždy vyšší než za psa chovaného v rodinném domě. Důvodem vyšší sazby bylo to, že se města snažila regulovat počet psů držených v bytech, se kterými jsou spojeny vyšší náklady na udržování čistoty ulic, parků aj. Výše sazby poplatku ze psů byly v analyzovaných městech podobné.

Poplatek za užívání veřejného prostranství vybírala pouze města Litovel a Šternberk. Tento poplatek měl v obou městech kolísavý vývoj. Z hlediska výnosnosti byl tento poplatek třetím nejvýnosnějším místním poplatkem vybíraným městem Litovel a jeho účast na místních poplatcích se ve městě Litovel pohybovala od 2 do 5,8 %. Ve městě Šternberk byl tento poplatek čtvrtým nejvýnosnějším místním poplatkem a jeho podíl na místních poplatcích se pohyboval od 1,3 do 2,7 %. Město Uničov poplatek za užívání veřejného prostranství vybíralo do roku 2006. Od roku 2007 užívání veřejného prostranství zpoplatnilo prostřednictvím Zásad pro užívání veřejně přístupných pozemků v majetku města Uničova. Předmětem užívání jsou veřejně přístupné pozemky v katastrálním území Uničov a jeho místních částech, které jsou na Katastrálním úřadě pro Olomoucký kraj, Katastrální pracoviště v Olomouci zapsány na listu vlastnictví 10001, zejména komunikace pro pěší i motorová vozidla, parkoviště a volně přístupné zelené plochy. Užívání pozemků k účelům stanoveným těmito zásadami se děje formou písemné smlouvy na dobu určitou.³⁴ V příloze č. 20 jsou uvedeny výše nájmu, které město Uničov vybírá za užívání těchto pozemků.

Poplatek z ubytovací kapacity byl dalším poplatkem, který město Litovel a Šternberk stanovily ve svých OZV. Vývoj uvedeného poplatku byl v obou městech v průběhu let 2007

³⁴Zásady pro užívání veřejně přístupných pozemků v majetku města Uničova z roku 2010

až 2011 proměnlivý a jeho účast na místních poplatcích zanedbatelná. Ve městě Litovel nepřekročil podíl poplatku z ubytovací kapacity hranici 1 % a objem vybraných prostředků, které město získalo výběrem tohoto poplatku, činil 11,6 tis. Kč až 38,7 tis. Kč. V současné době již město tento poplatek nevybírání. Důvodem pro jeho zrušení byl zanedbatelný příjem, kterým přispíval do rozpočtu města a také podpora podnikání a turistického ruchu. Ve městě Šternberk byl poplatek z ubytovací kapacity nejméně výnosným místním poplatkem. Objem vybraných prostředků za tento poplatek dosahoval výše od 75,15 tis. Kč do 158,6 tis. Kč a účast tohoto poplatku na místních poplatcích se pohybovala do 2 %.

Město Litovel jako jediné z hodnocených měst vybíralo **poplatek za povolení k vjezdu**. Příjmy z tohoto poplatku byly stejně jako u poplatku z ubytovací kapacity proti výnosům z ostatních místních poplatků malé. Do rozpočtu města přispívaly obnosem ve výši od 26,3 tis. Kč do 37,4 tis. Kč a stejně jako u poplatku z ubytovací kapacity ani v jednom roce nepřekročila účast tohoto poplatku na místních poplatcích hranici 1 %. Tento podíl kolísal kolem 0,5 %.

4.5 Návrhy a doporučení k vybíraným místním poplatkům

Poplatek za odstranění komunálního odpadu

Druhého května 2012 byla schválena novela zákona o místních poplatcích, která zvyšuje maximální sazbu limit poplatku za sběr a svoz netříděného komunálního odpadu a také rozšiřuje okruh osob, které budou muset hradit tento poplatek. Poplatek za svoz netříděného odpadu může od 1. 1. 2013 vzrůst ze současných 250 Kč až na 750 Kč na osobu a rok. Položku za náklady za tříděný odpad nechali poslanci z motivačních důvodů na původní výši 250 Kč za osobu a kalendářní rok. Za odvoz odpadků budou obce moci od příštího roku vybírat až 1 000 Kč za každou osobu a kalendářní rok. Současná částka na svoz a sběr netříděného odpadu za osobu už mnoho let neodpovídala realitě a obce musely uložení na skládku či odvoz odpadu dotovat ze svého. Nově si částku obec vypočítá výhradně dle skutečných nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu. Obec tak nebude moci samovolně stanovit sazbu poplatku nad tyto náklady. Jakékoliv rozhodnutí ve věci výše částky zůstává výhradně v kompetenci zastupitelstva, a to se dle místní situace samo rozhodne, zda likvidaci odpadů bude i nadále obec dotovat ze svého, nebo část nákladů přenesle na občany produkující odpad. Současné znění zákona o místních poplatcích neumožňuje vybírat poplatek za odpady od cizinců pobývajících dlouhodobě v České

republike ani od vlastníků tzv. apartmánů, kteří bytové jednotky se ziskem pronajímají. Tuto skutečnost novela zákona o místních poplatcích mění a obce tak budou moci vybírat poplatek za odstranění komunálního odpadu i od těchto osob.

Doporučením pro města Litovel a Šternberk je vydat OZV, ve které by města stanovila sazbu poplatku v takové výši, která odpovídá jejich skutečným nákladům na odstranění komunálního odpadu na jednoho poplatníka, anebo stanovit alespoň takovou sazbu poplatku, kde by na poplatníka přenesly část nákladů na svoz a sběr netříděného odpadu, které musí tyto města hradit ze svého. Další možností by bylo změnit společnost, která v těchto městech provádí sběr a svoz odpadu. U města Litovel je však tato možnost nepravděpodobná, jelikož ve společnosti A.S.A odpady Litovel má město 51 % podíl. Pro město Uničov nejsou navržena žádná doporučení, jelikož město ani v jednom roce sledovaného období nemuselo na svoz a sběr odpadu doplácet ze svého.

Poplatek za provozovaný VHP

Dne 30. 12. 2011 byl ve Sbírce zákonů uveřejněn zákon č. 458/2011 Sb., o změně zákonů souvisejících se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů. Tímto zákonem došlo s účinností od 1. 1. 2012 ke zrušení místního poplatku za provoz VHP, a jiných technických zařízení povolených Ministerstvem financí. Došlo tedy ke zrušení možnosti obce zavést svými OZV místní poplatek za provozovaný VHP. Od 1. 1. 2012 již obce nejsou oprávněny zpoplatnit provoz žádných VHP. Místní poplatek za provozovaný VHP a jiné technické zařízení povolené Ministerstvem financí byl nahrazen tzv. odvodem z loterií a jiných podobných her. Obce však nadále mohou povolovat provoz VHP na svém území a také mohou regulovat jejich počet. Všechna tři města mají stanovenou OZV, která zakazuje provozování sázkových her, loterií a jiných podobných her na celém území města, nebo která určuje místa, kde mohou být provozovány. Doporučením pro města Šternberk a Uničov je stejně jako ve městě Litovel zavést OZV, která stanovuje opatření k omezení propagace hraní některých sázkových her, loterií a jiných podobných her. Tato OZV např. upravuje označení provozovny, které nesmí být pojato jako reklama, zakázáno je zejména blikající či svítící osvětlení, na budově provozovny nesmí být umístěna zařízení, která jsou spojena se sázkovou hrou, loterií a jinou podobnou nebo na ni odkazují jako např. zařízení, která informují o stavu a výši možné výhry aj.

Poplatek ze psů

U poplatku ze psů by mohlo zastupitelstvo města Uničov zvážit, zda by nebylo vhodné doplnit stávající nebo vydat novou OZV o místním poplatku ze psů, ve které by poplatníky, kteří mají trvalé bydliště v bytovém domě na území města a psa chovají na zahradě, nějakým způsobem zohlednilo. Možností by bylo těmto poplatníkům snížit sazbu poplatku za prvního psa, která v současné době činí 1 000 Kč na rok. Držitel by však musel prokázat, že vlastní zahradu, a to výpisem z Katastru nemovitostí ČR nebo by mohl podepsat čestné prohlášení. Kontrolu, zda je pes skutečně umístěn na zahradě by prováděla městská policie. Sazba poplatku by se mohla snížit o 25 %, 50 % nebo 75 %. Tabulka č. 4.5 ukazuje různě vysoké sazby poplatku ze psů, které by mohlo město Uničov stanovit těmto poplatníkům a také ukazuje příjmy získané z těchto sazeb za předpokladu, že by počet držitelů, kteří mají trvalé bydliště v bytovém domě na území města a psa chovají na zahradě činil 200 osob.

Tab. č. 4.5: Možné sazby poplatku ze psů za prvního psa pro držitele psů, kteří mají trvalé bydliště v bytovém domě na území města a psa chovají na zahradě (v Kč)

Sazba poplatku	1 000	750	500	250
Příjmy z poplatku	200 000	150 000	100 000	50 000

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z mého pohledu se jako nejvýhodnější varianta jeví sazba 500 Kč. I když při této sazbě získá město o polovinu nižší příjmy, než kdyby vybíralo poplatek ve výši 1 000 Kč, tak je to pořád více než kdyby tito držitelé psů přehlašovali své psy na poživatele důchodů, kde sazba za prvního psa činí 200 Kč či případně psa odhlásili úplně a poplatek neplatili. Doporučením pro město Uničov je tedy stanovit v OZV pro držitele psů, kteří mají trvalé bydliště v bytovém domě na území města a psa chovají na zahradě nižší sazbu poplatku ze psů, a to alespoň ve výši 500 Kč za prvního psa.

Doporučením pro město Litovel je vydat stejně jako města Uničov a Šternberk OZV, která by stanovila povinnost držitelům psů nechat psa staršího tří měsíců očipovat a zároveň by tato OZV zavedla evidenci těchto psů a jejich držitelů. Kontrolu by prováděla Městská policie Litovel. Touto povinností by mohl vzrůst počet poplatníků a zároveň při zaběhnutí psa by se městu snížily náklady, které musí vynaložit při jejich umístění do útulku v Olomouci.

Poplatek za povolení k vjezdu

Tento poplatek plní funkci jak regulační tak i rozpočtovou. Cílem tohoto poplatku je omezit pohyb motorových vozidel v určitých lokalitách, a tím v nich vytvářet vhodnější prostředí. Města Uničov a Šternberk nemají v současné době potřebu regulovat pohyb motorových vozidel na svém území. Bylo by vhodné alespoň zvážit možnost, zda nějaká lokalita ve městě a v místních částech nepotřebuje omezit provoz. Pokud by se takováto lokalita na území těchto měst našla, měla by města uvážit, zda by se zavedením poplatku za povolení k vjezdu nějakým výraznějším způsobem zvýšily příjmy měst a zda by náklady spojené s výběrem tohoto poplatku nebyly neúměrně vysoké či vyšší než příjmy z tohoto poplatku. Se zavedením tohoto poplatku také souvisí otázka, zda by se na jiných místech ve městě, kde by se poplatek za povolení k vjezdu nevybíral, nezvýšil provoz a nebyla ohrožena bezpečnost silničního provozu. Doporučením pro města Šternberk a Uničov je zvážit, zda nějaká lokalita na území města a místních částí nepotřebuje omezit provoz a na základě toho stanovit tento poplatek. Pokud by města tento na svém území zavedla, tak navrhuji stanovit sazbu za každé vozidlo a den v maximální částce stanovené v zákoně o místních poplatcích. U tohoto poplatku má město Litovel určenou maximální sazbu, kterou může za tento poplatek vybírat a také má stanovenou paušální částku za vozidlo a týden. Doporučení pro město Litovel ohledně tohoto poplatku proto nejsou žádná.

Poplatek za užívání veřejného prostranství

Jak město Litovel tak i město Šternberk mají vymezena ve svých OZV všechna volná místa k užívání. Jelikož město Litovel realizovalo z poplatku za užívání veřejného prostranství v posledních dvou letech výrazně nižší příjmy oproti předchozím rokům, doporučením pro toto město je zvážit změnu některých sazeb tohoto poplatku. Další navrženou možností je, že by město Litovel zpoplatnilo veřejně přístupné pozemky stejně jako ve městě Uničov písemnou smlouvou na základě Zásad pro užívání veřejně přístupných pozemků v majetku města. Výhodu oproti poplatku za užívání veřejného prostranství spatřuji v tom, že město není limitováno maximální částkou 10 Kč za každý i započatý m² užívaného veřejného prostranství a každý i započatý den, kterou může určit podle zákona o místních poplatcích. Další výhodou je možnost vlastníka pozemku před vydáním povolení či sepsání nájemní smlouvy požadovat po uživateli složení jednorázové kauce na svůj účet. Tato kauce slouží k zajištění úhrady případných nákladů spojených s odstraněním závad na pozemku po ukončení jeho užívání, či na jinou škodu prokazatelně způsobenou uživatelem v důsledku

užívání pozemku, Další předností je možnost stanovit ve smlouvě podmínky o užívání prostranství např. úklid plochy a případné sankce.

Poplatek z ubytovací kapacity

Dle mého mínění by město Litovel mělo tento poplatek opět zavést a zvýšit sazbu poplatku z původních 2 Kč za každé využití lůžko a den na 6 Kč. Pokud by tak město učinilo již v roce 2011, činil by příjem z tohoto poplatku namísto 15,8 tis. Kč o 31,6 tis. Kč více, což představuje částku 47,4 tis. Kč. Objem finančních prostředků získaných z výběru poplatku z ubytovací kapacity by byl v tomto roce vyšší než příjmy z poplatku za povolení k vjezdu, který byl hned po tomto poplatku nejméně výnosným místním poplatkem a město Litovel ho dosud vybírá. Navrženým doporučením je opět zavést tento poplatek a stanovit sazbu poplatku 6 Kč za každé využití lůžko a den.

Doporučením pro město Uničov je posoudit možnost zavedení poplatku z ubytovací kapacity. Přímou ve městě je několik ubytovacích zařízení, které nabízejí ubytování za úplaty a město by tak mohlo získat dodatečné příjmy, které by mohlo použít např. na svůj rozvoj. Za zvážení však také stojí to, zda by náklady spojené s výběrem poplatku nebyly příliš vysoké. Pokud by se město Uničov rozhodlo tento poplatek vybírat, doporučuji stanovit sazbu poplatku v maximální částce, a to 6 Kč za každé využití lůžko a den. Doporučení pro město Šternberk nejsou žádná, jelikož má stanovenou maximální sazbu poplatku a i když je tento poplatek nejméně výnosným místním poplatkem, tak příjem získaný z výběru tohoto poplatku v roce 2011 činil 158,6 tis. Kč, což není zanedbatelná částka.

4.6 Doporučení k nevyužitým místním poplatkům

Mezi poplatky, které nevyužilo ani jedno z hodnocených měst patří poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek ze vstupného a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Tento poplatek vybírají obce a města, která jsou lázeňským místem či místem soustředěného turistického ruchu. Ani jedno z hodnocených měst není lázeňským ani rekreačním místem, tudíž tento poplatek nemohou vybírat. Doporučení ohledně tohoto poplatku nejsou proto žádná.

Poplatek ze vstupného

Poplatek ze vstupného se vybírá ze vstupného na kulturní, sportovní, prodejní a reklamní akce pořádané na území obcí. Zavedení tohoto poplatku v hodnocených městech by kromě rozpočtového charakteru mělo zejména regulační význam. Analyzovaná města se v minulých letech potýkala a stále potýkají s vandalismem a rušením nočního klidu, který byl spojen zejména s pořádáním tanečních zábav a diskoték. Jednou z možností, jak regulovat tento negativní jev je i stanovení poplatku ze vstupného. Jestliže by tak města učinila a vybírala tento poplatek, mohly by sazbu poplatku stanovit až na 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného nebo po dohodě s poplatníkem stanovit paušální částku. Pokud by města tento poplatek zavedla, došlo by pravděpodobně k navýšení vstupného na tyto akce a možnému odrazení návštěvníků těchto akcí a případnému snížení či zániku vandalismu, který vzniká v důsledku konání těchto akcí. Města s tímto problémem bojují pomocí OZV o veřejném pořádku, které stanovují čas nočního klidu a povolování výjimek a OZV, která stanovuje podmínky pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných akcí. Města mají určený čas a dobu, kdy se mohou dané akce uskutečnit a povinnost oznámit tyto akce předem radě města. Existují však i akce, které tyto města finančně podporují a mají zájem, aby se tyto akce na území měst konaly např. Hanácké Benátky, které se každoročně konají ve městě Litovel. Doporučením pro analyzovaná města je tento poplatek zavést a osvobodit od tohoto poplatku ty akce, u kterých je např. město pořadatelem nebo jej pořádá nezisková organizace sídlící ve městě.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Tento poplatek vybírají obce za možnost připojení se na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace. Ani jedno z hodnocených měst tento poplatek nevybírá. Napojení na vodovod a kanalizaci již v těchto městech a ve většině jejich místní částí funguje. V místních částech, kde není toto napojení se v současné době vybudování kanalizace a vodovodu neplánuje. Doporučením pro hodnocená města je tento poplatek nezavádět. Pokud by přesto města v budoucnu tento poplatek stanovila, mohl by být tento poplatek jedním z důvodů pro pokles výstavby rodinných domů na území měst a místních částí, jelikož cena stavebních pozemků je v těchto městech poměrně vysoká a tato města se snaží zvyšovat počet obyvatel s trvalým pobytem na svém území a na území místních částí, a to hlavně z finančních důvodů.

5 ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala hospodařením měst Litovel, Šternberk a Uničov v letech 2007 - 2011 a také místními poplatky, které tato města v tomto období vybírala. Místní poplatky představují pro obce jednu z mála možností, jak mohou doplnit příjmovou stranu svého rozpočtu. A ačkoliv netvoří významný podíl na celkových příjmech, vhodně doplňují obecní rozpočty. Také umožňují obcím a městům regulovat řadu činností na jejich území. Zavádění místních poplatků spadá do samostatné působnosti obcí a rozhodnutí o tom, který z osmi místních poplatků na svém území zavede je pouze na nich.

V první části diplomové práce byly vysvětleny základní pojmy, jako je obec, samostatná a přenesená působnost, byly charakterizovány orgány obcí a jejich činnost. Dále se tato část diplomové práce zabývala všeobecným vymezením hospodaření obcí. Byly zde popsány pravidla sestavování obecních rozpočtů a jednotlivé příjmy a výdaje podle druhového třídění. Část této kapitoly se věnovala obecnému vymezení místních poplatků.

Druhá část práce se zabývala hospodařením vybraných měst v letech 2007 až 2011, kde byly rozebrány jejich příjmy a výdaje. Ve zmíněném období vykazovala salda rozpočtů hodnocených měst jak přebytek, tak i schodek. Saldo rozpočtu města Litovel dosahovalo mimo roky 2009 a 2011 kladného výsledku hospodaření. Největšího schodku dosáhlo saldo rozpočtu města Litovel v roce 2011, kdy deficit v tomto roce dosahoval minus 49 839,8 tis. Kč. Město Uničov dosáhlo také v letech 2009 a 2011 deficitního hospodaření. Největší schodek vykázalo město v roce 2009, a to minus 25 368,5 tis. Kč. Město Šternberk mělo pouze v letech 2007 a 2010 kladný výsledek hospodaření. Největšího deficitu dosáhlo v roce 2008, ve výši minus 27 234,5 tis. Kč. Objem celkových příjmů, se kterými město Litovel v průběhu sledovaného období hospodařilo, se pohyboval od 235 269 tis. Kč do 320 385,1 tis. Kč. Nejvyšší hodnoty dosáhly celkové příjmy v roce 2011, kdy jejich meziroční nárůst činil 26,2 %. Důvodem tohoto nárůstu bylo zvýšení objemu přijatých transferů. Ve městě Šternberk celkové příjmy dosahovaly výše od 281 735,4 tis. Kč do 392 113,5 tis. Kč. Nejvyšší sumy dosáhly v roce 2008, kdy jejich meziroční nárůst činil 6,9 %. Příčinou tohoto navýšení byl nárůst daňových příjmů a přijatých dotací. Naopak nejnižší hodnotu měly celkové příjmy v posledním roce sledovaného období, kdy jejich meziroční pokles byl minus 19,2 %. V tomto roce došlo ke snížení všech příjmů, mimo daňových. V posledním z analyzovaných měst, a to ve městě Uničov, se výše celkových

příjmů pohybovala v rozmezí od 251 286,8 tis. Kč do 291 509,7 tis. Kč. Nejnižší hodnoty dosáhly celkové příjmy v roce 2011, kdy se meziročně snížily o minus 11,8 %. Příčinou bylo, stejně jako ve městě Šternberk, snížení všech druhů příjmů, mimo daňových. Nejvyšší hodnoty dosáhly naopak v roce 2009, kdy se proti předchozímu roku zvýšily o 16 %. V tomto roce se zvýšil objem všech příjmů, nejvýrazněji však přijaté transfery. Celkové výdaje města Litovel se v letech 2007 až 2011 pohybovaly v rozmezí od 237 329,1 tis. Kč do 370 224,9 tis. Kč. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2011, kdy městu vzrostly kapitálové výdaje, které použilo na opravu kanalizace ve městě Litovel a místní části Tři Dvory. Ve městě Šternberk byl objem celkových výdajů od 303 374,5 tis. Kč do 419 348 tis. Kč. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2008, kdy v tomto roce byla realizována oprava kanalizace a ČOV. Město Uničov mělo celkové výdaje v rozmezí od 244 968 tis. Kč do 316 878,2 tis. Kč. Maxima dosáhly v roce 2009, kdy město uskutečnilo opravu bývalé městské šatlavy.

Třetí část diplomové práce se zabývala místními poplatky, které vybírala hodnocená města v letech 2007 až 2011. V této části jsou také uvedeny návrhy a doporučení pro jednotlivá města v oblasti místních poplatků. V letech 2007 až 2011 nevybíralo ani jedno z hodnocených měst všech devět druhů místních poplatků, které jim umožňoval zákon o místních poplatcích. Nejvíce poplatků mělo stanoveno město Litovel, a to šest místních poplatků, za ním následovalo město Šternberk, které vybíralo o jeden místní poplatek méně. Město Uničov vybíralo pouze tři místní poplatky. Největší příjmy z místních poplatků plynuly městu Šternberk, které se pohybovaly ve výši od 7 231,2 tis. Kč do 8 881,2 tis. Kč. Město Litovel za stejné období inkasovalo částku od 4 993,1 tis. Kč do 6 205,2 tis. Kč a město Uničov získalo obnos v rozmezí od 5 546 tis. Kč do 6 258 tis. Kč.

Nejobjemnějším místním poplatkem v rozpočtech analyzovaných měst byl **poplatek za odstranění komunálního odpadu**. Průměrná účast tohoto poplatku na místních poplatcích činila se ve městě Litovel 80,1 %. V ostatních dvou městech byla tato průměrná účast nižší, ve městě Šternberk činila 74,1 %, a ve městě Uničov byla 69,5 %. U všech tří analyzovaných měst docházelo v průběhu sledovaného období ke kolísání počtu poplatníků a ke změnám sazby poplatku. Ve městech Litovel a Šternberk přesáhly skutečné náklady na sběr a svoz netříděného odpadu zákonem stanovenou částku 250 Kč za osobu a kalendářní rok, kterou mohou obce vybírat. Města tak musela na sběr a svoz odpadu doplácet ze svého. Naopak město Uničov ani v jednom roce sledovaného období nemuselo sběr a svoz netříděného

komunálního odpadu dotovat. Druhým nejvýznamnějším poplatkem byl **poplatek za provozovaný VHP**. Nejvíce finančních prostředků z výběru tohoto poplatku inkasovalo město Šternberk, kde tento poplatek přispíval do rozpočtu města částkou od 125,1 tis. Kč do 2 304,4 tis. Kč a jeho průměrná účast na místních poplatcích byla kolem 20 %. Za městem Šternberk následovalo město Uničov, které získalo z poplatku za provozovaný VHP příjmy v rozmezí od 986,6 tis. Kč do 1 820 tis. Kč. Průměrný podíl tohoto poplatku na místních poplatcích činil 24,9 %. Město Litovel vybralo za provozované VHP sumu od 251,9 tis. Kč do 1 031,2 tis. Kč a v průměru tento poplatek tvořil 12,2 % místních poplatků. **Poplatek ze psů** přinášel do rozpočtů hodnocených měst relativně stabilní příjem. Jeho účast na místních poplatcích se ve městě Litovel pohybovala od 2,6 do 3,3 %. Ve městě Šternberk činila účast poplatku ze psů na místních poplatcích 3,6 až 4,7 % a ve městě Uničov 5,2 až 6,1 %. **Poplatek za užívání veřejného prostranství** měla stanovený pouze města Litovel a Šternberk. Z hlediska výnosnosti byl tento poplatek třetím nejvýnosnějším místním poplatkem v rozpočtu města Litovel a jeho účast na místních poplatcích se pohybovala od 2 do 5,8 %. Ve městě Šternberk byl tento poplatek druhým nejméně výnosným místním poplatkem a jeho podíl na místních poplatcích se pohyboval od 1,3 do 2,7 %. Účast **poplatku z ubytovací kapacity** na místních poplatcích nepřekročila ve městě Litovel hranici 1 % a objem prostředků, které město získalo výběrem tohoto poplatku, činil 11,6 tis. Kč až 38,7 tis. Kč. Ve městě Šternberk se objem finančních prostředků získaných z poplatku z ubytovací kapacity pohyboval od 75,15 tis. Kč do 158,6 tis. Kč a účast tohoto poplatku na místních poplatcích byla do 2 %. Město Litovel jako jediné z hodnocených měst vybíralo **poplatek za povolení k vjezdu**. Do rozpočtu města přispívaly obnosem ve výši od 26,3 tis. Kč do 37,4 tis. Kč a stejně jako u poplatku z ubytovací kapacity ani v jednom roce nepřekročila účast tohoto poplatku na místních poplatcích hranici 1 %. Tento podíl kolísal kolem 0,5 %.

Diplomová práce se také zabývala návrhy a doporučeními pro jednotlivá města. Doporučením pro města Litovel a Šternberk bylo u poplatku za odstranění komunálního odpadu vydat novou OZV, ve které by stanovily sazbu poplatku pro rok 2013 v takové výši, kde by byly započítány skutečné náklady na svoz a sběr netříděného komunálního odpadu v plné výši anebo zohledněna alespoň část těchto skutečných nákladů. Další navrženou možností bylo změnit společnost, která v těchto městech provádí sběr a svoz komunálního odpadu. U města Litovel je ale tato možnost nepravděpodobná, jelikož ve společnosti, která tento svoz provádí,

má město Litovel 51 %. U města Uničov nebylo u tohoto poplatku vydáno žádné doporučení, jelikož město ani v jednom roce sledovaného období nemuselo svoz a sběr komunálního odpadu dotovat ze svého. U poplatku za provozovaný VHP bylo městům Uničov a Šternberk doporučeno, stejně jako ve městě Litovel, zavést OZV, která stanovuje opatření k omezení propagace hraní některých sázkových her, loterií a jiných podobných her. Tato OZV např. upravuje označení provozovny, které nesmí být pojato jako reklama, zakázáno je zejména blikající či svítící osvětlení, na budově provozovny nesmí být umístěna zařízení, která jsou spojena se sázkovou hrou, loterií a jinou podobnou nebo na ni odkazují jako např. zařízení, která informují o stavu a výši možné výhry aj. U poplatku ze psů bylo městu Litovel navrženo zavést OZV, která by stanovila povinnost držitelům psů nechat je očipovat a také by tato OZV zavedla evidenci držitelů těchto psů. Kontrolu by prováděla Městská policie Litovel. Pokud by město Litovel stanovilo tuto povinnost, dá se očekávat, že by se zvýšil počet poplatníků a také by městu klesly náklady, které musí vynaložit při umisťování zaběhlých psů do útulku v Olomouci. Doporučením pro město Uničov bylo stanovit v OZV pro držitele psů, kteří mají trvalé bydliště v bytovém domě na území města a psa chovají na zahradě nižší sazbu poplatku ze psů, a to alespoň ve výši 500 Kč za prvního psa. U poplatku za užívání veřejného prostranství bylo městu Litovel navrženo zvážit změnu některých sazeb tohoto poplatku. Druhou navrženou možností bylo u tohoto poplatku, zpoplatnit veřejně přístupné pozemky stejně jako ve městě Uničov písemnou smlouvou na základě Zásad pro užívání veřejně přístupných pozemků v majetku města. Výhodu oproti poplatku za užívání veřejného prostranství spatřuji v tom, že město není limitováno maximální částkou 10 Kč za každý i započatý m² užívaného veřejného prostranství a každý i započatý den, kterou může určit podle zákona o místních poplatcích. Další výhodou je možnost vlastníka pozemku před vydáním povolení či sepsání nájemní smlouvy požadovat po uživateli složení jednorázové kaucy na svůj účet. Tato kauce slouží k zajištění úhrady případných nákladů spojených s odstraněním závad na pozemku po ukončení jeho užívání, či na jinou škodu prokazatelně způsobenou uživatelem v důsledku užívání pozemku, Další předností je možnost stanovit ve smlouvě podmínky o užívání prostranství např. úklid plochy a případné sankce. Navrženým doporučením u poplatku za povolení k vjezdu bylo pro města Šternberk a Uničov zvážení možnosti, zda nějaká lokalita na území města a místních částí nepotřebuje omezit provoz a na základě této skutečnosti stanovit tento poplatek. Pokud by se města rozhodla tento poplatek na svém území zavést, byla doporučená výše sazby poplatku za každé vozidlo a den v maximální částce stanovené v zákoně o místních

poplatcích. U tohoto poplatku má město Litovel určenou maximální sazbu, kterou může za tento poplatek vybírat a také má stanovenou paušální částku za vozidlo a týden. Doporučení pro město Litovel ohledně tohoto poplatku proto nejsou žádná.

Ohledně poplatku z ubytovací kapacity bylo městu Uničov navrženo posoudit možnost zavedení tohoto poplatku. Přímě ve městě je několik ubytovacích zařízení, které nabízejí ubytování za úplatu a město by tak mohlo získat dodatečné příjmy, které by mohlo použít např. na svůj rozvoj, propagaci aj. Za zvážení však také stojí to, zda by náklady spojené s výběrem poplatku nebyly příliš vysoké. Pokud by se město Uničov rozhodlo tento poplatek vybírat, doporučuji stanovit sazbu poplatku v maximální částce, kterou umožňuje zákon o místních poplatcích, a to 6 Kč za každé využití lůžko a den. Doporučení pro město Šternberk nejsou žádná, jelikož má stanovenou maximální sazbu poplatku a i když je tento poplatek nejméně výnosným místním poplatkem, tak příjem získaný z výběru tohoto poplatku v roce 2011 činil 158,6 tis. Kč, což není zanedbatelná částka. U poplatku ze vstupného bylo hodnoceným městům doporučeno tento poplatek zavést a v OZV osvobodit od tohoto poplatku ty akce, u kterých je např. město pořadatelem nebo jej pořádá nezisková organizace sídlící ve městě. Doporučením pro hodnocená města je tento poplatek nezavádět. Pokud by přesto města v budoucnu tento poplatek stanovila, mohl by být tento poplatek jedním z důvodů pro pokles výstavby rodinných domů na území měst a místních částí, jelikož cena stavebních pozemků je v těchto městech poměrně vysoká a tato města se snaží zvyšovat počet obyvatel s trvalým pobytem na svém území a na území místních částí, a to hlavně z finančních důvodů.

Cílem diplomové práce bylo zhodnocení role místních poplatků v rozpočtech vybraných měst v letech 2007 až 2011 a navrhnout případná doporučení vedení těchto měst. Dílčím cílem bylo posouzení hospodaření těchto měst v letech 2007 až 2011. Z výše uvedeného vyplývá, že cíl práce byl splněn.

V diplomové práci byly stanoveny dvě hypotézy. **Hypotézou číslo jedna** bylo tvrzení, že u hodnocených měst dosahuje průměrný podíl místních poplatků na daňových příjmech alespoň 5 % a průměrná účast místních poplatků na celkových příjmech dosahuje alespoň 2 %. Toto tvrzení bylo potvrzeno pouze z části. Ve městě Litovel dosahoval podíl místních poplatků na daňových příjmech za roky 2007 až 2011 průměrné výše 5,3 %. Ve městě Šternberk byl tento podíl vyšší, a to 5,9 %. Ve městě Uničov byla průměrná účast místních

poplatků na daňových příjmech za stejné období nejnižší, a to 4,8 %. Průměrná účast místních poplatků na celkových příjmech se u tří hodnocených měst pohybovaly nad 2 %, konkrétně ve městě Litovel činila tato účast 2,1 %, ve městě Šternberk 2,5 % a ve městě Uničov činila 2,2 %. **Hypotéza číslo dvě** tvrdila, že hodnocená města musí svoz a sběr komunálního odpadu dotovat ze svého. Jak z výše uvedeného vyplývá, tato skutečnost byla potvrzena u měst Litovel a Šternberk.

V teoretické části diplomové práce byla použita odborná literatura a legislativa, která se týkala hospodaření obcí, jejich působnosti, postavení a místních poplatků. V praktické části byly informace získány především z interních podkladů, OZV a konzultací s pracovníky městských úřadů hodnocených měst, a také z internetových zdrojů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

a) Knihy

- 1) ČERVENKA, Miroslav. *Soustava veřejných rozpočtů*. 1. Vyd. Praha: Leges, 2009. 208 s. ISBN 978-80-87212-11-0.
- 2) HALÁSEK, Dušan; PILNÝ, Jaroslav; TOMÁNEK, Petr. *Určování bonity obcí*. Ostrava: VŠB-TUO, 2002. 130 s. ISBN 80-248-0159-03.
- 3) HAMERNÍKOVÁ, Bojka; MAATYOVÁ, Alena. *Veřejné finance*. 2. aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.
- 4) HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978-80-7380-096-3.
- 5) JIRÁSKOVÁ, Zdena; ŠNEBERKOVÁ, Alena. *Místní poplatky v praxi*. 3. doplněné a aktualizované vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2004. 156 s. ISBN 80-7273-099-1.
- 6) KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 2. přepracované a doplněné vyd. Ostrava: Montanex, 2007. 375 s. ISBN 978-80-7225-244-2.
- 7) KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. rozšířené vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
- 8) KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*, 1. vyd. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.
- 9) MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. 1.vyd. Praha: ORAC, s. r. o., 2000. 190 s. ISBN 80-86199-23-1.
- 10) PAŘÍZKOVÁ Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978-80-210-4511-8.
- 11) PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy – aspekty veřejných financí*. 1. vyd. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a. s., 1995. 268 s. ISBN 80-7187-024-2.

- 12) PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-45.
- 13) PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance úvod do problematiky*. 4. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Aspi, a. s., 2008. 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
- 14) PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3.přepřac. vyd. Praha: Aspi, a. s., 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-56.
- 15) PELC, Vladimír. *Místní poplatky úplné znění zákona o místních poplatcích s poznámkami*. 3. aktualizované vyd. Praha: LINDE PRAHA, a. s., 2008. 303 s. ISBN 978-80-7201-691-4.
- 16) PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- 17) VERDAL, Josef; VÁŇA, Lukáš; BŘEŇ, Jan; PŠENIČKA, Stanislav. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – Komentář (Zák. č. 128/2000 Sb.)*. 1. vyd. Praha: C. H. BECK, 2008. 875 s. ISBN 978-80-7179-597-1.

b) Zákony, vyhlášky

- 18) Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- 19) Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- 20) Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- 21) Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů
- 22) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 1/2003, o místních poplatcích
- 23) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 1/2008, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 24) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 1/2010, o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí

- 25) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 10/2011, o místním poplatku za povolení k vjezdu motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města
- 26) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 11/2011, o místním poplatku ze psů
- 27) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 12/2011, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství
- 28) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 2/2006, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 29) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 2/2007, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 30) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 2/2010, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 31) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 5/2011, o místním poplatku ze psů
- 32) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 6/2012, o místním poplatku ze psů
- 33) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 7/2012, o stanovení opatření k omezení propagace hraní některých sázkových her, loterií a jiných podobných her
- 34) Obecně závazná vyhláška města Litovel č. 6/2011, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství
- 35) Obecně závazná vyhláška města Šternberk č. 10/2006, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 36) Obecně závazná vyhláška města Šternberk č. 2/2003, o místních poplatcích
- 37) Obecně závazná vyhláška města Šternberk č. 2/2010, o místních poplatcích
- 38) Obecně závazná vyhláška města Šternberk č. 4/2010, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

- 39) Obecně závazná vyhláška města Šternberk č. 6/2009, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 40) Obecně závazná vyhláška města Šternberk č. 7/2007, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 41) Obecně závazná vyhláška města Šternberk č. 7/2011, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 42) Obecně závazná vyhláška města Uničov č. 3/2007, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 43) Obecně závazná vyhláška města Uničov č. 3/2009, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 44) Obecně závazná vyhláška města Uničov č. 3/2010, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 45) Obecně závazná vyhláška města Uničov č. 4/2006, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 46) Obecně závazná vyhláška města Uničov č. 4/2008, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 47) Obecně závazná vyhláška města Uničov č. 4/2010, o místním poplatku ze psů
- 48) Obecně závazná vyhláška města Uničov č. 6/2003, o místním poplatku ze psů

c) Internetové zdroje

- 49) BŘEŇ, Jan. Rozpočet. *Deník veřejné správy* [online]. 2012 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6528699>
- 50) HUSÁK, Jan. Splnil jsem slib starostům – diskriminace v odpadech odstraněna. In: *TOP09* [online]. 2009-2012. 2.5.2012 [cit. 2012-07-04]. Dostupné z: <http://www.top09.cz/regiony/jihomoravsky-kraj/napsali-o-nas/tiskove-zpravy/husak-splnil-jsem-slib-starostum-diskriminace-v-odpadech-odstranena-9721.html>
- 51) Informace k problematice novelizací zákona o loteriích a zákona o místních poplatcích ve vztahu k metodické činnosti Ministerstva vnitra ohledně zpoplatnění hazardu. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2010. vyd. 2.1.2012 [cit. 2012-07-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-problematice-novelizaci-zakona-o-loteriich-a-zakona-o-mistnich-poplaticich-ve-vztahu-k-metodicke-cinnosti-ministerstva-vnitra-ohledne-zpoplatneni-hazardu.aspx>
- 52) *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2012 [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: www.mfcr.cz
- 53) *Město Litovel* [online]. 2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/>
- 54) *Město Uničov* [online]. 2010 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.unicov.cz/>
- 55) *Město Šternberk* [online]. 2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://http://www.sternberk.eu/>

d) Ostatní zdroje

- 56) *Zásady pro užívání veřejně přístupných pozemků v majetku města Uničova*. Uničov, 2010, 12 s.
- 57) *Závěrečný účet města Litovel 2007*. Litovel, 2008.
- 58) *Závěrečný účet města Litovel 2008*. Litovel, 2009
- 59) *Závěrečný účet města Litovel 2009*. Litovel, 2010.
- 60) *Závěrečný účet města Litovel 2010*. Litovel, 2011.

- 61) *Závěrečný účet města Litovel 2011*. Litovel, 2012.
- 62) *Závěrečný účet města Šternberk 2007*. Šternberk, 2008.
- 63) *Závěrečný účet města Šternberk 2008*. Šternberk, 2009
- 64) *Závěrečný účet města Šternberk 2009*. Šternberk, 2010.
- 65) *Závěrečný účet města Šternberk 2010*. Šternberk, 2011.
- 66) *Závěrečný účet města Šternberk 2011*. Šternberk, 2012.
- 67) *Závěrečný účet města Uničov 2007*. Uničov, 2008.
- 68) *Závěrečný účet města Uničov 2008*. Uničov, 2009
- 69) *Závěrečný účet města Uničov 2009*. Uničov, 2010.
- 70) *Závěrečný účet města Uničov 2010*. Uničov, 2011.
- 71) *Závěrečný účet města Uničov 2011*. Uničov, 2012.

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČOV	čistička odpadních vod
DPFO	daně z příjmů fyzických osob
DPPO	daně z příjmů právnických osob
DSO	dobrovolný svazek obcí
DPH	daň z přidané hodnoty
FO	fyzická osoba
FS	Fond soudržnosti
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
OZV	obecně závazná vyhláška
PO	právnická osoba
RO	rada obce
SF	strukturální fond
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí České republiky
SVČ	samostatně výdělečná činnost
ÚSC	územně samosprávný celek
VLT	videoloterijní terminál
VHS	vodohospodářská společnost
VHP	výherní hrací přístroj
ZO	zastupitelstvo obce

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 15. července 2012

.....
Bc. Veronika Haplová

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Příjmy vybraných měst ze sdílených daňových výnosů v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 2: Příjmy z daní z příjmů PO vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 3: Příjmy z daní z příjmů FO vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 4: Příjmy z pronájmu majetku vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 5: Příjmy z vlastní činnosti vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 6: Příjmy z prodeje pozemků vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 7: Příjmy z prodeje nemovitostí vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 8: Přijaté neinvestiční transfery vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 9: Přijaté neinvestiční transfery na příspěvek na péči vybraných měst v letech 2007 - 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 10: Přijaté neinvestiční transfery na výkon státní správy vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 11: Přijaté investiční transfery vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 12: Výdaje na sociální dávky vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 13: Výdaje na platy vybraných měst v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

Příloha č. 14: Sazby poplatku ze psů města Litovel v letech 2007 – 2011 (v Kč)

Příloha č. 15: Sazby poplatku ze psů města Šternberk v letech 2007 – 2011 (v Kč)

Příloha č. 16: Sazby poplatku ze psů města Uničov v letech 2007 – 2011 (v Kč)

Příloha č. 17: Sazby poplatku za užívání veřejného prostranství města Litovel v letech 2007 - 2011 (v Kč)

Příloha č. 18: Veřejné prostranství města Šternberk a jeho místních částí

Příloha č. 19: Sazby poplatku za užívání veřejného prostranství města Šternberk v letech 2007 – 2011 (v Kč)

Příloha č. 20: Výše nájmů za užívání veřejně přístupných pozemků města Uničov (v Kč)

Příloha č. 21: Sazby poplatku za odstranění komunálního odpadu a náklady na svoz a sběr netříděného komunálního odpadu vybraných měst v letech 2007 – 2012 (v Kč)